EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.3.2023
COM(2023) 166 final

2023/0085 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (roheväidete direktiiv)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

2022. aasta märtsis tegi komisjon ettepaneku ajakohastada liidu tarbijaõigust, et tagada tarbijate kaitse ja anda neile võimalus rohelisele majandusele üleminekule aktiivselt kaasa aidata[1]. Käesolevas ettepanekus sätestatakse täpsem eeskiri (*lex specialis*) ja täiendatakse ebaausate kaubandustavade direktiivi kavandatud muudatusi[2] (*lex generalis*). Mõlema ettepaneku eesmärk on lahendada ühised probleemid, rakendades sama eelistatud poliitikapaketi eri elemente, nagu need on määratletud mõjuhinnangus, mis avaldati koos algatusega tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele[3].

1.1. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

- **Tarbijate roll rohelisele majandusele ülemineku kiirendamisel**

Euroopa rohelises kokkuleppes[4] võttis komisjon kohustuse tagada, et tarbijatele antaks võimalus teha teadlikumaid valikuid ja täita ökoloogilises üleminekus aktiivset rolli. Täpsemalt öeldes on Euroopa rohelises kokkuleppes võetud kohustus lahendada valede keskkonnaväidete esitamise probleem, tagades, et ostjad saavad usaldusväärset, võrreldavat ja kontrollitavat teavet, mis võimaldab neil teha kestlikumaid otsuseid ja vähendada nn rohepesu ohtu. Seejärel seati nii uues ringmajanduse tegevuskavas[5] kui ka uues tarbijakaitse tegevuskavas[6] prioriteediks vajadus lahendada rohepesu probleem. Hiljuti vastu võetud rohelise kokkuleppe tööstuskavas[7] on korratud vajadust võimaldada tarbijatel teha oma valikud toodete kestlikkust, vastupidavust ja CO_2 jalajälge käsitleva läbipaistva ja usaldusväärse teabe põhjal ning rõhutatud, et turu läbipaistvus on vahend, mis hõlbustab tehnoloogiliselt ja keskkonnasäästlikkuse poolest paremate heitevabade toodete kasutuselevõttu.

Euroopa Parlament ja nõukogu on kutsunud komisjoni üles kaaluma selle valdkonna edasisi meetmeid. 2020. aasta detsembris märkis nõukogu oma järeldustes majanduse taastamise ringluspõhiseks ja keskkonnahoidlikuks tegemise kohta,[8] et tunnustab komisjoni kavatsust tagada keskkonnaväidete põhjendamine toodete olelusringi kestel tekkiva keskkonnamõju alusel. Euroopa Parlament toetas oma resolutsioonis uue ringmajanduse tegevuskava kohta[9] kindlalt komisjoni kavatsust teha ettepanek keskkonnaväidete reguleerimise kohta ning kehtestada selleks kogu väärtusahelat hõlmavad kindlad ja ühtlustatud arvutusmeetodid.

---

1 Euroopa Komisjon, Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega üleminekul rohelisele majandusele, pakkudes paremat kaitset ebaausate tavade vastu ja paremat teavet, COM(2022) 143 final, kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0143&from=ET.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (*ELT L 149, 11.6.2005, lk 22–39*), koos muudatustega.

3 SWD(2022) 85 final; EUR-Lex - 52022SC0085 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

4 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“, COM(2019) 640.

5 COM(2020) 98 final, 11. märts 2020.

6 COM(2020) 696 final, 13. november 2020.

7 COM(2023) 62 final, 1. veebruar 2023.

8 Nõukogu järeldused 14167/20.

9 Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsioon uue ringmajanduse tegevuskava kohta (2020/2077(INI)).

Tarbijad soovivad olla paremini teavitatud oma tarbimise keskkonnamõjust ja teha paremaid valikuid. Euroopa tuleviku konverentsil[10] esitatud taotlused hõlmavad üleskutset suurendada läbipaistvust seoses kestlikkuse ja toodete keskkonnajalajäljega, eelkõige 5. ettepanekus kestliku tarbimise, pakendamise ja tootmise kohta ning 20. ettepanekus, mis käsitleb keskkonnapoliitika standardite määratlemist ELis ja väljaspool. Keskkonnaväiteid käsitlev ettepanek ongi komisjoni vastus sellele üleskutsele[11].

Kestlikumat tarbimist toetava ELi õigusraamistiku väljatöötamine aitab saavutada kestliku arengu eesmärki 12.6 „Julgustada ettevõtjaid, iseäranis suurettevõtjaid ja hargmaiseid ettevõtjaid võtma kasutusele jätkusuutlikud tavad ja lisama oma aruandlustsüklisse jätkusuutlikkuse alase teabe“.

ELi edasised meetmed selles valdkonnas avaldavad positiivset mõju ka ülemaailmsetele väärtusahelatele, mis hõlmavad kolmandates riikides toimuvaid tootmisprotsesse. Selle tulemusena tekib kolmandate riikide ettevõtjatel, eelkõige ELi siseturul kauplevatel ettevõtjatel, motivatsioon rohelisele majandusele üleminekule kaasa aidata. Peale selle edendatakse mitmepoolset koostööd kolmandate riikidega, et tagada selge arusaam uuest õigusraamistikust ja selle eelistest. Lisaks võivad ELi kahepoolsete ja piirkondadevaheliste kaubanduslepingute kestlikku arengut käsitlevad peatükid luua koostöövõimalusi kooskõlas ELi üldiste eesmärkidega, et suurendada ELi kaubanduspoliitika kestlikkusmõõdet.

- **Takistused, mis ei lase suurendada ELis keskkonnahoidlike turgude potentsiaali tarbijate mõjuvõimu suurendamise kaudu**

Hoolimata tarbijate valmisolekust panustada oma igapäevaelus keskkonnahoidlikumasse ja ringluspõhisemasse majandusse,[12] takistavad nende aktiivset ja tõhusat rolli selles rohelisele majandusele üleminekus tõkked, mis ei võimalda teha müügikohas keskkonnahoidlikke tarbimisvalikuid, eriti just vähene usk keskkonnaväidete usaldusväärsusesse ning toodete keskkonnahoidlikkusega seotud eksitavate kaubandustavade paljusus.

Tõendid, mis koguti, et toetada mõjuhinnangut,[3] mis on lisatud ettepanekule tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele ning ka keskkonnaväiteid käsitlevale ettepanekule nii esialgse mõjuhinnangu[13] kui ka avaliku konsultatsiooni[14] ja 2020. aastal korraldatud täiendava avaliku konsultatsiooni[15] kaudu, viitavad sellele, et eksitavad tavad, nagu rohepesu ning keskkonnamärgiste kasin läbipaistvus ja usaldusväärsus, on kasutusel tarbimisteekonna eri etappides: reklaamietapis, ostmise etapis või toodete kasutamise ajal.

a) *Tarbijad seisavad silmitsi tavaga esitada ebaselgeid või ebapiisavalt põhjendatud keskkonnaväiteid (nn rohepesu)*

Ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele on „keskkonnaväide“ määratletud kui sõnum või kujutis, mis ei ole liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt kohustuslik, sealhulgas tekst, pilt, graafiline või sümboolne kujutis mis tahes kujul, kaasa arvatud etiketid, kaubamärgid, ärinimed või tootenimed ärilise teadaande kontekstis,

---

10 Euroopa tuleviku konverents, „Report of the Final outcome“, mai 2022.

11 COM(2022) 404 final.

12 Euroopa Komisjon, „Behavioural Study on Consumers' Engagement in the Circular Economy“ (Tarbijate ringmajandusse kaasatust käsitlev käitumisuuring), 2018, lk 10.

13 Euroopa Komisjon, Inception Impact Assessment: Empowering the consumer for the green transition (Esialgne mõjuhinnang: Tarbijate võimestamine üleminekul rohelisele majandusele), 2020.

14 Avatud avaliku konsultatsiooni kokkuvõte on kättesaadav Euroopa Komisjoni veebisaidil „Avaldage arvamust!“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12467-Empowering-the-consumer-for-the-green-transition.

15 Toodete ja ettevõtete keskkonnatoime – väidete põhjendamine (europa.eu).

mis väidab või jätab mulje, et toote või kaupleja mõju keskkonnale on soodne või puudub või et see on keskkonnale vähem kahjulik kui teised tooted või kauplejad või et toode või kaupleja on oma keskkonnamõju aja jooksul parandanud[1].

Komisjon korraldas kaks keskkonnaväidete inventuuri: ühe 2014. aastal[16] ja teise 2020. aastal[17]. Uuringutes vaadeldi valimit, mis koosnes 150st väga erinevaid tooteid käsitlevast keskkonnaväitest, mis olid vastuolus ebaausate kaubandustavade direktiivis[2] sätestatud selguse, ühemõttelisuse, täpsuse ja kontrollitavuse põhimõttega. 2020. aasta uuring näitas, et kogu ELis ja paljudes tootekategooriates **annab märkimisväärne osa keskkonnaväidetest (53,3 %) toodete keskkonnaomaduste kohta ebamäärast, eksitavat või alusetut teavet**. Keskkonnaväidete 2020. aasta inventuuris analüüsiti ka selliste väidete põhjendatust, vaadeldes nende selgust, täpsust ja seda, kuivõrd on need kontrollitavate tõenditega põhjendatud. Analüüsi käigus selgus, et **40 % väidetest olid põhjendamatud**.

Neid tulemusi kinnitas ka tarbijakaitsealase koostöö asutuste 2020. aasta novembris tehtud lauskontroll[18]. Asutused leidsid, et 344st hinnatud kestlikkusväitest **enam kui poole puhul (57,5 %) ei esitanud kaupleja piisavalt andmeid, mis võimaldaksid väite täpsust hinnata**. Paljudel juhtudel oli ametiasutustel keeruline kindlaks teha, kas väide käis kogu toote või ainult ühe selle komponendi kohta (50 %), kas see osutas ettevõtjale või ainult teatavatele toodetele (36 %) ja millise toote olelusringi etapi kohta see käis (75 %)[19].

Lisaks nõustus enamik konsultatsioonil osalenud sidusrühmi, et **rohepesu on probleem**, märkimisväärseks erandiks olid tööstussektori esindajad. Enam kui pool sidusrühmadest oli eksitavate väidetega kokku puutunud ning usaldas ettevõtjate või eraõiguslike isikute hallatavaid keskkonnaaruandeid ja -logosid vähem[19]. Lisaks märkis enamik sihtkonsultatsioonidele vastanuid, et tarbijad ei ole teadlikud toodete keskkonnamõjust, sest teavet ei pakuta või see ei ole kättesaadav[20].

Üldiselt **on tarbijate usaldus keskkonnaväidete vastu küllalt vähene**. 2020. aasta avatud avalikul konsultatsioonil[15] ei nõustunud üldsus väitega, et nad usaldavad toodete keskkonnaaruandeid (1,57/4,00)[21]. Usaldus kauplejate kohta esitatud väidete vastu oli suurem,[22] kuid ikkagi kasin (2,25/4,00).

b) *Tarbijad puutuvad kokku kestlikkusmärgistega, mis ei ole alati läbipaistvad ja usaldusväärsed*

Keskkonnamärgised on keskkonnaväidete alarühm. Märgised on usaldus-, kvaliteedi- või samaväärse märgi kujul ning eristavad ja reklaamivad toodet/protsessi või ettevõtet, viidates selle keskkonnaaspektidele. Mõnikord põhinevad need märgised sertifitseerimissüsteemidel (keskkonnamärgisesüsteemid), mis tõendavad, et toode/protsess või ettevõte vastab süsteemiga kehtestatud nõuetele ja nõuetele vastavust kontrollitakse.

---

16 *Consumer Market Study on Environmental Claims for Non-Food Products* (Tarbijaturu uuring toiduks mittekasutatavate toodete keskkonnaväidete kohta), Euroopa Komisjon, 2014.

17 Environmental claims in the EU: Inventory and reliability assessment Final report (Keskkonnaväited ELis: inventuur ja usaldusväärsuse hindamise lõpparuanne), Euroopa Komisjon, 2020. Kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/2020_Greenclaims_inventory.zip

18 2020 – eksitavate kestlikkusväidete lauskontroll, Sweeps (europa.eu).

19 Veebisaitide kontroll rohepesu väljaselgitamiseks: pooltel keskkonnaalastel väidetel puuduvad vajalikud tõendid, kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_21_269.

20 SWD(2022) 85 final, 2. lisa, lk 66.

21 Vastused anti Likerti skaalal hinnetega 1–5. Hinded teisendati punktideks, et aidata nõusoleku määra järjepidevalt esitada ja kajastada. Vastus „ei tea“ sai 0 punkti, „ei ole üldse huvitatud“ või „ei ole üldse tõhus“ 1 punkti ja skaala teises otsas said vastused „väga huvitatud“ või „alati“ 4 punkti.

22 Kauplejat käsitlev väide osutab mis tahes väitele, mille kaupleja esitab enda kui organisatsiooni kohta, erinevalt väitest, mille kaupleja esitab ühe oma toote (kauba või teenuse) kohta.

ELi siseturul olemasolevate keskkonnamärgiste suhtes kohaldatakse erinevaid tugevuse, järelevalve ja läbipaistvuse nõudeid, st erinevaid juhtimismudeleid. Oodatavasti põhjustab lisasegadust üha suurem arv ökomärgiseid, mis hõlmavad erinevaid aspekte, vastavad erinevatele tegevuspõhimõtetele ja alluvad erinevatele kontrollitasemetele (nt protsessi avatus nende väljatöötamisel või auditeerimise ja kontrolli tase ja sõltumatus)[23].

Ettevalmistavas uuringus tõendite kogumiseks selle kohta, kuidas anda tarbijatele võimalus etendada rohelisele majandusele üleminekus aktiivset rolli,[24] uuriti ELis 232 kasutusel oleva ökomärgise hindamisel ka nende kontrollimise ja sertifitseerimise aspekte ning jõuti järeldusele, et peaaegu **poolte märgiste kontroll oli kas nõrk või seda ei tehtudki**. Lisaks ei ole tarbijad teadlikud erinevustest märgiste vahel, mida reguleerivad kolmandate isikute sertifitseerimissüsteemid, ja märgiste vahel, mis põhinevad „enesesertifitseerimisel“, st ükski kolmas isik ei ole neid kontrollinud.

Esialgse mõjuhinnangu koostamiseks korraldatud konsultatsioonil[24] ja sihtkonsultatsioonidel märkisid enamikust sidusrühmade rühmadest pärit sidusrühmad **kogu ELis olulise ja püsiva probleemina ka kestlikkusmärgiste ja logode paljususe**. Samuti hindas üle veerandi (27 %) avatud avalikul konsultatsioonil osalenutest, et **oluline takistus** tarbijate võimestamisel üleminekul rohelisele majandusele on „toodete ja teenuste kestlikkuslogode/-märgiste **paljusus ja/või läbipaistvuse/arusaadavuse/usaldusväärsuse puudumine**“[15].

Selline märgiste paljusus ühes nende erinevate juhtimismudelitega tähendab, et tootjad ja jaemüüjad saavad konkreetse kestlikkusmärgise valimisel rakendada erinevaid strateegiaid. Väga sageli tähendab see ka seda, et ettevõtjad esitavad oma toodete kestlikkuse tõendamiseks erinevaid märgiseid. **34 % ettevõtjatest pidas takistuseks „kestlikkuslogode/-märgiste paljusust ja/või läbipaistvuse/mõistetavuse/usaldusväärsuse puudumist“[15].** Nimelt ettevõtjad, kes teevad jõupingutusi usaldusväärsete keskkonnamärgisesüsteemide järgimiseks või väljatöötamiseks, on ebausaldusväärseid keskkonnamärgiseid kasutavate ettevõtjatega võrreldes ebasoodsamas olukorras, sest tarbijad ei oska neil sageli vahet teha. Seda probleemi on süvendanud paljude (eraalgatuslike/vabatahtlike) märgistamiskavade kiire esilekerkimine riigi/liikmesriigi tasandil, **mis muudab toodete võrreldavuse tarbijate jaoks üha keerulisemaks**.

Sidusrühmadelt saadud tagasiside näitab eriti **tugevat toetust ELi meetmetele**, mille abil saab luua ühtse arusaama tarbijatele kestlikkusteabe pakkumisest, **tugevdada ettevõtjate võrdseid võimalusi** ning piirata märgiste ja eksitavate keskkonnaväidete paljusust ühtsel turul[14].

Ettevõtjad, kes pakuvad tõeliselt kestlikke tooteid, on ebasoodsas olukorras võrreldes ettevõtjatega, kes selliseid tooteid ei paku. Lisaks võivad neil **tekkida tarbetult suured nõuete täitmise kulud**, sest ELi riigid hakkavad eespool kirjeldatud probleemide kaotamiseks rakendama erinevaid lahendusi[25].

1.2. Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

- **ELi algatus tarbijate võimestamiseks üleminekul rohelisele majandusele**

---

23 Ettevalmistav uuring tõendite kogumiseks selle kohta, kuidas anda tarbijatele võimalus etendada rohepöördes aktiivset rolli, oktoober 2021. Kättesaadav aadressil Ettepanek: direktiiv tarbijate võimestamine üleminekul rohelisele majandusele ja lisa (europa.eu).

24 Euroopa Komisjon, Esialgne mõjuhinnang: Tarbijate võimestamine üleminekul rohelisele majandusele, 2020 – konsultatsioonide ülevaade mõjuhinnangu 2. lisas, lk 69.

25 Lisateave tagajärgede kohta, mida need probleemid tarbijaturgudele ja keskkonnale tekitavad, on esitatud töödokumendi SWD(2022) 85 final 12. lisas.

Ebaausate kaubandustavade direktiiviga reguleeritakse eksitavaid tavasid ja eksitavat tegevusetust üldsätetega, mida saab kohaldada keskkonnaväidete suhtes ettevõtjate ja tarbijate vaheliste tehingute puhul, kui need mõjutavad tarbijate tehinguotsuseid negatiivselt. Direktiivis kutsutakse liikmesriikide tarbijakaitseasutusi üles hindama neid tavasid igal üksikjuhul eraldi pärast tehinguotsuse kontrolli tegemist (juhtumipõhine hindamine)[26]. Lisaks sisaldab direktiiv „musta nimekirja“ kaubandustavadest,[27] mida peetakse igal juhul ebaausaks, ilma et oleks vaja iga juhtumit eraldi hinnata. Direktiivi nõuete täitmata jätmise korral esitab tarbija kaebuse või pädev asutus võtab meetmeid omal algatusel.

Osaliselt käsitletakse punktis 1.1 loetletud probleeme („rohepesu“ ja läbipaistmatud kestlikkusmärgised) ebaausate kaubandustavade direktiivi[1] muutmise ettepanekus. Selle kohaselt rakendatakse eelistatud poliitikavariantidest tulenevalt keskkonnaväidete suhtes terve hulk meetmeid, sealhulgas järgmised.

(1) Direktiivi 2005/29/EÜ artikli 6 lõikes 1 esitatud **tooteomaduste loetellu, mille osas kaupleja ei tohiks tarbijat petta**, lisatakse „**keskkonna-** või sotsiaalne **mõju**“, „vastupidavus“ ja „parandatavus“.

(2) Direktiivi 2005/29/EÜ artikli 6 lõikes 2 esitatud loetelu **tavadest, mida tuleb pidada eksitavaks**, kui need **panevad või tõenäoliselt panevad** need keskmise tarbija tegema tehinguotsust, muudetakse, lisades sinna teksti „tulevase keskkonnatoimega seotud keskkonnaväidete esitamist ilma selgete, objektiivsete ja kontrollitavate kohustuste ja eesmärkideta ning ilma sõltumatu järelevalvesüsteemita“.

(3) Direktiivi 2005/29/EÜ I lisas esitatud loetelu **kõigil tingimustel ebaausaks peetavatest kaubandustavadest** on laiendatud neljale rohepesuga seotud tavale:

- sellise kestlikkusmärgise esitamine, mis ei põhine sertifitseerimissüsteemil või mida ei ole kehtestanud ametiasutused;
- üldise keskkonnaväite esitamine, ilma et ettevõtja suudaks tõendada väite seisukohast olulist tunnustatud suurepärast keskkonnatoimet;
- keskkonnaväite esitamine kogu toote kohta, kui see puudutab ainult toote teatavat aspekti;
- liidu turul kõigi asjaomasesse tootekategooriasse kuuluvate toodete suhtes õigusaktidega kehtestatud nõuete esitamine ettevõtja eripakkumisena.

Ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele käsitletakse seega suurt hulka tavasid, tooteid ja müügimeetodeid üldisemalt. Sätestatakse olulised kaitsemeetmed tarbijate kaitsmiseks eksitavate keskkonnaväidete ja ebausaldusväärsete märgiste eest.

- **Muud ELi õigusaktid, mis soodustavad kestlikku tarbimist keskkonnateabe pakkumise kaudu**

---

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22), artiklid 6 ja 7.

[27] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22), I lisa.

Lisaks tarbijakaitse raamistikule on olemas ELi õigusraamistik, milles käsitletakse keskkonnateabe andmist ning millega kehtestatakse keskkonnamõju mõõtmise ja arvutamise metoodilised nõuded, näiteks süsiniku sidumise sertifitseerimise määruse[28] alusel välja töötatud süsiniku sidumise ELi sertifitseerimismetoodikad (siis, kui see on vastu võetud), või toote või kaupleja keskkonnamõju, -aspekte või toimet käsitlevale teabele ja märgistele esitatavad nõuded. Näiteks ökodisaini direktiiviga[29] on loodud raamistik kohustuslike ökodisainինõuete kehtestamiseks energiamõjuga toodetele, et soodustada nende energiatõhusust ja ringmajandust toetavat disaini ning edendada uusi ärimudeleid. Lisaks võttis komisjon 2022. aasta märtsis vastu ettepaneku võtta vastu uus kestlike toodete ökodisaini määrus,[30] et parandada märkimisväärselt teatavate prioriteetsete tooterühmade ringlust, energiatõhusust, keskkonnamõju ja muid keskkonnakestlikkuse aspekte. See võimaldab kehtestada toimivus- ja teabenõuded peaaegu kõikidele ELi turule lastavate füüsiliste kaupade kategooriatele. Komisjoni mõned muud ettepanekud, mis on seotud ringmajanduse tegevuskava ja tootepoliitikaga, näiteks kavandatud määrused ehitustoodete turustamise[31] ning patareide ja akude ning patarei- ja akujäätmete kohta,[32] sisaldavad teabenõudeid.

Lisaks on olemas õigusaktid, mis on töötatud välja ELi tasandil nii kohustuslike kui ka vabatahtlike märgiste, nt ELi ökomärgise kohta. 1992. aastal loodud ELi ökomärgis on ametlik vabatahtlik märgis, mis näitab ELi toodete rangetele keskkonnanõuetele vastavust ja tipptaset. ELi ökomärgise määruses[33] on sätestatud selle vabatahtliku süsteemi kehtestamise ja kohaldamise eeskirjad. Muud asjassepuutuvad märgiseid käsitlevad ELi õigusaktid on keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) määrus,[34] mahemärgise määrus,[35] energiamärgistuse määrus[36] ja CE-märgise määrus[37].

- **ELi keskkonnaväiteid käsitlevate eeskirjade täiendamine**

Selleks et jätkata tööd tuvastatud rohepesu ja ebausaldusväärsete keskkonnamärgiste probleemi lahendamiseks, oleksid praeguses raamistikus kasulikud reguleerimata väidetele kehtestatud spetsiifilisemad nõuded, olgu siis tegemist kindlate tooterühmade, sektorite või konkreetsete keskkonnamõjude või -aspektidega. **Käesolev ettepanek keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta täiendab *lex specialis*'ena kehtivaid ELi**

---

28 COM(2022) 672 final.

29 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (L 285/10).

30 COM(2022) 142 final.

31 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).

32 COM(2020) 798 final.

33 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1).

34 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1).

35 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

36 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

37 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (uuesti sõnastatud) (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

tarbijakaitse-eeskirju. Ettepanek võimaldab täielikult rakendada mõjuhinnangus kindlaks määratud eelistatud poliitikavariante, mida on kirjeldatud punktis 3.2.

Seega on keskkonnaväiteid käsitleva ettepaneku peamised eesmärgid järgmised:

– tõsta keskkonnakaitse taset ja aidata kiirendada ELis roheüleminekut puhtale ja kliimaneutraalsele ringmajandusele;

– kaitsta tarbijaid ja ettevõtjaid rohepesu eest ning võimaldada tarbijatel anda oma panus roheülemineku kiirendamisse teadlike ostuotsustega, mis põhinevad usaldusväärsetel keskkonnaväidetel ja -märgistel;

– suurendada õiguskindlust keskkonnaväidete ja võrdsete konkurentsitingimuste suhtes siseturul, parandada nende ettevõtjate konkurentsivõimet, kes teevad jõupingutusi oma toodete ja tegevuse keskkonnakestlikkuse suurendamiseks, ning luua kulude kokkuhoiu võimalusi sellistele piiriülese kaubandusega tegelevatele ettevõtjatele.

Käesoleva ettepaneku kui *lex specialis*'e kohaldamisala on kooskõlas vastava *lex generalis*'ega. Ebaausate kaubandustavade läbivaadatud direktiiv hõlmab kõiki ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud vabatahtlikke kaubandustavasid enne tootega tehtavat äritehingut, selle ajal ja pärast seda. Käesoleva ettepaneku kohaldamisala hõlmab **vabatahtlike *keskkonnaväidete*** põhjendamist ja edastamist.

Samuti käsitletakse ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele kestlikkusmärgiseid, mis hõlmavad *keskkonnaaspekte või sotsiaalseid aspekte või mõlemat.* Käesolev ettepanek piirdub siiski ainult ***keskkonnamärgistega***, st nendega, mis hõlmavad peamiselt toote või kaupleja *keskkonnaaspekte*.

Nagu öeldud, on keskkonnaväiteid käsitleva ettepaneku eesmärk **toimida turvavõrguna kõigis sektorites, kus keskkonnaväiteid või -märgiseid ELi tasandil ei reguleerita. Selle eesmärk ei ole muuta olemasolevaid ega tulevasi valdkondlikke norme.** Vastupidi, muudes liidu õigusaktides sätestatud hindamis- ja edastamisnõuded on ettepanekus sätestatud nõuete suhtes ülimuslikud ning seetõttu tuleks keskkonnaväidete põhjendamisel ja edastamisel nendes konkreetsetes valdkondades kasutada just neid.

1.3. Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Keskkonnaväiteid käsitlev ettepanek toetab Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärke ja aitab lahendada kliimamuutuste, saastamise ja elurikkuse vähenemise kolmikkriisi. Ettepanek aitab kaasa võitlusele rohepesu vastu, mis on määratletud prioriteedina komisjoni uues ringmajanduse tegevuskavas[5] ja uues tarbijakaitse tegevuskavas[6]. Ettepanekuga tugevdatakse ka raamstrateegiaid, nagu nullsaaste saavutamise tegevuskava[38] või ELi elurikkuse strateegia aastani 2030,[39] ning täiendatakse teatavaid sektoreid käsitlevaid strateegiaid, nagu strateegia „Talust taldrikule“,[40] või selliseid küsimusi nagu ELi kliimamuutustega kohanemise strateegias esitatud üleskutsed parandada veekasutuse tõhusust ja korduskasutamist[41].

Nagu kirjeldatud, luuakse käesoleva keskkonnaväidete direktiivi ettepanekuga ja ebaausate kaubandustavade direktiivi muutmise ettepanekuga ühiselt sidus poliitikaraamistik, mis aitab liitu rohelisele majandusele üleminekus, muutes tarbimisharjumused kestlikumaks. Nende ettepanekute eesmärk on aidata kaasa keskkonnasäästlikumale siseturule, julgustades vähendama liidus tarbitavate toodete keskkonnajalajälge. Ka aitavad need täita Euroopa

38 https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en.

39 COM(2020) 380 final.

40 COM(2020) 381 final.

41 COM(2021) 82.

kliimamääruse eesmärki saavutada liidus kasvuhoonegaaside heite ja nende gaaside sidumise vaheline tasakaal hiljemalt 2050. aastaks, käsitledes kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja kliimaneutraalsusega seotud väiteid.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

2.1 Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklil 114, mida kohaldatakse meetmete suhtes, mille eesmärk on luua toimiv siseturg või tagada selle toimimine, võttes aluseks keskkonnakaitse kõrge taseme.

Liikmesriikide õigusaktide või eraalgatustega kehtestatud erinevad keskkonnaväiteid reguleerivad nõuded tekitavad piiriülesel kauplemisel ettevõtjatele tarbetu koormuse, sest nad peavad täitma igas riigis erinevaid nõudeid. See mõjutab nende suutlikkust siseturul tegutseda ja selle eeliseid ära kasutada. Samal ajal on turuosalistel raskusi usaldusväärsete keskkonnaväidete kindlakstegemisega ja optimaalsete ostuotsuste langetamisega siseturul.

Seetõttu on ettepaneku eesmärk tagada siseturu toimimine seal tegutsevate majandustegevuses osalejate ja keskkonnaväiteid järgivate tarbijate jaoks. Käesolevas direktiivis kavandatud meetmetega tõstetakse keskkonnakaitse taset, liikudes samas keskkonnaväidete reguleerimise edasise ühtlustamise poole, ning välditakse turu killustatust, mida põhjustavad riikide erinevad lähenemisviisid, mis on kasutusele võetud või võetakse kasutusele ELi tasandi normide puudumise korral.
Keskkonnaeesmärgi saavutamise siseturu mõõde on ülekaalukas ja seetõttu on artikkel 114 jätkuvalt sobiv õiguslik alus.

2.2 Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ühise reeglistiku kehtestamine ELi siseturul on ettevõtjatele võrdsete võimaluste tagamiseks hädavajalik. Kui liikmesriigid tegutsevad üksi, jääb keskkonnakaitse ebaoptimaalsele tasemele ja on oht, et kasutatakse erinevatel meetoditel ja lähenemisviisidel põhinevaid omavahel konkureerivaid süsteeme.

Ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele ei täpsustata, mida ettevõtjad oma keskkonnaväidete nõuetekohaseks põhjendamiseks tegema peaksid. See omakorda võib kaasa tuua väidete põhjendamise viiside märkimisväärse lahknevuse ELis. See killustaks siseturgu, moonutades konkurentsitingimusi ja tekitades vajaduse muuta/kohandada väiteid iga kord, kui sisepiire ületatakse. See omakorda toob kaasa õigusliku ebakindluse ja suurendab nõuete täitmisega seotud kulusid ning ebaausat konkurentsi ühtsel turul ning kahjustab turu tõhusat toimimist.

ELil on head võimalused, et metoodilisi nõudeid edasi ühtlustada, et hinnata toodete, teenuste ja organisatsioonide keskkonnamõju kogu ühtsel turul, tuginedes liikmesriikide kogemustele ja eraalgatustele selles valdkonnas. **EL võib luua olulist lisaväärtust** ning edasine koordineerimine tooks valitsustele ja erasektorile kaasa kulude kokkuhoiu.

Sidusrühmadelt saadud tagasiside näitab eriti tugevat toetust ELi meetmetele, mille abil saab luua **ühtse arusaama** tarbijatele kestlikkusteabe pakkumisest ning **piirata märgiste paljusust ja eksitavate keskkonnaväidete levikut**. Kui liikmesriigid tegutsevad igaüks eraldi ja ilma juhtraamistikuta, on suur oht, et lõpuks on palju erinevaid, omavahel konkureerivaid süsteeme, mis killustavad siseturgu, iseäranis piiriüleste teenuste (nt digiteenuste) puhul.

ELi meetmed on põhjendatud ja vajalikud, sest keskkonnaväidete poolest ühtlustatud ja hästi toimiv ELi siseturg tõstaks keskkonnakaitse taset ja looks ELis tegutsevatele ettevõtjatele võrdsed võimalused. Ettepanekuga leevendatakse ka raskusi, millega riigi ametiasutused seisavad silmitsi ebaausate kaubandustavade direktiivi kehtivate põhimõttepõhiste sätete täitmise tagamises sellistes keerulistes valdkondades nagu eksitavad keskkonnaväited. Lisakoordineerimine ELi tasandil toob kaasa kulude kokkuhoiu nii valitsustele kui ka erasektori osalejatele ning tugevdab seotud ülemaailmsete protsesside, sealhulgas ülemaailmsete väärtusahelate mõju.

2.3 Proportsionaalsus

Ettepanekus sisalduvad meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et võimaldada tarbijatel teha usaldusväärsel ja kontrollitud teabel põhinevaid teadlikke ostuotsuseid ja edendada kestlikku tarbimist.

Tarbijatele mõeldud turunduses kasutatavate keskkonnaväidete üldkriteeriumide proportsionaalsus tagatakse sellega, et kehtestatakse ühtsed nõuded, mida ettevõtjad peaksid selliste väidete esitamisel järgima. Käesoleva ettepanekuga ei nõuta konkreetsete keskkonnaväidete põhjendamiseks kindlat hindamismeetodit ja selles tuginetakse üldistele nõuetele, mille kohaselt antakse tarbijatele usaldusväärset teavet. Ettepanekuga nähakse ette ühtsed kriteeriumid ka pädevatele riiklikele asutustele. **See aitab neil hinnata mis tahes keskkonnaväite õigsust, tagades suure õiguskindluse ja hõlbustades täitmistoiminguid.** Samuti on ettepanek sidusrühmade, eelkõige ettevõtjate, sealhulgas VKEde esitatud seisukohtade põhjaliku kaalumise tulemus.

Keskkonnamärgistele esitatavate nõuete proportsionaalsus on seotud nende tarbijatele mõeldud turunduse raames esitamise korrektsusega. Kasutajate jaoks selliste märgiste läbipaistvuse ja usaldusväärsuse tagamiseks on kehtestatud väga vähe ühtseid nõudeid. Need ühtsed nõuded tagavad, et keskkonnamärgiseid haldavatel üksustel ja neid märgiseid taotlevatel ettevõtjatel ei tekiks ebaproportsionaalseid kulusid. Samal ajal tagab see ettevõtjatele suure õiguskindluse. Pädevatele riiklikele asutustele keskkonnamärgiste kasutamise korrektsuse hindamiseks ühtsete kriteeriumide andmisega hõlbustab see meede ka täitmistoiminguid ja tagab tarbijakaitse kõrge taseme.

2.4 Vahendi valik

Ettepanek on iseseisev õigusakt, millega ei muudeta kehtivaid õigusakte. Ettepanekuga kehtestatakse vabatahtlike keskkonnaväidete põhjendamise raamistik. Arvestades, et selle eesmärk on tagada tarbijakaitse direktiividega reguleeritud valdkonnas, sobib selline õiguslik vorm olemasoleva liidu ja liikmesriikide õigusraamistikuga ning liikmesriikide kehtestatud täitmise tagamise mehhanismidega paremini. Seetõttu leitakse, et kõige sobivam õigusakt on direktiiv.

3. SIDUSRÜHMADEGA PEETUD KONSULTATSIOONIDE JA MÕJUHINDAMISE TULEMUSED, PAREMA ÕIGUSLOOME PÕHIMÕTETE JÄRGIMINE JA PÕHIÕIGUSED

3.1. Konsulteerimine sidusrühmadega

Ettepaneku ettevalmistamisel konsulteeris komisjon sidusrühmadega järgmiselt:

– mitu avalikku konsultatsiooni ettepaneku kohta, mis käsitleb tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele[15,42];

– avalik konsultatsioon ringmajanduse tootepoliitika raamistiku üle, mille üks osa oli pühendatud võimalikele tulevastele poliitikavariantidele, mis põhinevad keskkonnajalajälje määramise meetoditel (29. novembrist 2018 kuni 24. jaanuarini 2019)[43]. Mõned 291 vastajast märkisid, et ettevõtjad peaksid saama vabalt valida, kuidas keskkonnateavet koostada, eeldusel et nad täidavad rohepesu vältimise miinimumkriteeriume. Vastajad rõhutasid ka vajadust edastamisvahendi paindlikkuse järele: ei tohiks olla kohustuslik kasutada teabe edastamiseks märgist või ruutkoodi, sest teabe liik ja üksikasjalikkuse aste võivad sõltuda sihtrühmast. Vastajad tõstsid esile ka vajaduse pakkuda rakendamiseks VKEde töövahendit või Euroopa Komisjoni tuge;

– veebipõhised sihtkonsultatsioonid, millel osalesid peamised keskkonnajalajälje määramise meetoditega seotud sidusrühmad (12. novembrist 2018 kuni 18. detsembrini 2018) 124 vastajaga[44];

– 27. augustist kuni 3. detsembrini 2020 toimus roheväidete algatuse avalik konsultatsioon, mille käigus esitati 362 vastust[16].

  - Mõned *ettevõtjate ühendused* soovitasid kasutada sõltumatuid sertifitseerimis-/kontrolliorganisatsioone, mis tegutsevad kooskõlas standardiga ISO 14025.
  - *Suurettevõtjad* rõhutasid, et ELi raamistik peaks võimaldama paindlikkust seoses väidete esitamiseks kasutatava edastamisvahendiga.
  - *Valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid* väljendasid seisukohta, et üksainus keskkonnamõju hinne ei tohiks mingil juhul olla viis, kuidas varjata kompromisse, ja seda tuleks vältida.
  - *Valitsusvälised tarbijaorganisatsioonid* märkisid ka seda, et keskkonnaväiteid saab põhjendada olemasolevate vahenditega, nagu I tüüpi ökomärgised, Eco Lighthouse, EMAS ja ISO 14001.
  - Mõned *avaliku sektori asutused* leidsid, et väiteid peaks olema võimalik põhjendada n-ö ametlike ökomärgistega, nagu Põhjamaade luigemärgis Nordic Swan ja ELi ökomärgis. Avaliku halduse asutuste eelistus kaldub kergelt sõltumatu sertifitseerimise ja kontrollimise poole.
  - *Kodanike* jaoks on eelistatud variant sõltumatu sertifitseerimine/kontrollimine, mida teevad akrediteeritud organisatsioonid.

2020. aasta novembris toimus mitme vooruga sidusrühmade seminar, mis oli pühendatud üldisele tagasisidele, tagasiside andmisele edastamisvõimaluste kohta, praktilistele probleemidele, millega ettevõtjad keskkonnaväidete põhjendamisel kokku puutuvad, ning teabe usaldusväärsusele ja ökomärgistele tekkivale mõjule; ühes voorus osales keskmiselt 200 sidusrühma[45]. Seminarid andsid kinnitust, et rohepesu tuleb tõkestada ja vaja on

---

42 Ülevaade kõigist mõjuhinnangu raames peetud konsultatsioonidest on esitatud dokumendi COM(2022) 85 final 2. lisas.

43 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1740-Towards-an-EU-Product-Policy-Framework-contributing-to-the-Circular-Economy_en.

44 https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/EF_stakeholdercons19.pdf.

45 Lisateave on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm.

ühtlustatud lähenemisviisi ELi tasandil. Mitu sidusrühma viitas vajadusele jätkata ELi ökomärgise ja muude usaldusväärsete I tüüpi ökomärgiste kasutamist.

3.2 Mõjuhinnang

3.2.1 Probleemi määratlus ja eelistatud poliitikavariant

Ettepanek põhineb mõjuhinnangul, mis avaldati koos komisjoni ettepanekuga tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele[46]. Komisjoni õiguskontrollikomitee esitas kõigepealt negatiivse arvamuse koos põhjalike märkustega 5. veebruaril 2021. Pärast seda, kui esialgset eelnõud oli oluliselt parandatud, esitas õiguskontrollikomitee positiivse arvamuse koos lisamärkustega 17. septembril 2021[47]. Mõjuhinnangu I lisas selgitatakse, kuidas õiguskontrollikomitee märkusi on arvesse võetud.

Mõjuhinnangus on välja toodud kaks probleemi, mis on jagatud mitmeks alaprobleemiks. Käesolevas ettepanekus keskendutakse ühele kahest probleemist ja kahele selle alaprobleemile.

Probleem 2. Tarbijad puutuvad kokku eksitavate kaubandustavadega, mis on seotud toodete kestlikkusega.

Alaprobleem 2.2. Ettevõtjad esitavad tarbijatele ebaselgeid või ebapiisavalt põhjendatud keskkonnaväiteid (nn rohepesu).

Alaprobleem 2.3. Tarbijad puutuvad kokku kestlikkusmärgistega, mis ei ole alati läbipaistvad või usaldusväärsed[48].

Iga alaprobleemi puhul kaaluti mitut poliitikavarianti. Ebaausate kaubandustavade direktiivi ja selle muutmise eesmärk on, et see toimiks *lex generalis*'ena. Seetõttu otsustati, et mõnda mõjuhinnangus alaprobleemi 2.2 ja alaprobleemi 2.3 lahendamiseks valitud eelistatud poliitikavariandi elementi ei rakendata algatuse kaudu, mis käsitleb tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele, vaid spetsiaalse ja täiendava *lex specialis*'e kaudu, st ettepanekuga keskkonnaväidete kohta.

Tuginedes mitmel kriteeriumil põhinevale analüüsile, mida täiendati kulude-tulude analüüsiga ning erinevate kaalutud variantide proportsionaalsuse kvalitatiivse hindamisega, pakuti nende probleemide lahendamiseks välja kaks eelistatud poliitikavarianti[49].

1) Minimaalsetele kriteeriumidele mittevastavate keskkonnaväidete keelamine[50] (alaprobleemi 2.2 lahendamiseks)

Eelistatud variant tagaks tarbijate kaitse rohepesu eest, kuna keskkonnaväidete esitajad peavad täitma teatavaid nõudeid. Samuti hõlbustaks see tarbijakaitseasutustel normide täitmise tagamist.

2) Selliste kestlikkusmärgiste keelamine, mis ei vasta läbipaistvuse ja usaldusväärsuse miinimumnõuetele[51] (alaprobleemi 2.3 lahendamiseks)

Eelistatud variant tagaks, et tarbijad on selliste märgiste ja vahenditega eksitamise eest kaitstud.

---

46 SWD(2022) 85 final.

47 SEC(2022) 165.

48 Käesolevas ettepanekus ei keskenduta digitaalsetele teabevahenditele, mida käsitletakse ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele.

49 SWD(2022) 85 final, 7. jagu: „Eelistatud poliitikavariandid", lk 59.

50 SWD(2022) 85 final, lk 29–30.

51 SWD(2022) 85 final, lk 31–32.

Lisaks määrati käesoleva algatuse ettevalmistamise käigus kindlaks järgmised lisameetmed, et muuta keskkonnaväidetele kehtivad ELi eeskirjad tulemuslikumaks ja tõhusamaks:

– **kontrollimehhanismi loomine**, et hõlbustada rakendamist ja täitmise tagamist, millega tagatakse väidete põhjendamise miinimumkriteeriumide järgimine, ELi turul võrdsete tingimuste loomine ning ühtsel turul tegutsevate ettevõtjate suurem õiguskindlus ja väiksem koormus;

– **keskkonnamõju koondhinnete kasutamine piirdub ainult ELi tasandil** kehtestatud keskkonnaväidetega, sealhulgas märgistega, et tagada ELi tasandil ühise standardmeetodi väljatöötamisest saadud kogemuste **rakendamine** (vt allpool olev selgitus);

– võimalus **vabastada mikroettevõtjad** põhjendamisnõuetest **ja** seotud edastamisnormidest, et vältida ebaproportsionaalset mõju väikseimatele kauplejatele;

– **piirata tõhusalt keskkonnamärgiste paljusust** ja keskendada jõupingutused olemasolevate riiklike süsteemide kasutuselevõtu suurendamisele ja ühtse turu märgistamisnõuete väljatöötamisele ELi tasandil,

  – uute erasektori süsteemide loomise peaksid heaks kiitma ainult liikmesriigid ja juhul, kui need annavad lisaäärtust, ning

  – riigi või piirkondlikul tasandil uute riiklike süsteemide loomine tuleks keelata. Uued avalikud süsteemid tuleks välja töötada ainult ELi tasandil.

Keskkonnamõju käsitlevate väidete põhjendamise standardmetoodika väljatöötamisel saadud kogemused

Alguses, kui Euroopa Komisjon valmistas ette roheväidete algatust, alustas ta tööd keskkonnaväidete põhjendamiseks standardmetoodika kasutamise variandi kallal ja algatas sellel teemal konsultatsioonid. Selles töös keskenduti keskkonnaväidete põhjendamiseks ELi toote ja organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamisele. Olenevalt tootekategooriast võimaldavad need meetodid[52] mõõta toote või organisatsiooni keskkonnatoimet kogu väärtusahelas alates tooraine ammutamisest kuni olelusringi lõpuni. Keskkonnajalajälje määramise meetodite eesmärk on pakkuda tugevaid ja väljapaistvaid metoodikaid, mis on koos sidusrühmadega täiesti läbipaistvalt välja töötatud ja põhinevad teaduslikel tõenditel.

Ettevalmistava töö käigus kaalus komisjon ühe variandina sellise ELi õigusraamistiku kehtestamist, millega nõutakse, et ettevõtjad, kes esitavad väiteid keskkonnajalajälje määramise meetoditega[53] hõlmatud mõju kohta, peavad neid väiteid nende meetodite abil põhjendama. Isegi kui keskkonnajalajälje määramise meetodid aitavad ettevõtjatel kindlaks teha valdkonnad, kus nad peaksid oma keskkonnamõju ja -toimet parandama, ning suudavad teatavaid, mitme tootekategooria kohta esitatud väiteid piisavalt põhjendada, ei hõlma meetodid kõigi tooteliikide puhul veel kõiki asjakohaseid mõjukategooriaid (nt seoses merekalapüügiga – sihtliigi kalavarude jätkusuutlikkus; seoses toiduainete ja

[52] Lisateavet meetodite ja katseetapi kohta, mille kestel neid katsetati, võib leida siit: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/.

[53] Kliimamuutused, osoonikihi kahanemine, inimest mõjutav toksilisus – vähkitekitav mõju, inimest mõjutav toksilisus – vähki mittetekitav mõju, peenosakesed, ioniseeriv kiirgus – inimeste tervis, fotokeemiline osooniteke – inimeste tervis, hapestumine, maismaa eutrofeerumine, veekogude eutrofeerumine, ökotoksilisus mageveekogudes, maakasutus, veekasutus, ressursikasutus – mineraalid ja metallid, ressursikasutus – fossiilkütused.

põllumajandustoodetega – põllumajandusettevõtete tasandi elurikkus ja looduskaitse, samuti erinevad põllumajandustavad; seoses tekstiiltoodetega – keskkonda sattunud mikroplast) ning võivad seetõttu anda ebatäieliku pildi toote keskkonnamõjust keskkonnaväidete kontekstis. Lisaks esitatakse palju keskkonnaväiteid ka keskkonnaaspektide kohta (nt vastupidavus, korduskasutatavus, parandatavus, ringlussevõetavus, ringlussevõetud sisu, loodusliku sisu kasutamine), mille puhul keskkonnajalajälje määramise meetodid ei sobi ainsaks põhjendamismeetodiks. Väga laia ja kiiresti muutuva keskkonnaväidete valdkonna käsitlemisel ühe meetodi abil on omad piirangud. Ühe meetodi, näiteks keskkonnajalajälje määramise ettekirjutamine kõigi keskkonnaväidete põhjendamise standardmeetodina ei oleks asjakohane ja tekitaks ohu, et ettevõtjatel ei ole võimalik oma toodete või tegevusega seotud asjakohaste keskkonnaaspektide kohta teavet edastada.

Nendel põhjustel ja võttes aluseks konsultatsiooni tulemused, ettevõtjatele tekkiva koormuse mõju sisehindamise ja sidusrühmadega edasi toimunud suhtlemise, ei kasutatud võimalust kasutada keskkonnaväidete põhjendamiseks *üht standardmetoodikat*. Selle asemel peeti asjakohaseks eelistatud poliitikavariandil põhinevat paindlikumat lähenemisviisi, mis pärineb mõjuhinnangust algatuse kohta, mis käsitleb tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele.

3.2.2. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Mõjuhinnangu kulude-tulude analüüsist tulenevat eelistatud poliitikavarianti on kasutatud mitmes sättes nii ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele kui ka keskkonnaväiteid käsitlevas ettepanekus. Allpool kirjeldatud mõju puudutab eelistatud poliitikavarianti tervikuna ja hõlmab seega mõlema ettepaneku sätteid.

Ettepanek sisaldab meetmeid, mis on asjakohased seoses komisjoni põhimõttega „üks sisse, üks välja“ halduskoormuse vähendamiseks ning millest on varem teatatud ja mida on arvesse võetud mõjuhinnangus, mis on lisatud ettepanekule tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele.

- **Kindlaksmääratud kohaldamisala eeldatav mõju**

Ettepanekuga kehtestatakse põhjendamise ja edastamise miinimumnõuded keskkonnaväidetele, mida kolmas isik peab enne väite ärilistes teadaannetes kasutamist kontrollima. Kuigi see meede peaks kõrvaldama eksitavad või valeväited ja aitab tagada nõuetekohase täitmise tagamise, tekitab see selliseid väiteid esitada soovivatele kauplejatele lisakulusid. Mõju, mis tekib väiksematele ettevõtjatele, on eeldatavasti proportsionaalselt suurem kui mõju, mis tekib suurematele ettevõtjatele. Seetõttu ja tagamaks, et täiendav halduskulu ei mõjutaks ebaproportsionaalselt väikseimaid ettevõtjaid (nt väikesed põllumajanduslikud pereettevõtted, kes müüvad otse tarbijatele), vabastatakse ettepanekuga mikroettevõtjad (töötajaid alla kümne ja aastakäive ei ületa 2 miljonit eurot[54]) käesoleva ettepanekuga kehtestatud kohustustest, mis puudutab põhjendatuse hindamise põhjendamis- ja edastamisnõudeid. Kui need väikseimad ettevõtjad soovivad siiski saada kogu liidus tunnustatud keskkonnaväite vastavussertifikaati, peaksid nad täitma kõiki käesoleva ettepaneku nõudeid.

Samas jäävad aga kõik kauplejad, sealhulgas väikseimad ettevõtjad, ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisalasse. See tähendab, et direktiivis sätestatud keskkonnaväidete üldnormid kehtivad ikkagi ning tarbijad, keda ebaausad kaubandustavad on

[54] Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

mõjutanud, saavad endiselt esitada kaebusi pädevatele asutustele ja taotleda hüvitist riigi ja ELi kohtutes.

Lisaks sellele palutakse ettepanekus liikmesriikidel võtta asjakohaseid meetmeid, et aidata väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel ettepanekus sätestatud nõudeid kohaldada. Lihtsustatud juurdepääsuga sellistele meetmetele nagu rahaline toetus ning korralduslik ja tehniline tugi eeldatakse, et neid ettevõtjaid julgustatakse osalema üleminekus rohelisele majandusele.

- **Nõuete eeldatav mõju väidete põhjendamisele**

Keelates väited, mis ei vasta miinimumkriteeriumidele, aitab käesolev meede **parandada** tarbijatele antava **teabe usaldusväärsust** ja avaldab seega **positiivset mõju tarbijate otsustusprotsessile**, aitades kaasa parema keskkonnatoimega toodete valimisele ja seega tarbijate heaolu suurendamisele. Nende tarbijate puhul, kes ostavad tooteid, mis on keskkonna jaoks tõesti paremad, **kujuneb keskkonnamõju hinnanguliselt väga positiivseks**.

Ettevõtjatele avalduv mõju on see, et nendele miinimumkriteeriumidele mittevastavad väited tuleb eemaldada. Väidete eemaldamiseks tuleb kohandada tootepakendeid, reklaamlehti jms, kuid see kohandamiskulu on ühekordne[55].

Lisaks **peavad ettevõtjad kandma väidete põhjendamise kulud**. Suurel määral sõltub see kulu sellest, mis tüüpi keskkonnaväidet ettevõtja soovib vabatahtlikult esitada ja kui paljude toodete kohta. Väited, mis käsitlevad toote keskkonnamõju kogu olelusringi jooksul (nt kasvuhoonegaaside heite vähendamine kogu olelusringi ja väärtusahela ulatuses), nõuavad oluliselt suuremat investeeringut kui väited, mis keskenduvad konkreetsele keskkonnaaspektile (nt pakendi ringlussevõetud sisu). Olenevalt väite laadist ja keerukusest võivad seotud põhjendamiskulud märkimisväärselt erineda. Näiteks lihtväite (nagu tootmises kasutatud materjalide kohta) põhjendamise kulud on hinnanguliselt 500 eurot[56]. Kui ettevõtja otsustab näiteks esitada väite mõne oma toote keskkonnajalajälje kohta ja otsustab teha uuringu toote keskkonnajalajälje määramise meetodil, läheks see maksma umbes 8 000 eurot (kui tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjad on olemas, võib see summa kahaneda 4 000 euroni). Kui valitud väide käsitleb nt organisatsiooni enda jalajälge, võib organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamine väite põhjendamiseks minna maksma 54 000 eurot (kui puudub valdkondlik eeskiri)[57].

Siiski jääb ettevõtjate otsustada, kas lisada keskkonnaväited oma *vabatahtlikesse* ärilistesse teadaannetesse või jätta need lisamata. See tähendab, et **ettevõtjad saavad oma kulusid kontrollida**, määrates kindlaks (olemasoleva) väite ulatuse, võttes arvesse selle eeldatavat investeeringutasuvust. Lühidalt öeldes on põhjendamiskulud ettevõtjate jaoks vabatahtlikud, sest need on osa nende turundusstrateegiast ja seetõttu on keeruline liidu turu jaoks tekkivaid üldkulusid usaldusväärselt hinnata.

---

55 Seda, et müüja eemaldab väited (näiteks kattes need kleebisega), on oodata väga väikese osa vahetult enne poliitikavariandi vastuvõtmist laos olevate toodete puhul. Poliitikavariandi rakendamise kahel esimesel aastal toob see kaasa teatavaid kulusid laos olevate toodete väikese osa puhul, ja oletatavasti on kõik need tooted pärast seda juba müüdud.

56 Individuaalset mõju käsitleva väite (nt biopõhise (või ringlussevõetud) materjali sisalduse osakaal tootes) ettevõttesisene hindamine, mille aluseks olevad tõendid on otsesed, st väide, mida saab põhjendada tootmises kasutatud materjalide kohta hõlpsasti kättesaadava teabe/dokumentatsiooni alusel.

57 Kogu organisatsiooni keskkonnajalajälge käsitleva väite kontrollimise ettevõttesisene hindamine. Keskmised väärtused, mis põhinevad keskkonna peadirektoraadi tehtud täiendaval sihtuuringul, milles osalesid seitse peamist konsultanti, kes on toetanud tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjade / organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise sektoripõhiste eeskirjade arendamist, ning mida on võrreldud muude kirjandusallikatega.

Mis puudutab **täitmise tagamise kulusid ja muid kulusid**, peavad pädevad asutused hindama, mil määral vastab konkreetne väide selle poliitikavariandi raames kehtestatud kriteeriumidele, st kas väite esitanud ettevõtjal on olemas akrediteeritud kontrolliorgani välja antud vastavussertifikaat. Mitu küsitletud tarbijakaitseasutust märkis siiski, et see poliitikavariant võib kaasa tuua kokkuhoiu, kuna see tähendab, et nende rohepesu hinnangu põhjendamiseks on vaja vähem ressursse.

- **Nõuete eeldatav mõju väidete edastamisele**

Eeldatakse, et edastamisnormide tulemusena muutuvad väited selgemaks ja läbipaistvamaks ning seega **suurendavad** need **tarbijate heaolu**. Mis puudutab ettevõtjate kulusid, siis kui väite põhjendatuse hindamine on tehtud, on edastamisnõuete täitmise lisakulud tühised ja sisalduvad enamasti põhjendamiskuludes.

- **Nõuete eeldatav mõju märgisesüsteemidele**

Kõikidele keskkonnamärgistele miinimumkriteeriumide kehtestamine muudab märgised läbipaistvamaks ja usaldatavamaks (ning aeglustab märgiste praegust paljusust või isegi pöörab selle tagasi) ning parandab tarbijaotsuste kvaliteeti. Tarbijad saavad kindluse, et kestlikkusmärgisega tooted vastavad läbipaistvuse ja usaldatavuse miinimumnõudele, mis suurendab tarbijate usaldust ja parandab märgiste mõistmist. Eeldatakse, et need märgisesüsteemide haldamisele esitatavad lisanõuded vähendavad märgiste arvu, sest ebakindlad süsteemid tõrjutakse välja. Tuleb märkida, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate keskkonnamärgisesüsteemidega liitumise tingimused on proportsionaalsed ettevõtjate suuruse ja käibega.

Eeldatavasti suurendab **tarbijate heaolu** kestlikkusmärgiste õigsuse hindamise miinimumkriteeriumide kehtestamine, mis on kavandatud poliitikavariandi 2.3.B all. Mis puudutab **mõju ettevõtjatele**, peaks see meede aitama luua märgisega toodete vahel võrdseid tingimusi, sest kõik peavad järgima samu miinimumkriteeriume. Lisaks aitab see luua võrdseid võimalusi märgiseid haldavate organisatsioonide vahel.

Lisaks eeldatakse, et vältides liikmesriikide ühtlustamata lähenemisviise, mis põhjustavad läbipaistmatute või ebausaldusväärsete märgiste/logode levikut, aitab see meede vähendada piiriülese kaubanduse tõkkeid. See vähendab õiguslikku ebakindlust ja ettevõtjate kulusid, sest siseturul peavad nad täitma sarnaseid norme.

Märgiseid/logosid haldavatel üksustel tekib eeldatavasti teatavaid **halduskulusid**[58]. Nad kannavad ka märkimisväärseid **vastavuskulusid**, mis tulenevad nende sisemistes protsessides vajalike muudatuste tegemisest, sealhulgas iga taotluse kohta kolmanda isiku sertifikaadi väljastamine (kui nad ei tee seda juba algetapis). Mõjuhinnangus kvantifitseeritud kulud, mida kannavad märgiseid haldavad üksused, kantakse märgist taotlevatele tootjatele ja müüjatele.

Mis puudutab **kaudseid kulusid**, on oodata märgiste taotlemise kulude suurenemist. Teisest küljest võib suurem ühtlustamine vähendada mitme märgise taotlemise vajadust.

Mõjuhinnangus prognoositud avaliku halduse poolsed **täitmise tagamise kulud** ei ole eeldatavasti märkimisväärsed, sest kavandatud miinimumkriteeriumide kohaselt tuleb kogu asjakohane teave esitada internetis ja märgiseid peavad kontrollima kolmandad isikud.

Edasised märgistamismeetmed, mis on välja töötatud lisaks mõjuhinnangule, toetavad tugevalt eesmärki peatada keskkonnamärgisesüsteemide rohkearvuline levik kogu ELis ja parandada siseturu toimimist. Uute riiklike süsteemide loomise peatamisega takistatakse

[58] Üksikasjad halduskulude jaotuse kohta on esitatud dokumendis SWD(2022) 85 final, lk 200.

piirkondlikke ja riigi ametiasutusi välja töötamast märgiseid ja märgisesüsteeme, mis tuleb varsti pärast samaväärse märgise ELi tasandil kasutuselevõttu kas läbi vaadata või kõrvale jätta. Ajavahemik selle meetme vastuvõtmise ja rakendamise vahel jätab aega plaanide tegemiseks ja ametiasutustele selliste lisakulude tekkimise vältimiseks. Samade tooterühmade märgiste väljatöötamine ELi tasandil tagab ka tõhusama ressursikasutuse kui siis, kui need töötataks välja riigi tasandil.

Samuti väheneb eraettevõtjate väljatöötatud uute märgistamissüsteemide kontrollimatu kehtestamine. Liikmesriikide ametiasutused peavad selliste süsteemide väljatöötamise nende lisaväärtuse alusel valideerima. Eeldatakse, et see aitab vähendada süsteemide paljusust. **Ametiasutuste** valideerimismenetluse väljatöötamise ja rakendamisega seotud **halduskulusid** on raske hinnata, sest ei ole kindel, kui palju taotlusi võidakse esitada. Eeldatavasti tekitab see meede **ettevõtjatele halduskulusid**, kui nad esitavad liikmesriikide ametiasutustele erasektori märgisesüsteemi väljatöötamise taotlusele lisatavat teavet. Kõnealust halduskulu ei ole veel teatatud ja see kulu on asjakohane seoses halduskoormuse vähendamise põhimõttega „üks sisse, üks välja“. Eeldatavasti ei ole kulud siiski märkimisväärsed, sest selliste taotluste arv on arvatavalt suhteliselt väike, kuna selliste süsteemide kehtestamise piirangud on ette teada, arvestades käesoleva ettepaneku esitamise kuupäeva ja ettepaneku ülevõtmise kuupäeva vahelist ajavahemikku (eeldatavalt umbes neli aastat).

Sellega, et keskkonnamõju koondnäitajatel põhinevad hinnangud või hinded võimaldatakse esitada ainult ELi tasandil välja töötatud märgistel, soovitakse vähendada tarbijate segadust ja väärinfot ning üldist märgiste paljusust. On oht, et koondnäitajat võidakse kasutada toote teatavate parameetrite negatiivse mõju lahjendamiseks teiste parameetrite positiivsema mõjuga ja tarbijale toote tegeliku peamise mõju kohta eksitava teabe edastamiseks. Siseturu ühtlustamise tagamiseks on oluline peatada piirkondliku või riigi tasandi koondhindel põhinevad võimalikud süsteemid. Lisaks kasutatakse selliste märgiste puhul sama tooterühma hindamiseks tavaliselt erinevaid meetodeid, nii et olenevalt süsteemist võib sama toode saada erineva hinnangu.

- **Eelkontrolli eeldatav mõju**

Sõltumatute akrediteeritud asutuste tehtav eelkontroll hõlbustab ja toetab **ettepaneku nõuete täitmise tagamist**, panemata pädevate asutuste ressursse liigse surve alla. Vastavussertifikaat võimaldab kohalikel pädevatel asutustel turul esitatud väite usaldusväärsust hõlpsasti kontrollida. Kaebusi väidete peale, mille kohta on olemas kehtiv vastavussertifikaat, saab käsitleda kiiremini, mis aitab võrreldes tavaolukorraga **täitmise tagamise kulusid kokku hoida**.

Sertifitseerimisprotsess on keskkonnaväiteid esitavatele **ettevõtjatele kasulik**, sest kogu ELis tunnustatud vastavussertifikaat annab õiguskindluse ja ELis on vaja ainult ühte sertifikaati, mis muudab sertifitseerimisprotsessi siseturul kauplevate üksuste jaoks odavamaks ja lihtsamaks.

Mis puudutab **ettevõtjate halduskulusid**, siis peavad nad enne keskkonnaväite kasutuselevõtmist esitama kontrollijale eeltaotluse vastavussertifikaadi saamiseks. Need halduskulud sõltuvad iga vabatahtlikult esitatud väite ulatusest ja väidete eeldatavast hulgast, mistõttu on liidu turu jaoks tekkivaid üldkulusid raske usaldusväärselt hinnata. Seetõttu ei ole seda kulu veel esitatud, kuigi see on asjakohane seoses halduskoormuse vähendamise põhimõttega „üks sisse, üks välja“.

- **Oodatavad edusammud asjakohaste kestliku arengu eesmärkide täitmisel**

Mis puudutab kestliku arengu 12. eesmärki tagada kestlikud tarbimis- ja tootmisviisid, peaks eelistatud poliitikavariandi rakendamine käesolevas ettepanekus ja ettepanekus tarbijate

võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele aitama suurendada selliste toodete ostmist, mille keskkonnamõjuga tarbijat ei peteta. Eeldatakse, et need algatused kaitsevad tarbijaid paremini selliste ebaausate kaubandustavade eest nagu rohepesu või läbipaistmatud vabatahtlikud kestlikkusmärgised, mis ei sobi kokku üleminekuga rohelisele majandusele. Mis puudutab kestliku arengu 13. eesmärki, mis käsitleb kliimameetmeid, eeldatakse, et algatustega säästetakse 15 aasta jooksul kokku 5–7 miljonit tonni CO_2 ekvivalenti[59].

3.3. Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

Ettepanek on uus algatus, mille eesmärk on täiendada tarbijaõiguse ülddirektiive ja konkreetselt *lex specialis*'ena ettepanekut tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele. Ettepaneku otsene eesmärk on vähendada regulatiivset koormust, tugevdades keskkonnasäästlike toodete siseturu ja ettevõtete toimimist ning kehtestades keskkonnaväidete miinimumkriteeriumid. Ettepanek vähendab ühtse turu õigusliku killustumise ohtu ja suurendab õiguskindlust. See omakorda toob eeldatavasti kaasa kulude kokkuhoiu ettevõtjatele, kes on valmis selliseid väiteid esitama, ja pädevatele asutustele, kes vastutavad tarbijaõiguse normide täitmise tagamise eest. Lisaks nähakse ettepanekuga ette läbivaatamisklausel, mille kohaselt vaadatakse ettepanek kuus aastat pärast jõustumist läbi, et hinnata, kas direktiiviga on selle eesmärgid saavutatud ning kas nende eesmärkide tõhusamaks täitmiseks on vaja keskkonnaväidete põhjendamist ja edastamist veelgi ühtlustada. Ettepanek puudutab nii füüsilises kui ka digikeskkonnas esitatud keskkonnaväiteid ja seega peetakse seda digivalmiks.

3.4. Põhiõigused

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 38, mille kohaselt peab EL tagama tarbijakaitse kõrge taseme. See tagatakse keskkonnaväidete usaldusväärsuse, võrreldavuse ja kontrollitavuse tagamisega ja rohepesu ning ebausaldusväärsete ja läbipaistmatute keskkonnaväidete ja -märgiste kasutamise probleemi käsilevõtmisega. Ettepanekuga tugevdatakse ka õigust kõrgetasemelisele keskkonnakaitsele ja keskkonnakvaliteedi parandamisele, nagu on sätestatud harta artiklis 37. Lisaks tagab ettepanek rohepesu tõkestamise teel ettevõtjatele võrdsed võimalused oma keskkonnasäästlikkuse turundamisel ning garanteerib seega ettevõtlusvabaduse kooskõlas liidu õiguse ning liikmesriikide õiguse ja tavadega.

4. MÕJU EELARVELE

Kuni 2027. aastani (st praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel) on algatuse kogueelarve ligikaudu 25 miljonit eurot.

Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud õigusakti finantsselgituses, nähakse algatusega ette inimressursid ja halduskulud direktiivi rakendamiseks ning delegeeritud ja rakendusaktide ettevalmistamiseks.
Ettepanekuga nähakse ette ka assigneeringud, mida rahastatakse täielikult programmi LIFE vahendite ümberpaigutamise kaudu. Nagu õigusakti finantsselgituse 3. jao tabelites üksikasjalikult kirjeldatud, katab see summa keskkonnajalajälje andmete ja muude nõutavate andmekogumite omandamist, et aidata ettevõtjatel, eriti VKEdel, keskkonnaväiteid käsitleva ettepaneku nõudeid täita. Nimelt aitab VKEde, suuremate ettevõtete, riigiasutuste ja kõigi huvitatud isikute avalik juurdepääs sellele teabele vähendada nende endi metoodikate väljatöötamise ja tugevdamise kulusid ning võib aidata vähendada väljatöötatud metoodikate

[59] SWD(2022) 85 final.

kasutajate kulusid. Juurdepääs keskkonnajalajälje andmekogumitele toetab ka muude keskkonnakestlikkust käsitlevate ning tarbijatel õigeid valikuid teha aitavate ELi poliitikameetmete, näiteks kestlike toodete ökodisaini määruse ettepaneku rakendamist. Kestlike toodete ökodisaini määruses on sätestatud võimalus kehtestada teabele esitatavad kohustuslikud nõuded, mis võivad olla seotud ka märgistamisnõuetega, ning selle tulemusel paraneb digitaalsete tootepasside kaudu liikuv teabevoog. Keskkonnajalajälje andmekogumid toetavad arvutusi ning teabe- ja toimivusnõuete kehtestamist kestlike toodete ökodisaini määrusega seotud delegeeritud õigusaktides, nt seoses CO_2 jalajälje ja keskkonnajalajäljega, tuginedes kvaliteetsetele teiseste andmete ühtlustatud kogumikele. Need andmed ja tõenditepõhised poliitikameetmed koos parandavad tarbija informeeritust ja tarbija võib usaldada ettevõtjate pakutavat keskkonnateavet.

5. MUU TEAVE – RAKENDUSKAVAD NING JÄRELEVALVE, HINDAMISE JA ARUANDLUSE KORD

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kuus aastat pärast direktiivi vastuvõtmist aruande, milles hinnatakse direktiivi eesmärkide saavutamist. Liikmesriigid peavad tegema direktiivi kohaldamise üle korrapärast järelevalvet, võttes aluseks ülevaate täitevasutustele teatavaks tehtud keskkonnaväidetest. Liikmesriigid peavad selle teabe igal aastal komisjonile esitama. Euroopa Keskkonnaamet (EEA) avaldab iga kahe aasta tagant aruande, milles antakse hinnang keskkonnaväidete ja märgisesüsteemide arengu kohta igas liikmesriigis.

6. ETTEPANEKU SÄTETE ÜKSIKASJALIK SELGITUS

6.1. Ettepaneku kohaldamisala

Artiklis 1 on sätestatud kohaldamisala. Ettepanekuga kehtestatakse miinimumnõuded vabatahtlike keskkonnaväidete ja keskkonnamärgistuse põhjendamise ja edastamise kohta ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavades, ilma et see piiraks kuidagi muude liidu õigusaktide kohaldamist, millega kehtestatakse keskkonnaväidete tingimused teatavatele toodetele või sektoritele (nagu on kirjeldatud punktis 1.2).

6.2. Keskkonnaväidete põhjendamisele esitatavad nõuded

Ettepaneku artiklis 3 keskendutakse elementidele, mida tarbijakaitsealased õigusaktid ei hõlma, eelkõige seoses väidete põhjendamisega, ja mõnel juhul esitatakse lisaselgitusi. Ettepanekus on nõue, et sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamine põhineks hinnangul, mis vastab väidete eksitavuse vältimiseks valitud miinimumkriteeriumidele, nimelt sellele, et aluseks olev hindamine

– tugineb tunnustatud teaduslikele tõenditele ja tipptasemel tehnilistele teadmistele;

– näitab mõju, aspektide ja keskkonnatoime olulisust olelusringi seisukohast;

– võtab keskkonnatoime hindamisel arvesse kõiki olulisi aspekte ja mõjusid;

– näitab, kas väide käib kogu toote või ainult selle osade kohta (kogu olelusringi või ainult teatavate etappide, kaupleja kogu tegevuse või ainult osa kohta);

– näitab, et väide ei ole samaväärne seaduses kehtestatud nõuetega;

– annab teavet selle kohta, kas toote keskkonnatoime on levinud tavaga saavutatavast oluliselt parem;

– teeb kindlaks, kas positiivne saavutus toob kaasa mõne muu mõju olulise halvenemise;

– nõuab, et aruandlus kasvuhoonegaaside kompenseerimise kohta oleks läbipaistev;

– sisaldab täpset esmast või teisest teavet.

Mikroettevõtjad (alla kümne töötaja ja aastakäive kuni 2 miljonit eurot[60]) on selle artikli nõuetest vabastatud, välja arvatud juhul, kui nad soovivad saada keskkonnaväite vastavussertifikaati, mispuhul peavad nad neid nõudeid täitma.

Lisaks on artiklis 4 sätestatud lisanõuded võrdlevatele väidetele (st väited, milles öeldakse või antakse mõista, et tootel või kauplejal on väiksem või suurem keskkonnamõju või et toote või müüja tulemuslikkus keskkonnaaspektide poolest on parem või halvem kui teistel toodetel või kauplejatel). Need nõuded on järgmised:

- kasutada võrreldavate toodete keskkonnamõju, -aspektide või -toimivuse hindamiseks samaväärset teavet;
- kasutada võrdlusaluste toodete või kauplejate puhul samaväärsel viisil koostatud või saadud andmeid;
- väärtusahela etappide hõlmatus on omavahel võrreldavate toodete ja kauplejate puhul samaväärne, tagades samas, et omavahel võrreldavate toodete ja kauplejate puhul võetakse arvesse kõige olulisemaid etappe;
- keskkonnamõju, -aspektide ja -toime hõlmatus on omavahel võrreldavate toodete ja kauplejate puhul samaväärne ning tagatakse, et kõigi võrreldavate toodete ja kauplejate puhul võetakse arvesse kõige olulisemaid keskkonnamõjusid ja -aspekte või kõige olulisemat keskkonnamõju;
- võrdlemisel kasutatud eeldused on võrreldavate toodete ja kauplejate puhul järjepidevad;
- mõju paranemist käsitlevate võrdlevate väidete puhul (võrreldes toote varasema versiooniga) tuleb selgitada paranemise mõju teistele aspektidele ja muule mõjule ning esitada baasaasta.

Eri liiki väited nõuavad erineval tasemel põhjendamist. Ettepanekuga ei kirjutata ette üht meetodit ega nõuta iga väiteliigi kohta täieliku olelusringi hindamise tegemist. Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutataval hindamisel tuleb võtta arvesse toote olelusringi või kaupleja üldist tegevust, et teha kindlaks väidetega seotud asjakohane mõju ja võimaldada kauplejal vältida teabe mis tahes asjakohase aspekti väljajätmist. See on vajalik ka selleks, et kontrollida, kas väidetav kasu toob kaasa mõju ülekandumise olelusringi teistele etappidele või muu keskkonnamõju olulise suurenemise.

Selleks et hindamist saaks pidada usaldusväärseks, peaks see sisaldama esmaseid ettevõtjapõhiseid andmeid asjakohaste aspektide kohta, mis aitavad oluliselt kaasa väites osutatud toote või kaupleja keskkonnatoimele. Mõne riigi tarbijakaitseasutused on hakanud tootepõhistes keskkonnaväidetes kahtlema, kui põhjendamisel ei ole kasutatud esmaseid andmeid. Tuleb leida õige tasakaal väidete põhjendamiseks vajaliku asjakohase ja usaldusväärse teabe tagamise ning esmase teabe kogumiseks vajalike jõupingutuste vahel, võttes arvesse esmase teabe kättesaadavust. Esmase teabe lisamise nõude puhul tuleks arvestada sellega, kui suur mõju on väite esitanud kauplejal vastavale protsessile ja kas esmane teave on kättesaadav. Nõude puhul tuleks arvestada ka sellega, kas väite esitanud kaupleja juhib protsesse, ja kui ei juhi, siis kas kauplejal on juurdepääs protsessi käsitlevale esmasele teabele. Peale selle, kui protsessi ei juhi väite esitanud kaupleja ja kui esmane teave

60 ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

ei ole kättesaadav, tuleks lubada teisese teabe kasutamist isegi selliste protsesside puhul, mis aitavad toote või kaupleja keskkonnatoimele oluliselt kaasa. Igal juhul peaksid nii esmased kui ka teisesed andmed, st keskmised andmed, olema kvaliteetsed ja väga täpsed.

Asjakohaseks peetakse kompenseerimisel põhinevate kliimaväidete läbipaistvamat käsitlemist. Seetõttu nõutakse ettepanekus kliimaväidete puhul täiendava keskkonnateabena kasvuhoonegaaside heitkogustest eraldiseisvat aruandlust iga kauplejate kasutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste *kompenseerimise* kohta, mis on ühtlasi lähenemisviis, mida järgitakse toote keskkonnajalajälje / organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise meetodites. Lisaks tuleks selles teabes täpsustada, kas need kompenseerimised on seotud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või nende gaaside sidumisega, ning tagada, et kompenseerimised, millele tuginetakse, on väga terviklikud ja neid võetakse õigesti arvesse, et kajastada väidetavat kliimamõju järjepidevalt ja läbipaistvalt.

Mikroettevõtjad on selle artikli nõuetest vabastatud, välja arvatud juhul, kui nad soovivad saada keskkonnaväite vastavussertifikaati, mispuhul peavad nad neid nõudeid täitma.

Komisjonile tuleks anda volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada teatavat liiki väidete põhjendamise nõudeid. Nende delegeeritud õigusaktide puhul tuleks põhimõtteliselt juhinduda turul olevate keskkonnaväidete arengu seire tulemustest, et käsitleda eelisjärjekorras väiteid, mis võivad tarbijaid eksitada. Siiski võib teatavat liiki väidete puhul olla vaja, et komisjon tegutseks enne seda.

6.3. Keskkonnaväidete edastamisele esitatavad nõuded

Artikli 5 sätetega reageeritakse probleemile, mis seisneb selles, et keskkonnaväiteid esitavatel kauplejatel puudub usaldusväärne teave toote keskkonnaomaduste[61] kohta. Need nõuded toetavad ka eesmärki tagada keskkonnaväidete esitamine levinud tavaga saavutatavast suuremat keskkonnakasu pakkuvate toodete või kauplejate kohta.

Eelkõige sätestatakse ettepanekus see, et edastamisel kõik väited:

- hõlmavad ainult neid keskkonnamõjusid, -aspekte või -toimivust, mida hinnatakse käesolevas ettepanekus sätestatud põhjendamisnõuete kohaselt ja mis on asjaomase toote või kaupleja puhul olulised;
- sisaldavad, kui see on esitatud väite jaoks asjakohane, teavet selle kohta, kuidas tarbijad saavad toodet keskkonnamõju vähendamiseks asjakohaselt kasutada;
- esitatakse koos teabega põhjendamise kohta (sh teave kaupleja toote või tegevuse kohta; nõudega hõlmatud aspektide mõju või toime kohta; vajaduse korral muude tunnustatud rahvusvaheliste standardite kohta; alusuuringute ja arvutuste kohta; selle kohta, kuidas saavutatakse väites lubatud paranemine; vastavussertifikaadi kohta ja kontrollija kontaktandmed).

Mikroettevõtjad on põhjendamise kohta teabe esitamise osas selle artikli nõuetest vabastatud, välja arvatud juhul, kui nad soovivad saada keskkonnaväite vastavussertifikaati, mispuhul peavad nad neid nõudeid täitma.

Komisjonile tuleks anda volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada teatavat liiki väidete edastamise nõudeid, kui see on vajalik artikli 3 alusel põhjendamise kohta vastu

[61] SWD(2022) 85 final, lk 50: „Seoses alaprobleemiga 1.1 (usaldusväärse teabe puudumine toote keskkonnaomaduste kohta müügikohas) jäeti kõik variandid varakult kõrvale, sest nende lisaväärtust ei suudetud tõendada, ning eeldatakse, et roheväidete algatuse ja kestlike toodete algatuse raames võetud meetmed vähendavad seda alaprobleemi oluliselt“.

võetud lisasätete täiendamiseks. Lisaks sätestatakse artiklis 6, et võrdlevad väited toote keskkonnamõju parandamise kohta võrreldes sama kaupleja teise tootega või selle kohta, et kaupleja ei müü enam tarbijatele, peavad põhinema tõenditel, mis näitavad, et paranemine on oluline ja saavutatud viimase viie aasta jooksul.

6.4. Sätted keskkonnamärgiste ja märgisesüsteemide kohta

Neid nõudeid tuleks käsitada täiendusena kestlikkusmärgise esitamise nõuetele, mis on sätestatud ettepanekus tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele ja komisjoni suunistes ebaausate kaubandustavade direktiivi tõlgendamise ja kohaldamise kohta[62].

Lisaks igat liiki väidete suhtes kohaldatavatele põhjendamis- ja edastamisnõuetele tugineb käesolev ettepanek tarbijate võimestamist käsitlevas ettepanekus[63] sätestatud nõuetele, millega keelatakse enesesertifitseerimisel[64] põhinevad märgised, ning pakub täiendavaid kaitsemeetmeid ökomärgisesüsteemide kvaliteedi parandamiseks, nähes ette järgmised läbipaistvus- ja usaldatavusnõuded (vastavalt mõjuhinnangus esitatud poliitikavariantidele).

Artikliga 7 tagatakse, et märgised vastavad juba eelmistes artiklites sätestatud nõuetele ja neid kontrollitakse artikli 11 kohaselt.

Keskkonnamärgiste paljusus ja sellest tulenev segadus tarbijate seas, turu killustatus ja nõuete täitmisega kaasnev suurem koormus eri liikmesriikides tekitavad vajaduse ambitsioonikate meetmete järele, millest on kasu nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele. Seetõttu peeti otsustusprotsessis asjakohaseks, et keskkonnaväiteid käsitleva ettepanekuga nähakse ette lisasätted, millega käsitletakse märgiste paljususe küsimust, ja seda lisaks sätetele, mida hinnatakse mõjuhinnangus, mis on lisatud käesolevale ettepanekule ja ettepanekule tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele, eelkõige keelatakse märgised, mis annavad hinnangu või hinde kumulatiivset keskkonnamõju kajastava koondnäitaja põhjal, välja arvatud juhul, kui sellised märgised on kehtestatud ELi tasandil.

Artiklis 8 on sätestatud üksikasjalikult keskkonnamärgisesüsteemide nõuded. Need nõuded on suhteliselt sarnased mitme tuntud ja maineka avaliku ja erasektori kestlikkusmärgiste süsteemi juhtimiskriteeriumidega ning hõlmavad järgmist:

- omandiõigust, otsustusorganit ja eesmärke käsitleva teabe läbipaistvuse ja juurdepääsetavuse nõuded;
- märgiste andmise aluskriteeriumid töötavad välja eksperdid ja sidusrühmad vaatavad need läbi;
- kaebuste käsitlemise ja lahendamise mehhanismi olemasolu;
- nõuetele mittevastavuse käsitlemise kord ja märgise tühistamise või peatamise võimalus järjepideva ja ilmselge mittevastavuse korral.

Samadel põhjustel, mis on loetletud eespool keskkonnamärgiste paljususe ja tarbijate seas selle tõttu tekkiva segaduse puhul, kehtestatakse artikliga 8 ka lisasätted märgisesüsteemide rohkuse tõkestamiseks, eelkõige järgmised:

---

62 Komisjoni teatis – Suunised Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/29/EÜ (mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul) tõlgendamiseks ja kohaldamiseks (ELT C 526, 29.12.2021, lk 1).

63 COM(2022) 143 final, Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega üleminekul rohelisele majandusele, pakkudes paremat kaitset ebaausate tavade vastu ja paremat teavet, lisa.

64 St ei põhine sertifitseerimissüsteemil või seda ei ole kehtestanud ametiasutused.

- uute riiklike või piirkondlike avalik-õiguslike süsteemide loomise keeld;
- valideerimismenetlus ELi ja kolmandate riikide eraettevõtjate kehtestatud uute süsteemide jaoks, mida peaksid hindama riiklikud ametiasutused ja mille nad peaksid valideerima ainult siis, kui nende puhul on tõendatud lisaväärtus keskkonnaalaste eesmärkide, keskkonnamõju hõlmatuse, tootekategooria rühma või sektori seisukohast ja nende võime toetada VKEde roheüleminekut võrreldes olemasolevate liidu, riiklike või piirkondlike süsteemidega.

Kolmandate riikide uued riiklikud süsteemid, mida soovitakse kasutada liidu turul, peavad vastama käesoleva ettepaneku nõuetele ning nendest tuleb eelnevalt teavitada ja need peavad saama komisjoni heakskiidu, et tagada nende süsteemide lisaväärtus keskkonnaalaste eesmärkide, keskkonnamõju hõlmatuse, tooterühmade või sektorite seisukohast.

Artiklis 9 on sätestatud kauplejate keskkonnaväidete läbivaatamise nõuded.

6.5. Keskkonnaväidete ja märgisesüsteemide eelkontroll

Artiklis 10 kirjeldatakse üksikasjalikult, kuidas kolmas isik peab keskkonnaväidete ja -märgiste põhjendamist ja edastamist enne nende ärilistes teadaannetes kasutamist kontrollima ja sertifitseerima, et direktiivi nõuded oleksid täidetud. Väidet kasutada sooviva ettevõtja esitatud väite eelkontrolli teeb ametlikult akrediteeritud asutus („kontrollija“). See meede tagab, et iga tarbijale esitatava väite usaldusväärsust on kontrollitud. Ettepanekus määratakse ka kindlaks täpsed nõuded, mida kontrollijad peavad liikmesriigilt akrediteeringu saamiseks täitma.

Kui kontrollija on esitatud väidet kontrollinud, teeb ta *vastavussertifikaadi* väljaandmise (või välja andmata jätmise) otsuse. Seda sertifikaati tunnustatakse kogu ELis, jagatakse liikmesriikide vahel siseturu infosüsteemi[65] kaudu ja see võimaldab ettevõtjatel kasutada väidet tarbijatele edastatavates ärilistes teadaannetes kogu siseturul. Väidete vastavussertifikaat annab ettevõtjatele kindluse, et mõne teise liikmesriigi pädevad asutused ei vaidlusta nende sertifitseeritud väidet. Seda menetlust kohaldatakse ka märgisesüsteemide juhtimissätetele vastavuse kontrollimise suhtes. Komisjonile antakse volitused võtta vastu rakendusakt, millega määratakse kindlaks väidete vastavussertifikaadi vorm.

Artiklis 11 on sätestatud, et „kontrollija“ peab olema ametlikult akrediteeritud[66] sõltumatu asutus, kellel ei esine huvide konflikte, et tagada otsuste sõltumatus ja suurim erialane usaldusväärsus. Asutusel peavad olema kontrollide tegemiseks vajalikud teadmised, seadmed ja vajalik taristu, samuti piisavalt sobivat personali, kes hoiavad ametisaladust.

6.6. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

Arvestades programme, millest võivad kasu saada väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, tagatakse artikliga 12, et selliseid algatusi võetakse arvesse ja nende abistamiseks võetakse asjakohaseid meetmeid, sealhulgas rahaline toetus, juurdepääs rahastamisele, juhtimisalane ja töötajate erikoolitus ning korralduslik ja tehniline tugi.

---

65 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1–11).

66 Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

6.7. Sätete täitmise tagamine

Artikliga 13 nähakse ette, et iga liikmesriik määrab ühe või mitu asjakohast pädevat asutust, kes vastutavad ettepaneku sätete täitmise tagamise eest. Kuna tarbijakaitsemehhanismid on liikmesriigiti erinevad, on asjakohasem lasta neil määrata kõige tõhusam pädev asutus, kes tagab täitmise, sealhulgas kontrolli, sanktsioonid ja kohtumenetlused. Sedasi jäetakse ettepanekuga liikmesriikidele võimalus valida tarbijakaitseõiguse raames olemasolevad mehhanismid.

Kui liikmesriikide territooriumil on määratud rohkem kui üks pädev asutus, peavad nad, jällegi tõhususe eesmärgil, iga sellise asutuse ülesandeid selgitama ning looma asjakohased teabevahetus- ja koordineerimismehhanismid.

Artiklis 14 määratakse kindlaks pädevate asutuste volitused väidete uurimiseks ja nõuete täitmise tagamiseks. Need volitused hõlmavad õigust pääseda juurde rikkumisega seotud asjakohasele teabele, nõuda juurdepääsu asjakohasele teabele, et teha kindlaks, kas rikkumine on toimunud, alustada uurimist või menetlust, nõuda kauplejatelt parandusmeetmete ja rikkumise lõpetamiseks meetmete võtmist, anda vajaduse korral välja kohtumäärusi ja määrata karistusi.

Artiklis 15 on sätestatud, et pädevatele asutustele on pandud ka kohustus jälgida ettepaneku kooskõla siseturuga. Nad peavad väiteid ja märgisesüsteeme korrapäraselt kontrollima (avalikult kättesaadavate aruannete põhjal) ning hindama väiteid ja märgisesüsteeme, mille puhul on olemas rikkumise oht. Artiklis 16 kirjeldatakse kaebuste käsitlemise mehhanisme ja õiguskaitse kättesaadavuse nõudeid.

Seoses rikkumiste käsitlemisega määratakse artiklis 17 kindlaks hulk kohustusi, mida liikmesriigid peavad oma karistuskorra kindlaksmääramisel järgima. Karistus peab sõltuma rikkumise laadist, raskusastmest, ulatusest ja kestusest, selle iseloomust (st tahtlik või hooletuse tõttu), vastutava isiku maksejõulisusest, rikkumisest saadud majanduslikust kasust, samuti varasematest rikkumistest või muudest raskendavatest asjaoludest. Arvesse võetakse ka teistes liikmesriikides sama rikkumise eest juba määratud karistusi.

Artiklis 18 on sätestatud delegeeritud volituste rakendamise kord. Artiklis 19 on sätestatud komiteemenetlus.

Artiklis 20 on sätestatud seirenõuded, mis peavad põhinema liikmesriikide ülevaatel valedest keskkonnaväidetest ja -märgistest. EEA avaldab iga kahe aasta tagant aruande, milles hinnatakse keskkonnaväidete arengut igas liikmesriigis ja liidus tervikuna. Sätetega nähakse ette ka direktiivi hindamine.

2023/0085 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (roheväidete direktiiv)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[1],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

1) Väidetest selle kohta, et ollakse roheline ja kestlik, on saanud konkurentsivõimet määrav tegur, arvestades, et keskkonnasäästlike toodete kasv on tavapäraste toodete omast suurem. Kui siseturul pakutavad ja ostetavad kaubad ja teenused ei ole nii keskkonnasõbralikud, nagu väidetakse, eksitab see tarbijaid, pärsib rohepööret ning takistab negatiivse keskkonnamõju vähendamist. Roheliste turgude potentsiaali ei ole täielikult ära kasutatud. Liikmesriikide õigusaktide või eraalgatustega kehtestatud erisugused nõuded, millega reguleeritakse keskkonnaväiteid, tekitavad ettevõtetele koormust piiriülesel kauplemisel, sest nad peavad igas liikmesriigis täitma eri nõudeid. See mõjutab nende suutlikkust siseturul tegutseda ja sellest kasu saada. Samal ajal on turuosalistel raskusi usaldusväärsete keskkonnaväidete kindlakstegemisega ja optimaalsete ostuotsuste langetamisega siseturul. Kuna eri märgiste ja arvutusmeetodite hulk turul kasvab kiiresti, on tarbijatel, ettevõtjatel, investoritel ja sidusrühmadel raske otsustada, kas väited on usaldusväärsed.

2) Kui keskkonnaväited ei ole usaldusväärsed, võrreldavad ega kontrollitavad, ei saa tarbijad ja muud turuosalised oma ostuotsustega paremat keskkonnatoimet täiel määral tunnustada. Ning kui puudub usaldusväärne, võrreldav ja kontrollitav teave, jääb puudu stiimulitest keskkonnatoime optimeerimiseks, millega tavaliselt kaasneks ka suurem tõhusus ja kulude kokkuhoid tarneahela ettevõtete jaoks. Neid tagajärgi süvendab ühise võrdlusraamistiku puudumine kogu siseturul ja sellest tulenev ebaselgus.

3) Keskkonnaväidetes sisalduva keskkonnateabe kasutajatele, st tarbijatele, ettevõtjatele, investoritele, haldusasutustele ja vabaühendustele, tähendab usaldusväärsuse, võrreldavuse ja kontrollitavuse puudumine vähest usaldust keskkonnateabe vastu ning raskusi erisuguste ja vastuoluliste sõnumite tõlgendamisel. Sellest saavad kahju

[1] ELT C ..., ..., lk …

tarbijad ja muud turuosalised, sest nad võivad eksitavale teabele tuginedes valida mingi toote või äritehingu muude alternatiivide asemel.

4) Seepärast on vaja keskkonnaväidete reguleerimist rohkem ühtlustada. Selline ühtlustamine tugevdab turgu kestlikumate toodete ja kauplejate jaoks, sest nii hoitakse ära turu killustumine erisuguste riigisiseste lähenemisviiside tõttu. Samuti luuakse sellega võrdlusalus, mis võib hoogustada üleilmset üleminekut õiglasele, kliimaneutraalsele ja ressursitõhusale ringmajandusele[2].

5) Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist käsitlevad üksikasjalikud liidu eeskirjad, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes, kes tegelevad liidu turul ettevõtjalt tarbijale teabe edastamisega, toetavad liidus roheüleminekut ringluspõhisele, kliimaneutraalsele ja puhtale majandusele, sest võimaldavad tarbijatel teha teadlikke ostuotsuseid, ning aitavad luua selliseid väiteid esitavatele turuosalistele võrdsed tingimused.

6) Keskkonnaväiteid käsitlev õigusraamistik on üks komisjoni välja pakutud meetmeid, millega rakendatakse Euroopa rohelist kokkulepet,[3] milles on tunnistatud, et usaldusväärne, võrreldav ja kontrollitav teave on oluline tegur, mis võimaldab ostjatel teha kestlikumaid otsuseid ja vähendab nn rohepesu ohtu, ning milles on võetud kohustused suurendada regulatiivseid ja mitteregulatiivseid jõupingutusi, et võidelda alusetute keskkonnaväidete probleemiga. Koos muude kohaldatavate liidu õigusraamistikega, sealhulgas ettepanekuga võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele[4] ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/29/EÜ,[5] mida käesolev ettepanek peaks täiendama, kehtestatakse nendega keskkonnaväidete, sealhulgas keskkonnamärgiste jaoks selge kord.

7) Käesolev direktiiv on osa hulgast omavahel seotud algatustest, mille eesmärk on luua tugev ja sidus tootepoliitika raamistik, mis aitab muuta keskkonna seisukohast kestlikud tooted ja ärimudelid erandi asemel normiks, ning kujundada ümber tarbimisharjumused selliselt, et jäätmeid üldse ei tekikski. Kestlike toodete ökodisainինõuete määruse ettepaneku[6] kaudu täiendatakse direktiivi muu hulgas sekkumistega, mis hõlmavad ringmajandust toetavat tootedisaini, uute ärimudelite edendamist ning miinimumnõuete kehtestamist, et vältida keskkonnakahjulike toodete laskmist ELi turule.

8) Tuleks tunnustada üksikute majandussektorite erivajadusi ning seetõttu tuleks käesolevat direktiivi kohaldada selliste vabatahtlike sõnaselgete keskkonnaväidete ja

---

2 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020) 98 final).

3 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

4 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega üleminekul rohelisele majandusele, pakkudes paremat kaitset ebaausate tavade vastu ja paremat teavet (COM(2022) 143 final).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

6 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisainինõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022) 132 final).

keskkonnamärgisesüsteemide suhtes, mida põhjendamise, edastamise või kontrollimise osas ei reguleerita ühegi muu liidu õigusaktiga. Seepärast ei tuleks käesolevat direktiivi kohaldada sõnaselgete keskkonnaväidete suhtes, mille jaoks on liidu õigusaktides sätestatud erieeskirjad, milles käsitletakse muu hulgas metoodilisi raamistikke või hindamis- või arvestuseeskirju, mis on seotud toodete või kauplejate keskkonnamõju, -aspektide või -toime mõõtmise ja arvutamisega, või tarbijatele kohustusliku ja mittekohustusliku teabe andmist toodete ja kauplejate keskkonnatoime kohta või kestlikkusteabe andmist, mis hõlmab sõnumeid või kujutisi, mis võivad liidu eeskirjade kohaselt olla kohustuslikud või vabatahtlikud.

9) Euroopa rohelise kokkuleppe, strateegia „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegia kontekstis ning kooskõlas eesmärgiga viia 2030. aastaks 25 % ELi põllumajandusmaast mahepõllunduse alla ja suurendada oluliselt mahevesiviljeluse osakaalu ning mahetootmise arendamise tegevuskavaga (COM(2021) 141) tuleb mahepõllumajandust ja -tootmist edasi arendada. Mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/848,[7] ei tuleks käesolevat direktiivi kohaldada mahepõllumajanduslikena sertifitseeritud tooteid käsitlevate keskkonnaväidete suhtes, mida on põhjendatud kõnealuse määruse alusel ning mis on seotud näiteks pestitsiidide, väetiste ja mikroobivastaste ainete kasutamisega või näiteks mahepõllumajanduse positiivse mõjuga elurikkusele, mullale või veele[8]. Mahemärgisesüsteem mõjutab positiivselt ka elurikkust, aitab luua töökohti ja meelitab ligi noori põllumajandustootjaid. Tarbijad tunnistavad selle väärtust. Kooskõlas määrusega (EL) 2018/848 võib liidus mõisteid „bio-“ ja „öko-“ ning nende tuletisi kas eraldi või kombineerituna kasutada kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete, nende koostisosade või söödamaterjalide puhul üksnes siis, kui need on toodetud kooskõlas määrusega (EL) 2018/848. Näiteks selleks, et nimetada puuvilla ökopuuvillaks, peab see olema mahepõllumajanduslikuna sertifitseeritud, sest see kuulub määruse (EL) 2018/848 kohaldamisalasse. Ent kui nõudepesumasinas kasutatavat detergenti nimetatakse ökodetergendiks, ei kuulu see määruse (EL) 2018/848 kohaldamisalasse, vaid seda reguleeritakse direktiiviga 2005/29/EÜ.

10) Lisaks ei kohaldata käesolevat direktiivi kestlikkusteabe suhtes, mis hõlmab sõnumeid või kujutisi, mis võivad olla kas kohustuslikud või vabatahtlikud vastavalt liidu või riigi eeskirjadele finantsteenuste kohta, näiteks eeskirjad, mis on seotud panganduse, krediidi, kindlustuse ja edasikindlustuse, tööandja- ja personaalsete pensionide, väärtpaberite, investeerimisfondide, investeerimisühingute, maksete, portfelli valitsemise ja investeerimisnõustamisega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL[9] I lisas loetletud teenustega, samuti arveldus- ja kliiringuteenuste ning nõustamis-, vahendus- ja muude finantsabiteenustega, kaasa arvatud selliste teenustega seotud standardite või sertifitseerimissüsteemidega.

11) Samuti ei tuleks käesolevat direktiivi kohaldada keskkonnateabe suhtes, mille on esitanud ettevõtjad, kes kohaldavad kohustuslikus korras või vabatahtlikult Euroopa

---

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

8 https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-01/agri-market-brief-20-organic-farming-eu_en_1.pdf

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

kestlikkusaruandluse standardeid kooskõlas direktiiviga 2013/34/EL,[10] ning kestlikkusteabe suhtes, mille on vabatahtlikult esitanud kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1, 2 või 3 määratletud ettevõtjad, kui see teave esitatakse kooskõlas direktiivi 2013/34/EL artiklis 29b või 29c osutatud standarditega või muude rahvusvaheliste, Euroopa või riigisiseste kestlikkusaruandluse standardite või suunistega.

12) Käesoleva direktiivi eeskirju ei tuleks kohaldada pakkumiste suhtes, mis võimaldavad kaupu osta või teenuseid saada tingimusel, et täidetakse müüja või teenuseosutaja kindlaksmääratud keskkonnakriteeriumid, ega pakkumiste suhtes, mille korral saavad tarbijad selliste kriteeriumide täitmisel soodsamad lepingutingimused või hinnad, näiteks nn roheliste laenude, rohelise kodu kindlustuse ega finantsteenustest toodete suhtes, millega kaasnevad keskkonnameetmete või käitumise eest sarnased eelised.

13) Kui tulevastes liidu õigusaktidega, näiteks väljakuulutatud algatusega „Count Emissions EU“, komisjoni tulevase ettepanekuga liidu kestliku toidusüsteemi õigusraamistiku kohta, kestlike toodete ökodisaini määrusega[11] või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1007/2011,[12] kehtestatakse eeskirjad keskkonnaväidete, keskkonnamärgiste või teatavate toodete või konkreetsetes sektorites tegutsevate kauplejate keskkonnamõju, -aspektide või -toime hindamise või neist teavitamise kohta, tuleks asjaomaste sõnaselgete keskkonnaväidete suhtes kohaldada neid eeskirju käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjade asemel.

14) Ettepanek direktiivi kohta, milles käsitletakse tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele ja millega muudetakse direktiivi 2005/29/EÜ, sisaldab mitut erinõuet keskkonnaväidete kohta ning sellega keelatakse üldised keskkonnaväited, mis ei põhine väite seisukohast olulisel tunnustatud suurepärasel keskkonnatoimel. Sellised üldised keskkonnaväited on näiteks „ökosõbralik“, „öko-“, „keskkonnasäästlik“, „loodussõbralik“, „ökoloogiline“ ja „keskkonnanõuetele vastav“. Käesolev direktiiv peaks täiendama nimetatud ettepanekus sätestatud nõudeid, käsitledes sõnaselgete keskkonnaväidetega seotud konkreetseid aspekte ja nõudeid seoses nende väidete põhjendamise, edastamise ja kontrollimisega. Käesoleva direktiivi nõudeid tuleks kohaldada sõnaselgete keskkonnaväidete konkreetsete aspektide suhtes ja vastuolude korral on need nõuded kõnealuste aspektide puhul ülimuslikud direktiivi 2005/29/EÜ nõuete ees, nagu on ette nähtud sama direktiivi artikli 3 lõikega 4.

15) Selleks et tagada, et tarbijatele antaks usaldusväärset, võrreldavat ja kontrollitavat teavet, mis võimaldab neil teha keskkonna seisukohast kestlikumaid otsuseid, ja et vähendada rohepesu ohtu, on vaja kehtestada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõuded. Sellisel põhjendamisel tuleks arvesse võtta rahvusvaheliselt tunnustatud teaduslikke meetodeid toodete või kauplejate keskkonnamõju, -aspektide ja -toime kindlakstegemiseks ja mõõtmiseks ning selle tulemuseks peaks olema usaldusväärne, läbipaistev, võrreldav ja kontrollitav teave tarbijale.

---

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

11 COM(2022) 132 final.

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1007/2011 tekstiilkiudude nimetuste ja tekstiiltoodete kiukoostise märgistamise ja tähistamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 96/73/EÜ ja 2008/121/EÜ (ELT L 272, 18.10.2011, lk 1).

16) Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks tehtava hindamise käigus tuleb arvesse võtta toote või kaupleja kogu tegevuse olelusringi ja sellest ei tohiks jätta välja ühtegi asjakohast keskkonnaaspekti ega -mõju. Väidetav kasu ei tohiks põhjustada negatiivse mõju põhjendamatut ülekandumist toote või kaupleja olelusringi muudesse etappidesse ega muu negatiivse keskkonnamõju tekkimist või suurenemist.

17) Hindamine, mille alusel põhjendatakse sõnaselget keskkonnaväidet, peaks võimaldama teha kindlaks toote või kaupleja keskkonnamõjud ja -aspektid, mis üheskoos mõjutavad oluliselt toote või kaupleja üldist keskkonnatoimet (edaspidi „asjakohased keskkonnamõjud“ ja „asjakohased keskkonnaaspektid“). Näitajad keskkonnamõjude ja -aspektide asjakohasuse kohta võivad pärineda olelusringi arvesse võtvatest hindamistest, sealhulgas uuringutest, mis põhinevad keskkonnajalajälje määramise meetoditel, tingimusel et need on tootekategooria puhul asjakohaste mõjude osas täielikud ja neis ei jäeta välja ühtki tähtsat keskkonnamõju. Näiteks keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamist käsitleva komisjoni soovituse[13] kohaselt peaksid kõige asjakohasemad kindlaks tehtud mõjukategooriad kokku andma vähemalt 80 % koondhinnangust. Need viited keskkonnamõju või -aspektide asjakohasuse kohta võivad tuleneda ka mitmesuguste I tüübi ökomärgiste, näiteks ELi ökomärgise puhul seatud kriteeriumidest või liidu keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumidest, taksonoomiamäärusega[14] kehtestatud nõuetest, tootepõhistest eeskirjadest, mis on võetud vastu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega .../..., millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik,[15] või muudest asjakohastest liidu eeskirjadest.

18) Kooskõlas direktiiviga 2005/29/EÜ, mida on muudetud ettepanekuga direktiivi kohta, milles käsitletakse tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele, ei tohiks kaupleja esitada asjaomasesse tootekategooriasse kuuluvate toodete suhtes õigusaktidega kehtestatud nõudeid kaupleja eripakkumisena ega reklaamida tarbijatele kasu, mida peetakse asjaomasel turul levinud tavaks. Seega peaks sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatav teave võimaldama kindlaks teha toote või kaupleja keskkonnatoime võrreldes tavaga, mis on levinud vastava tooterühma (nt toit) toodete puhul või vastavas sektoris. See on vajalik, et toetada hinnangut selle kohta, kas sõnaselged keskkonnaväited saab teatava toote või kaupleja kohta esitada kooskõlas keskkonnaväite ülesandega, milleks on näidata, et tootel või kauplejal on keskkonnale positiivne mõju või neil mõju keskkonnale puudub või et toode või kaupleja kahjustab keskkonda vähem kui teised tooted või kauplejad. Levinud tava võib olla samaväärne õiguslike miinimumnõuetega, mida kohaldatakse konkreetse keskkonnaaspekti või -toime suhtes, näiteks mis puudutab toote koostist, ringlussevõetud materjalide kohustuslikku sisaldust või käitlemist olelusringi lõpus. Kui aga enamik tooterühma tooteid või enamik sektori kauplejaid on neist õiguslikest nõuetest paremate näitajatega, ei tohiks õiguslikke miinimumnõudeid lugeda levinud tavaks.

---

13 Komisjoni 15. detsembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2279 toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmisel ja teatavakstegemisel kasutatavate keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamise kohta (ELT L 471, 30.12.2021, lk 1).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

15 […]

19) Tarbijatele oleks eksitav, kui sõnaselges keskkonnaväites osutataks keskkonnamõju või -aspektidega seotud kasule, jättes samas välja, et sellise kasu saavutamine tähendab muude keskkonnamõjude või -aspektidega seotud negatiivset kõrvalmõju. Selleks peaks sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatav teave tagama, et seosed asjakohaste keskkonnamõjude vahel ning keskkonnaaspektide ja -mõjude vahel on võimalik kindlaks teha koos võimalike kõrvalmõjudega. Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatavas hinnangus tuleks kindlaks teha, kas keskkonnamõju või -aspektide parandamine toob kaasa kõrvalmõjud, mis halvendavad oluliselt näitajaid seoses muude keskkonnamõjude või -aspektidega, näiteks kas veetarbimise vähendamisega suureneb märkimisväärselt kasvuhoonegaaside heide, või seoses sama keskkonnamõjuga muus toote olelusringi etapis, näiteks kas CO_2 heite vähendamisega tootmisetapis suureneb märkimisväärselt CO_2 heide kasutusetapis. Näiteks võib väide intensiivsete põllumajandustavadega seotud tõhusa ressursikasutuse positiivse mõju kohta eksitada tarbijaid, kui pidada silmas kõrvalmõjusid, mis on seotud mõjuga elurikkusele, ökosüsteemidele või loomade heaolule. Samuti võib keskkonnaväide selle kohta, et tekstiil sisaldab ringlussevõetud PET-pudelitest saadud plastpolümeeri, eksitada tarbijaid selle aspekti keskkonnakasu osas, kui niisuguse ringlussevõetud polümeeri kasutamine konkureerib toiduga kokkupuutuva materjal puhul rakendatava suletud ahelaga ringlussevõtusüsteemiga, mida peetakse ringluse seisukohast kasulikumaks.

20) Selleks et keskkonnaväidet saaks pidada usaldusväärseks, peaks see võimalikult täpselt kajastama konkreetse toote või kaupleja keskkonnatoimet. Seega peab sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatav teave sisaldama esmaseid ettevõttepõhiseid andmeid asjakohaste aspektide kohta, mis oluliselt mõjutavad väites osutatud toote või kaupleja keskkonnatoimet. Tuleb leida õige tasakaal keskkonnaväidete põhjendamiseks asjakohase ja usaldusväärse teabe tagamise ning esmase teabe kogumiseks vajalike jõupingutuste vahel. Esmase teabe kasutamise nõude kaalumisel tuleks arvestada seda, milline on väidet esitava kaupleja mõju vastavale protsessile ja esmase teabe kättesaadavus. Kui väidet esitav kaupleja ei vii protsessi läbi ja esmane teave ei ole kättesaadav, peaks olema võimalik kasutada täpset teisest teavet isegi protsesside puhul, mis mõjutavad oluliselt toote või kaupleja keskkonnatoimet. See on eriti oluline selleks, et mitte seada VKEsid ebasoodsasse olukorda ja hoida esmaste andmete hankimiseks vajalikud jõupingutused proportsionaalsel tasemel. Lisaks on asjakohased keskkonnaaspektid igat liiki keskkonnaväidete puhul erinevad. Näiteks peaks ringlussevõetud või bioressursipõhise materjali sisaldust käsitlevate väidete puhul olema toote koostis hõlmatud esmaste andmetega. Kui tegemist on väidetega selle kohta, et ollakse olelusringi teatavas etapis keskkonda vähem saastavad, peaks teave olelusringi selle etapiga seotud heite ja keskkonnamõju kohta samuti sisaldama esmaseid andmeid. Nii esmased kui ka teisesed, st keskmised andmed, peaksid olema väga kvaliteetsed ja täpsed.

21) Kliimaga seotud väited on tihipeale osutunud eriti ebaselgeks ja mitmetähenduslikuks ning tarbijaid eksitavaks. See on eelkõige seotud keskkonnaväidetega selle kohta, et tooted või üksused on „kliimaneutraalsed“, „CO_2-neutraalsed“, „100 % CO_2 heidet kompenseerivad“ või teatavaks aastaks „nullnetoheitega“, või muu sarnase kohta. Sellised väited põhinevad sageli kasvuhoonegaaside heite „kompenseerimisel“, kasutades „CO_2 arvestusühikuid“, mis on tekkinud väljaspool ettevõtte väärtusahelat, näiteks metsandus- või taastuvenergiaprojektidest. Kompenseerimise aluseks olevad metoodikad on väga erinevad ja ei ole alati läbipaistvad, täpsed ega järjepidevad. Sellega kaasneb oluline välditud või vähenenud heitkoguste ülehindamise ja topeltarvestamise oht, sest puuduvad täiendavus, püsivus, arvestusühikute väljastamise

ambitsioonikad ja dünaamilised võrdlusalused, mis lähtuvad senise olukorra jätkumise stsenaariumist, ning täpne arvestus. Nende tegurite tagajärjel saadakse vähese keskkonnaalase terviklikkuse ja usaldusväärsusega CO_2 kompensatsiooni ühikud, mis eksitavad tarbijaid, kui neile tuginetakse sõnaselgetes keskkonnaväidetes. Kompenseerimine võib ka hoida kauplejaid oma tegevuses ja väärtusahelates heidet vähendamast. Selleks et aidata piisavalt kaasa kliimamuutuste leevendamisega seotud üleilmsete eesmärkide saavutamisele, peaksid kauplejad seadma esikohale heite tegeliku vähendamise oma tegevuses ja väärtusahelates, mitte tuginema heite kompenseerimisele. Alles jääv jääkheide varieerub sektoripõhiste trajektooride lõikes kooskõlas üleilmsete kliimaeesmärkidega ja sellega tuleb tegeleda sidumise parandamise kaudu. Kui kompenseerimist siiski kasutatakse, peetakse asjakohaseks käsitleda heite kompenseerimisel põhinevaid kliimaga seotud väiteid, sealhulgas väiteid tulevase keskkonnatoime kohta, läbipaistval viisil. Seepärast tuleks kliimaga seotud väidete põhjendamisel käsitleda kaupleja kasutatavat kasvuhoonegaaside heite kompenseerimist eraldi kaupleja või toote kasvuhoonegaaside heitest. Lisaks tuleks selles teabes täpsustada, kui suur osa koguheitest kompenseeritakse, kas kompenseerimine on seotud heite vähendamisega või sidumise parandamisega ning millist metoodikat on kasutatud. Kliimaga seotud väiteid, mis hõlmavad kompenseerimise kasutamist, tuleb põhjendada metoodikatega, mis tagavad sellise kompenseerimise usaldusväärsuse ja õige arvestamise ning kajastavad seega sidusalt ja läbipaistvalt sellest tulenevat mõju kliimale.

22) Kauplejad on üha enam huvitatud toote või kaupleja tulevase keskkonnatoimega seotud keskkonnaväidete esitamisest, muu hulgas liitudes algatustega, millega edendatakse tavasid, mis võivad aidata vähendada keskkonnamõju või suurendada ringlust. Neid väiteid tuleks põhjendada kooskõlas eeskirjadega, mida kohaldatakse kõigi sõnaselgete keskkonnaväidete suhtes.

23) Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatav teave peaks põhinema teadusandmetel ning teatavate keskkonnamõjude või -aspektide arvesse võtmata jätmist tuleks hoolikalt kaaluda.

24) Keskkonnajalajälje määramise meetodid võivad toetada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist seoses konkreetsete olelusringi keskkonnamõjudega, mida meetodid hõlmavad, tingimusel et need on tootekategooria puhul asjakohaste mõjude osas täielikud ja neis ei jäeta välja ühtki tähtsat keskkonnamõju. Need meetodid hõlmavad 16 keskkonnamõju, sealhulgas kliimamuutusi ning vee, õhu, mulla, ressursside, maakasutuse ja toksilisusega seotud mõjusid.

25) Asjaolu, et toote oluline keskkonnamõju ei ole hõlmatud ühegagi keskkonnajalajälje määramise meetodite 16 mõjukategooriast, ei tohiks õigustada sellise mõju arvesse võtmata jätmist. Majandustegevuses osalejal, kes esitab sellise tooterühma kohta sõnaselge keskkonnaväite, peaks olema hoolsuskohustus leida tõendeid sellise väite põhjendamiseks. Näiteks peaks majandustegevuses osalejal, kes esitab sõnaselge keskkonnaväite Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013[16] artiklis 5 määratletud kalapüügitoote kohta, olema hoolsuskohustus leida tõendeid

[16] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1379/2013 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1).

sihtkalavaru kestlikkuse kohta. Selleks võib kasutada Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu ja sarnaste kalavaru hindamise asutuste hinnanguid varude kohta.

26) Lisaks puudub veel usaldusväärne metoodika, et hinnata mikroplasti keskkonda sattumisega seonduvat olelusringi keskkonnamõju. Kui aga selline keskkonda sattumine suurendab olulist keskkonnamõju, mille kohta ei ole väidet esitatud, ei tohiks mõne muu aspekti kohta väidet esitaval kauplejal lubada seda tähelepanuta jätta, vaid ta peaks võtma arvesse kättesaadavat teavet ja ajakohastama hinnangut siis, kui laialdaselt tunnustatud teaduslikud tõendid on kättesaadavad.

27) Tarbijaid võivad eksitada ka sõnaselged keskkonnaväited, milles väidetakse või antakse mõista, et tootel või kauplejal on väiksem või suurem keskkonnamõju või parem või halvem keskkonnatoime kui teistel toodetel või kauplejatel (edaspidi „võrdlevad keskkonnaväited“). Ilma et see piiraks vajaduse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/114/EÜ[17] kohaldamist, on selleks, et võimaldada tarbijate juurdepääs usaldusväärsele teabele, vaja tagada, et võrdlevaid keskkonnaväiteid oleks võimalik asjakohaselt võrrelda. Näiteks kui näitajad valitakse samade keskkonnaaspektide kohta, kuid selliste näitajate kvantifitseerimiseks kasutatakse erinevaid valemeid, on võrdlemine võimatu ja seetõttu oht tarbijaid eksitada. Kui kaks kauplejat esitavad keskkonnaväite kliimamuutuste kohta, kuid üks on arvestanud vaid otsest, teine aga nii otsest kui ka kaudset keskkonnamõju, ei ole need tulemused võrreldavad. Niisamuti võib otsus teha võrdlus ainult toote olelusringi teatavates etappides tuua kaasa eksitavad väited, kui see ei ole tehtud läbipaistvaks. Võrdleva keskkonnaväite puhul tuleb tagada, et ka väga erinevate toorainete, kasutusalade ja protsessiahelatega toodete korral, nagu biopõhine plast ja fossiilne plast, võetakse kõigi toodete puhul arvesse olelusringi kõige asjakohasemaid etappe. Näiteks on biopõhise plasti puhul asjakohane põllumajandus või metsandus, fossiilse plasti puhul aga toornafta ammutamine ning küsimus, kas märkimisväärne osa tootest jõuab prügilasse, on väga asjakohane prügilatingimustes hästi biolaguneva plasti puhul, kuid ehk vähem asjakohane plasti puhul, mis sellistes tingimustes ei biolagune.

28) Kui kehtestatakse sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise nõudeid, sealhulgas komisjoni poolt vastu võetavate delegeeritud õigusaktidega, tuleks arvesse võtta raskusi, mida võib kauplejatel esineda, kui nad koguvad teavet kogu nende väärtusahelas tegutsevatelt osalejatelt või toote kogu olelusringi kohta, eriti teenuste puhul või juhul, kui puuduvad piisavad teaduslikud tõendid. See on tähtis näiteks selliste teenuste puhul nagu elektroonilise side teenused, mille ulatust ja süsteemipiire võib olla raske kindlaks määrata, nt seda, kus on olelusringi algus ja lõpp, ning veelgi enam olukordades, kus tarneahelad on keerulised ja ebastabiilsed, näiteks juhtudel, kus paljusid seadmeid või komponente toodavad mitmesugused väljaspool ELi asuvad ettevõtjad, mistõttu ei pruugi kestlikkusega seotud teave olla asjaomastele ELi kauplejatele kergesti kättesaadav.

29) Mõne sektori või teatavate toodete või kauplejate puhul võib küll olulisi keskkonnamõjusid või -aspekte oletada, kuid nende keskkonnamõjude ja -aspektide täielikuks hindamiseks ei pruugi veel olla tunnustatud teaduslikku meetodit. Sellistel juhtudel ning sellal kui tehakse jõupingutusi, et töötada välja meetodid ja koguda tõendeid, mis võimaldavad nende sektorite, kauplejate või toodete puhul vastavat keskkonnamõju või -aspekti hinnata, peaks kauplejatel olema võimalik tutvustada oma

[17] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta (ELT L 376, 27.12.2006, lk 21).

kestlikkusalast tegevust, avaldades ettevõtte kestlikkusaruandlust, faktilist aruandlust ettevõtte tulemusnäitajate kohta ja andmeid energiatarbimise vähendamiseks tehtava töö kohta, sealhulgas oma veebisaitidel. Selline paindlikkus säilitaks neile sektoritele või kauplejatele stiimulid jätkata jõupingutusi ühiste keskkonnamõju hindamiste väljatöötamiseks vastavalt käesolevale direktiivile ja soodustaks neid stiimuleid, ning annaks ühtlasi aega selline töö lõpule viia.

30) Kuigi ebaausad kaubandustavad, sealhulgas eksitavad keskkonnaväited, on direktiivi 2005/29/EÜ[18] kohaselt kõigile kauplejatele keelatud, võib kõige väiksemate ettevõtete halduskoormus seoses keskkonnaväidete põhjendamise ja kontrollimisega olla ebaproportsionaalne ning seda tuleks vältida. Selleks tuleks mikroettevõtjad vabastada artiklite 3 ja 4 põhjendamisnõuetest, välja arvatud juhul, kui need ettevõtjad soovivad saada sõnaselgete keskkonnaväidete vastavussertifikaadi, mida tunnustavad pädevad asutused kogu liidus.

31) Selleks et rahuldada nii kauplejate vajadusi seoses dünaamiliste turundusstrateegiatega kui ka tarbijate vajadusi seoses üksikasjalikuma ja täpsema keskkonnateabega, võib komisjon võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist käsitlevaid sätteid, täpsustades veelgi sellise põhjendamise kriteeriume teatavate väidete korral (nt kliimaga seotud väited, sealhulgas väited kompenseerimise, kliimaneutraalsuse või muu sarnase, ringlussevõetavuse ja ringlussevõetud materjali sisalduse kohta). Komisjonil peaks olema õigus kehtestada täiendavalt eeskirjad keskkonnamõjude, -aspektide ja -toime mõõtmiseks ja arvutamiseks, määrates kindlaks toote või kaupleja tegevused, protsessid, materjalid, heitkogused või kasutusviisid, mis mõjutavad oluliselt või ei saa mõjutada asjakohaseid keskkonnamõjusid ja -aspekte, määrates kindlaks, milliste keskkonnaaspektide või -mõjude kohta tuleks esitada esmast teavet, ning määrates kindlaks kriteeriumid, mille alusel hinnatakse esmase ja teisese teabe täpsust. Kuigi enamikul juhtudel kaaluks komisjon vajadust need eeskirjad vastu võtta alles pärast seda, kui on saadud seiretulemused keskkonnaväidete arengu kohta liidu turul, võib mõnda liiki väidete puhul olla vajalik, et komisjon võtab vastu täiendavad eeskirjad enne sellise seire tulemuste saamist. Näiteks võib selliste täiendavate õigusaktide vastuvõtmine olla vajalik kliimaga seotud väidete puhul, et rakendada kompenseerimisel põhinevate väidete põhjendamist käsitlevaid sätteid.

32) Komisjoni soovitus (EL) 2021/2279 sisaldab suuniseid selle kohta, kuidas mõõta konkreetsete toodete või organisatsioonide olelusringi keskkonnatoimet ning kuidas töötada välja tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjad (PEFCRid) ja organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise sektoripõhised eeskirjad (OEFSRid), mis võimaldavad tooteid võrrelda võrdlusalusega. Selliseid konkreetsete toodete või kauplejate kategooria eeskirju võib kasutada selleks, et toetada väidete põhjendamist kooskõlas käesoleva direktiivi nõuetega. Seepärast peaks komisjonil olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada tooterühma- või sektoripõhised eeskirjad, kui sellel võib olla lisaväärtus. Kui aga toote keskkonnajalajälje määramise meetod veel ei hõlma tooterühma jaoks asjakohast mõjukategooriat, võib PEFCRi vastu võtta alles siis, kui need uued asjakohased keskkonnamõju kategooriad on lisatud. Näiteks

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22) (muudetud).

peaks merekalapüügi puhul PEFCR kajastama selle kalapüügiga seotud keskkonnamõju kategooriaid, eelkõige sihtvaru kestlikkust. Kosmosevaldkonna puhul peaks PEFCR kajastama kaitse ja kosmosega seotud keskkonnamõju kategooriaid, sealhulgas orbitaalruumi kasutust. Toidu ja põllumajandustoodete puhul tuleks enne PEFCRi vastuvõtmise kaalumist näiteks lõimida sellesse ka elurikkus ja looduskaitse, samuti põllumajandustavad, sealhulgas ekstensiivse põllumajanduse positiivne välismõju ja loomade heaolu. Tekstiilide puhul peaks PEFCR näiteks kajastama mikroplasti eraldumist, enne kui kaaluda selle vastuvõtmist.

33) Kuna eksitavate keskkonnaväidete suhtes juba kohaldatakse direktiivi 2005/29/EÜ, võimaldab see liikmesriikide kohtutel ja haldusasutustel selliste väidete kasutamise lõpetada ja keelata. Näiteks peaksid keskkonnaväited selleks, et need vastaksid direktiivile 2005/29/EÜ, olema seotud üksnes aspektidega, mis on toote või kaupleja keskkonnamõju seisukohast olulised. Keskkonnaväited peaksid samuti olema selged ja ühemõttelised selle osas, milliste toote või kaupleja aspektidega need on seotud, ning neis ei tohiks jätta välja ega varjata toote või kaupleja keskkonnatoimet puudutavat olulist teavet, mida tarbijad vajavad teadlike valikute tegemiseks. Keskkonnaväites kasutatud sõnastus, kujutised ja üldine toote esitusviis, sealhulgas kujundus ning värvide, kujutiste, piltide, helide, sümbolite või märgiste valik, peaksid andma tõepärase ja täpse ülevaate saavutatud keskkonnakasu ulatusest ja neis ei tohiks saavutatud keskkonnakasu üle hinnata.

34) Kui sõnaselge keskkonnaväide puudutab lõpptoodet ja sellise toote asjakohased keskkonnamõjud või -aspektid ilmnevad kasutusetapis ning tarbijad saavad selliseid keskkonnamõjusid või -aspekte mõjutada sobiva käitumisega, näiteks õige jäätmesortimine või kasutusharjumuste mõju toote pikaealisusele, peaks väide sisaldama ka teavet, milles selgitatakse tarbijatele, kuidas nende käitumine võib aidata kaasa keskkonnakaitsele.

35) Selleks et teha kestlikumate toodete valimine tarbijate jaoks lihtsamaks ja stimuleerida kauplejaid tegema jõupingutusi oma keskkonnamõju vähendamiseks, peaks edastatav väide, kui see on seotud tulevase keskkonnatoimega, põhinema eeskätt kaupleja enda tegevuses ja väärtusahelates tehtavatel parendustel, selle asemel et tugineda kasvuhoonegaaside heite või muu keskkonnamõju kompenseerimisele.

36) Tarbijatel peaks olema lihtne juurdepääs teabele toote või kaupleja kohta, mille või kelle kohta on sõnaselge keskkonnaväide esitatud, ja teabele, millega seda väidet on põhjendatud. Seejuures tuleks arvesse võtta ka vanemate tarbijate vajadusi. Selleks peaksid kauplejad esitama selle teabe kas füüsilisel kujul või tegema kättesaadavaks veebilingi, QR-koodi või nendega samaväärse mooduse, mille kaudu pääseb veebisaidile, kus on üksikasjalikum teave sõnaselge keskkonnaväite põhjenduse kohta vähemalt ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus väide esitatakse. Selleks et hõlbustada käesoleva direktiivi täitmise tagamist, peaks veebilink, QR-kood või samaväärne moodus tagama ka lihtsa juurdepääsu sõnaselge keskkonnaväite põhjendamisega seotud vastavussertifikaadile ja selle sertifikaadi koostanud kontrollija kontaktandmetele.

37) Selleks et vältida võimalikku ebaproportsionaalset mõju mikroettevõtjatele, tuleks kõige väiksemad ettevõtted vabastada artikli 5 nõuetest, mis on seotud teabega sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise kohta, välja arvatud juhul, kui need ettevõtjad soovivad saada sõnaselge keskkonnaväite vastavussertifikaadi, mida tunnustavad pädevad asutused kogu liidus.

38) Kui komisjon võtab vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist käsitlevaid sätteid, võib olla vajalik täiendada ka selliste väidete edastamist käsitlevaid sätteid. Näiteks kui konkreetse tooterühma või sektori jaoks kehtestatakse olelusringil põhinevad erieeskirjad sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise kohta, võib olla vajalik lisada täiendavad eeskirjad nende eeskirjade alusel hinnatud keskkonnamõju esitamise kohta, nõudes, et üldise keskkonnatoime koondnäitaja kõrval esitatakse kolm peamist keskkonnamõju. Selleks peaks komisjonil olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada sõnaselgete keskkonnaväidete edastamist käsitlevaid sätteid.

39) Praegu on liidu turul kasutusel rohkem kui 200 keskkonnamärgist. Nende toimimises on suuri erinevusi näiteks kasutatud standardite või meetodite läbipaistvuse ja põhjalikkuse, läbivaatamiste sageduse või auditeerimise või kontrollimise taseme poolest. Need erinevused mõjutavad keskkonnamärgisel edastatud teabe usaldusväärsust. Kuigi ELi ökomärgisel või samaväärsel riigisisesel märgisel põhinevad väited tuginevad kindlale teaduslikule alusele, nende kriteeriumid töötatakse välja läbipaistvalt ning nende puhul tuleb teha katseid ja kolmandate isikute poolset kontrolli ning korrapärast seiret, näitavad tõendid, et paljud praegu ELi turul olevad keskkonnamärgised on eksitavad. Eelkõige puudub paljude keskkonnamärgiste puhul piisav kontrollikord. Seepärast peaksid keskkonnamärgisel esitatavad sõnaselged keskkonnaväited põhinema sertifitseerimissüsteemil.

40) Kui keskkonnamärgis hõlmab tarbijatele esitatavat ärilist teadaannet, milles väidetakse või jäetakse mulje, et tootel on positiivne mõju keskkonnale või sellel mõju keskkonnale puudub või et toode on keskkonnale vähem kahjulik kui konkureerivad märgiseta tooted, on ka see keskkonnamärgis sõnaselge keskkonnaväide. Sellise keskkonnamärgise sisu suhtes kohaldatakse seega sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise nõudeid.

41) Keskkonnamärgistega soovitakse sageli esitada tarbijatele koondhinne toodete või kauplejate kumulatiivse keskkonnamõju kohta, et oleks võimalik tooteid või kauplejaid otse võrrelda. Sellise koondhindega võib siiski kaasneda oht tarbijaid eksitada, sest koondnäitaja võib maskeerida toote teatavate aspektide negatiivset keskkonnamõju toote muude aspektide positiivsema keskkonnamõjuga. Lisaks erinevad sellised märgised juhul, kui need on välja töötanud eri ettevõtjad, tavaliselt selle poolest, milline on koondhinde aluseks olev konkreetne metoodika, näiteks milliseid keskkonnamõjusid on arvesse võetud või milline on neile keskkonnamõjudele omistatud kaal. Selle tulemusel võib sama toode sõltuvalt süsteemist saada erineva hinde või hinnangu. See probleem tekib seoses liidus ja kolmandates riikides kehtestatud süsteemidega. See soodustab siseturu killustumist, võib seada väiksemad ettevõtted ebasoodsasse olukorda ning tõenäoliselt eksitab tarbijaid veelgi rohkem ja õõnestab nende usaldust keskkonnamärgiste vastu. Et seda ohtu vältida ja ühtsel turul parem ühtlustamine tagada, ei tuleks sõnaselgeid keskkonnaväiteid, sealhulgas keskkonnamärgiseid, mis põhinevad toodete või kauplejate kumulatiivset keskkonnamõju kajastaval koondhindel, lugeda piisavalt põhjendatuks, välja arvatud juhul, kui need koondhinded tulenevad liidu eeskirjadest, mille hulgas on delegeeritud õigusaktid, mida komisjonil on õigus käesoleva direktiivi alusel vastu võtta, ning mille tulemuseks on kogu liidus kasutatavad kõiki tooteid või konkreetseid tooterühmi käsitlevad ühtlustatud süsteemid, mis põhinevad ühtsel metoodikal, et tagada sidusus ja võrreldavus.

42) Kooskõlas ettepanekuga direktiivi kohta, milles käsitletakse tarbijate võimestamist üleminekul rohelisele majandusele ja millega muudetakse direktiivi 2005/29/EÜ, on

sellise kestlikkusmärgise esitamine, mis ei põhine sertifitseerimissüsteemil või mida ei ole kehtestanud ametiasutused, kõigil tingimustel ebaaus kaubandustava. See tähendab, et nn isesertifitseeritud kestlikkusmärgised, mille puhul ei tehta kestlikkusmärgise aluseks olevate nõuete täitmise suhtes kolmanda isiku poolset kontrolli ega korrapärast seiret, on keelatud.

43) Selleks et võidelda niisuguste eksitavate sõnaselgete keskkonnaväidete vastu, mis on edastatud keskkonnamärgiste kujul, ja suurendada tarbijate usaldust keskkonnamärgiste vastu, tuleks käesoleva direktiiviga kehtestada juhtimiskriteeriumid, millele kõik keskkonnamärgisesüsteemid peavad vastama, täiendades seega kõnealuses direktiivi 2005/29/EÜ muutmise ettepanekus sätestatud nõudeid.

44) Selleks et vältida ametlikult tunnustatud riiklike või piirkondlike EN ISO 14024 I tüübi keskkonnamärgise- (ökomärgise-) süsteemide ja muude keskkonnamärgisesüsteemide edasist lisandumist ning tagada suurem ühtlustamine siseturul, tuleks uued riigisisesed või piirkondlikud keskkonnamärgisesüsteemid välja töötada üksnes liidu õiguse alusel. Liikmesriigid võivad siiski paluda komisjonil kaaluda liidu tasandil avalike märgisesüsteemide väljatöötamist tooterühmadele või sektoritele, mille jaoks selliseid märgiseid liidu õiguses veel ei ole ja mille puhul annaks ühtlustamine lisaväärtust, et tõhusalt saavutada kestlikkus- ja siseturueesmärgid.

45) Selleks et mitte tekitada rahvusvahelisele kaubandusele tarbetuid tõkkeid ja tagada võrdne kohtlemine liidus kehtestatud avalike süsteemidega, peaks väljaspool liitu asuvatel ametiasutustel, kes loovad uusi märgisesüsteeme, olema lubatud taotleda komisjonilt heakskiitu märgise kasutamiseks liidu turul. See heakskiit tuleks anda tingimusel, et süsteem aitab saavutada käesoleva direktiivi eesmärke ning et süsteemidel on lisaväärtus seoses keskkonnaalaste eesmärkidega ning keskkonnamõjude, tooterühma või sektori hõlmatusega ja nad vastavad kõigile käesoleva direktiivi nõuetele.

46) Eraettevõtjate loodud keskkonnamärgisesüsteemid võivad juhul, kui neid on liiga palju ja nende kohaldamisala kattub, tekitada tarbijates segadust või õõnestada nende usaldust keskkonnamärgiste vastu. Seepärast peaksid liikmesriigid lubama eraettevõtjatel luua uusi keskkonnamärgisesüsteeme vaid tingimusel, et need annavad võrreldes olemasolevate riiklike või piirkondlike süsteemidega olulist lisaväärtust märgise andmise kriteeriumide keskkonnaalaste eesmärkide, asjakohaste keskkonnamõjude hõlmatuse ja aluseks oleva hindamise täielikkuse poolest. Liikmesriigid peaksid kehtestama uute keskkonnamärgisesüsteemide heakskiitmise menetluse, mis põhineb sõltumatu kontrollija koostatud vastavussertifikaadil. Seda tuleks kohaldada liidus ja väljaspool liitu loodud süsteemide suhtes.

47) Selleks et tagada õiguskindlus ning hõlbustada uusi riiklikke ja piirkondlikke ametlikult tunnustatud keskkonnamärgisesüsteeme ning uusi eraalgatuslikke märgisesüsteeme käsitlevate sätete täitmise tagamist, peaks komisjon avaldama loetelu süsteemidest, mille kasutamist võib liidu turul jätkata või mille võib liidu turul kasutusele võtta.

48) Tagamaks, et liikmesriigid järgivad eraettevõtjate välja töötatud keskkonnamärgisesüsteemide hindamisel ja heakskiitmisel ühtlustatud lähenemisviisi ning selleks, et kehtestada menetlus, millega komisjon kiidab heaks väljaspool liitu asuvate ametiasutuste loodavad kavandatud süsteemid, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused võtta vastu ühiseeskirjad, milles määratakse kindlaks selliste

keskkonnamärgisesüsteemide heakskiitmise üksikasjalikud nõuded, tõendavate dokumentide vorm ja sisu ning nende süsteemide heakskiitmise kord. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011[19].

49) On väga tähtis, et sõnaselged keskkonnaväited kajastaksid õigesti väite kohast keskkonnatoimet ja -mõju ning et neis võetaks arvesse uusimaid teaduslikke tõendeid. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et väidet esitav kaupleja vaatab väidete põhjendused ja edastuse läbi ja ajakohastab neid vähemalt iga viie aasta järel, et tagada vastavus käesoleva direktiivi nõuetele.

50) Tagamaks, et sõnaselged keskkonnaväited on usaldusväärsed, on vaja, et liikmesriigid kehtestaksid menetluse, millega kontrollida, kas sõnaselgete keskkonnaväidete, sealhulgas keskkonnamärgiste põhjendused ja edastus või keskkonnamärgisesüsteemid vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

51) Selleks et võimaldada pädevatel asutustel tõhusamalt kontrollida käesoleva direktiivi sätete rakendamist ja vältida nii palju kui võimalik põhjendamata sõnaselgete keskkonnaväidete, sealhulgas keskkonnamärgiste turulejõudmist, peaksid direktiivis sätestatud ühtlustatud nõuetele vastavad kontrollijad kontrollima, et nii sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatav teave kui ka nende edastus vastavad käesoleva direktiivi nõuetele. Et vältida tarbijate eksitamist, peaks kontrollimine toimuma igal juhul enne keskkonnaväidete avalikustamist või keskkonnamärgiste kasutusele võtmist. Tõendaja võib vajaduse korral märkida ära mitu käesoleva direktiivi nõuetele vastavat viisi, kuidas edastada sõnaselge keskkonnaväide, et vältida pideva uuestisertifitseerimise vajadust juhul, kui edastusviisi veidi muudetakse ilma, et see mõjutaks vastavust käesoleva direktiivi nõuetele. Et kauplejatel oleks hõlpsam täita sõnaselgete keskkonnaväidete, sealhulgas keskkonnamärgiste põhjendamise ja edastamise eeskirju, tuleks kontrollimisel võtta arvesse väite või keskkonnamärgise laadi ja sisu, sealhulgas seda, kas väide või märgis näib olevat direktiivi 2005/29/EÜ arvestades ebaaus.

52) Selleks et tagada kauplejatele kogu siseturul õiguskindlus selle suhtes, et sõnaselged keskkonnaväited vastavad käesoleva direktiivi nõuetele, peaksid pädevad asutused kõikjal liidus tunnustama vastavussertifikaati. Mikroettevõtjatel peaks olema lubatud sellist sertifikaati taotleda, kui nad soovivad tõendada oma väiteid kooskõlas käesoleva direktiivi nõuetega ja saada kasu sertifikaadi tunnustamisest kogu liidus. Vastavussertifikaat ei tohiks siiski piirata keskkonnaväite hindamist direktiivi 2005/29/EÜ täitmist tagavate ametiasutuste või kohtute poolt.

53) Selleks et tagada sõnaselgete keskkonnaväidete ja keskkonnamärgisesüsteemide kontrollimist käsitlevate sätete ühesugused tingimused ning hõlbustada käesoleva direktiivi kontrollisätete täitmise tagamist, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused võtta vastu vastavussertifikaatide ühine vorm ja selliste sertifikaatide väljaandmise tehnilised vahendid. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011[20].

---

[19] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

[20] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli

54) Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd) peaks olema võimalik saada kasu kestlikumate toodete turu võimalustest, kuid teatavad sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja kontrollimise nõuded võivad neile tekitada proportsionaalselt suuremaid kulusid ja raskusi. Liikmesriigid peaksid andma VKEdele, kes soovivad esitada oma toodete või tegevuse kohta sõnaselgeid keskkonnaväiteid, piisavat teavet ja suurendama nende teadlikkust käesoleva direktiivi nõuete täitmise viisidest, tagama neile sihipärase ja erikoolituse ning pakkuma neile konkreetset abi ja toetust, sealhulgas rahalist. Liikmesriigid peaksid oma meetmete võtmisel arvestama kohaldatavaid riigiabieeskirju.

55) Selleks et tagada võrdsed tingimused liidu turul, kus väited toote või kaupleja keskkonnatoime kohta põhinevad usaldusväärsel, võrreldaval ja kontrollitaval teabel, on vaja kehtestada ühised nõuete täitmise tagamise ja vastavuseeskirjad.

56) Selleks et tagada käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamine ja tulemuslik nõuete täitmise tagamine, peaksid liikmesriigid määrama oma pädevad asutused, kes vastutavad käesoleva direktiivi kohaldamise ja täitmise tagamise eest. Arvestades aga käesoleva direktiivi artiklite 5 ja 6 tihedat vastastikust täiendavust direktiivi 2005/29/EÜ sätetega, peaks liikmesriikidel olema lubatud määrata nende täitmise tagamiseks samad pädevad asutused, kes vastutavad direktiivi 2005/29/EÜ täitmise tagamise eest. Järjepidevuse huvides peaksid liikmesriigid juhul, kui nad nii toimivad, saama erandina käesolevas direktiivis sätestatud täitmise tagamise eeskirjadest tugineda täitmise tagamise meetmetele ja volitustele, mille nad on kehtestanud kooskõlas direktiivi 2005/29/EÜ artikliga 11. Juhtudel, kus liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks määratud pädev asutus ja selleks, et tagada pädevate asutuste ülesannete tulemuslik täitmine, peaks liikmesriik tagama kõigi määratud pädevate asutuste tiheda koostöö.

57) Ilma et see piiraks määrusega (EL) 2017/2394[21] juba tarbijakaitseasutustele antud volitusi, peaksid pädevatel asutustel olema minimaalsed uurimis- ja täitmise tagamise volitused, et tagada käesoleva direktiivi järgimine, teha üksteisega kiiremini ja tõhusamalt koostööd ning takistada turuosalisi käesolevat direktiivi rikkumast. Need volitused peaksid olema piisavad, et tulla tulemuslikult toime e-kaubanduse ja digikeskkonnaga seotud täitmise tagamise probleemidega ning takistada nõuetele mittevastavatel turuosalistel täitmise tagamise süsteemis olevate lünkade ärakasutamist seeläbi, et nad viivad tegevuse üle liikmesriikidesse, kelle pädevatel asutustel võib olla vähem vahendeid ebaseaduslike tavade vastu võitlemiseks.

58) Pädevatel asutustel peaks olema võimalik kasutada uurimises tõenditena kõiki juhtumiga seotud fakte ja asjaolusid.

59) Selleks et vältida eksitavate ja põhjendamata sõnaselgete keskkonnaväidete levikut liidu turul, peaksid pädevad asutused korrapäraselt kontrollima esitatud sõnaselgeid keskkonnaväiteid ja kasutatavaid keskkonnamärgisesüsteeme, veendumaks, et käesoleva direktiivi nõuded on täidetud.

---

mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1).

60) Kui pädevad asutused avastavad käesoleva direktiivi nõuete rikkumise, peaksid nad tegema hindamise ja selle tulemuste põhjal teavitama kauplejat avastatud rikkumisest ning nõudma talt parandusmeetmete võtmist. Et minimeerida nõuetele mittevastava sõnaselge keskkonnaväite või nõuetele mittevastava keskkonnamärgisesüsteemi eksitavat mõju tarbijatele, peaksid pädevad asutused nõudma, et kaupleja võtab tulemuslikud ja kiired meetmed rikkumise heastamiseks. Nõutavad parandusmeetmed peaksid olema proportsionaalsed avastatud rikkumisega ja selle eeldatava kahjuliku mõjuga tarbijatele.

61) Kui rikkumine ei piirdu üksnes nende riigi territooriumiga ja esitatud sõnaselge keskkonnaväide on kauplejate hulgas tuntud, peaksid pädevad asutused teavitama teisi liikmesriike tehtud hindamise tulemustest ja meetmetest, mida nad on vastutavalt kauplejalt nõudnud.

62) Pädevad asutused peaksid samuti kontrollima liidu turul esitatud sõnaselgeid keskkonnaväiteid, kui nende käsutuses on asjakohane teave, sealhulgas kolmandate isikute esitatud põhjendatud kahtlused, ja tuginedes sellisele teabele. Kahtluse esitanud kolmandad isikud peaksid suutma tõendada piisavat huvi või väitma, et nende õigusi on kahjustatud.

63) Tagamaks, et kauplejaid heidutatakse tulemuslikult käesoleva direktiivi nõuete täitmata jätmisest loobuma, peaksid liikmesriigid kehtestama eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi rikkumise korral, ning tagama nende eeskirjade rakendamise. Kehtestatud karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Et hõlbustada karistuste ühetaolisemat kohaldamist, on vaja kehtestada ühised mitteammendavad kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks rikkumiste korral määratavate karistuste liigid ja tasemed. Need kriteeriumid peaksid muu hulgas hõlmama rikkumise laadi ja raskusastet ning rikkumisest saadud majanduslikku kasu, tagamaks, et vastutavad isikud jäetakse sellest kasust ilma.

64) Rikkumistest tulenevate karistuste ja meetmete kehtestamisel peaksid liikmesriigid nägema ette, et rikkumise raskusastmest lähtuvalt peaks trahvide tase jätma nõudeid mittetäitva kaupleja ilma majanduslikust kasust, mis saadakse eksitava või põhjendamata sõnaselge keskkonnaväite või nõuetele mittevastava keskkonnamärgisesüsteemi kasutamisest, sealhulgas korduvate rikkumiste korral. Seepärast peaksid rikkumistest tulenevad meetmed, mille liikmesriigid ette näevad, hõlmama ka asjaomase toote konfiskeerimist kauplejalt või rikkumisega seotud tehingutest saadud tulu konfiskeerimist või ajutisi kõrvalejätmisi või toodete liidu turule laskmise või teenuste liidu turul kättesaadavaks tegemise keelde. Täitevasutuste võetavate meetmete peamine kriteerium peaks olema rikkumise raskusaste. Trahvide maksimumsuurus peaks olema hoiatav ja moodustama vähemalt 4 % kaupleja aastasest kogukäibest asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides, kui tegemist on liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumistega, mille suhtes kohaldatakse koordineeritud uurimis- ja täitmise tagamise meetmeid kooskõlas määrusega (EL) 2017/2394[22].

65) Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 on eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et need konsultatsioonid viidaks läbi

[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1).

kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[23] sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

66) Selleks et hinnata õigusakti tulemuslikkust lähtuvalt eesmärkidest, mida sellega soovitakse saavutada, peaks komisjon tegema käesoleva direktiivi hindamise ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamisi järeldusi sisaldava aruande. Et saada käesoleva direktiivi hindamiseks andmeid, peaksid liikmesriigid koguma korrapäraselt teavet käesoleva direktiivi kohaldamise kohta ja esitama selle komisjonile igal aastal.

67) Kui komisjon peab käesoleva direktiivi seire ja hindamise tulemuste põhjal asjakohaseks teha ettepanek käesolev direktiiv läbi vaadata, tuleks kaaluda ka seda, kui teostatavad ja asjakohased oleksid lisasätted, milles käsitletakse kohustust kasutada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamisel ühist meetodit, keskkonnaväidete kasutamise keelu laiendamist ohtlikke aineid sisaldavatele toodetele, välja arvatud juhul, kui nende kasutamist peetakse ühiskonna jaoks oluliseks, või selliste nõuete täiendavat ühtlustamist, mis käsitlevad keskkonnaaspektide või -mõjude kohta esitatavate konkreetsete sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist.

68) Selleks et vältida ja ennetada olulist kahju inimeste tervisele ja keskkonnale, tuleks liidus lõpuks järk-järgult lõpetada kõige kahjulikumate ainete kasutamine, eelkõige tarbijale mõeldud toodetes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1272/2008[24] on keelatud märgistada ohtlikke kemikaale sisaldavaid segusid ja aineid „mittetoksiliste“, „kahjutute“, „mittesaastavate“ või „keskkonnasõbralikena“ või muude väljenditega aine või segu ohutuse kohta või muude kõnealuse aine või segu klassifikatsiooniga vastuolus olevate väljenditega. Liikmesriigid peavad tagama, et seda kohustust täidetakse. Vastavalt kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias võetud kohustusele määrab komisjon kindlaks oluliste kasutusalade kriteeriumid, mida järgitakse selle kohaldamisel kõigi asjakohaste liidu õigusaktide puhul. .

69) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt parandada siseturu toimimist siseturul tegutsevate majandustegevuses osalejate ja keskkonnaväiteid järgivate tarbijate jaoks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, kuid neid on direktiivi ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta vastu meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

70) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta[25] kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu

---

[23] ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

[24] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

[25] ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide edastamine on põhjendatud.

71) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 1024/2012[26] lisa tuleks muuta ja lisada sellesse viide käesolevale direktiivile, et hõlbustada pädevate asutuste vahel siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd.

72) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2394[27] lisa tuleks muuta ja lisada sellesse viide käesolevale direktiivile, et hõlbustada pädevate asutuste vahel siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd.

73) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/1828[28] I lisa tuleks muuta ja lisada sellesse viide käesolevale direktiivile tagamaks, et käesolevas direktiivis sätestatud tarbijate kollektiivsed huvid on kaitstud.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse sõnaselgete keskkonnaväidete suhtes, mida kauplejad esitavad toote või kaupleja kohta ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavades.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata keskkonnamärgisesüsteemide või sõnaselgete keskkonnaväidete suhtes, mida reguleeritakse või põhjendatakse järgmiste õigusaktidega kehtestatud eeskirjade alusel:

   a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 66/2010[29];

   b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/848[30];

   c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1369[31];

   d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ[32];

   e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 305/2011[33];

---

26 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (IMI määrus) (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1).

27 ELT L 345, 27.12.2017, lk 1.

28 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/1828, mis käsitleb tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ (ELT L 409, 4.12.2020, lk 1).

29 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1).

30 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

31 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

32 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (uuesti sõnastatud) (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 765/2008[34];

g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1221/2009[35];

h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1999/94/EÜ[36];

i) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 305/2011[37];

j) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ[38];

k) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ[39];

l) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852[40];

m) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../...[41];

n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/27/EL[42];

o) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/34/EL[43] ning muud liidu, siseriiklikud või rahvusvahelised eeskirjad, standardid või suunised finantsteenuste, -instrumentide ja -toodete kohta;

p) muud kehtivad või tulevased liidu õigusnormid, milles on sätestatud, millistel tingimustel võib või tuleb esitada teatavaid sõnaselgeid keskkonnaväiteid teatavate toodete või kauplejate kohta, või liidu õigusnormid, millega on kehtestatud nõuded teatavate toodete või kauplejate keskkonnamõju, -aspektide

---

33 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).

34 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

35 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1).

36 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/94/EÜ, milles käsitletakse kütusesäästuga ja süsinikdioksiidi heitmetega seotud andmete tarbijale kättesaadavust uute sõiduautode turustamisel (EÜT L 12, 18.1.2000, lk 16).

37 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).

38 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ (ELT L 266, 26.9.2006, lk 1).

39 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).

40 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

41 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../..., millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks (ELT L ...).

42 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

43 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

või -toime hindamise või neist teavitamise kohta või keskkonnamärgisesüsteemide tingimused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „keskkonnaväide“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis o määratletud keskkonnaväide;

(2) „sõnaselge keskkonnaväide“ – teksti kujul esitatud või keskkonnamärgisel sisalduv keskkonnaväide;

(3) „kaupleja“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis b määratletud kaupleja (direktiivis 2005/29/EÜ on kasutatud mõistet „ettevõtja“);

(4) „toode“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis c määratletud toode;

(5) „tarbija“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis a määratletud tarbija;

(6) „ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis d määratletud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad;

(7) „kestlikkusmärgis“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis r määratletud kestlikkusmärgis;

(8) „keskkonnamärgis“ – kestlikkusmärgis, mis hõlmab ainult või peamiselt toote, protsessi või kaupleja keskkonnaaspekte;

(9) „tooterühm“ – tooted, mida kasutatakse samalaadsetel eesmärkidel ja mis on kasutamise seisukohast samalaadsed või millel on samalaadsed funktsionaalsed omadused;

(10) „sertifitseerimissüsteem“ – direktiivi 2005/29/EÜ artikli 2 punktis s määratletud sertifitseerimissüsteem;

(11) „kontrollimine“ – kontrollija tehtav vastavushindamine, mille eesmärk on kontrollida, kas sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendus ja edastus on kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega või kas keskkonnamärgisesüsteemid vastavad käesolevale direktiivile;

(12) „väärtusahel“ – kõik toote või kaupleja tegevuse olelusringi osaks olevad tegevused ja protsessid, sealhulgas toote taastootmine;

(13) „olelusring“ – toote oleluse jooksul üksteisele järgnevad ja üksteisega seotud etapid, nimelt tooraine hankimine või loodusvaradest tootmine, eeltöötlemine, tootmine, ladustamine, turustamine, paigaldamine, kasutamine, hooldamine, parandamine, täiustamine, renoveerimine ja korduskasutamine ning olelusringi lõpp;

(14) „esmane teave“ – teave, mille kaupleja on mõõtnud või kogunud otse ühes või mitmes tema tegevust esindavas rajatises;

(15) „teisene teave“ – teave, mis põhineb muudel allikatel kui esmane teave, sealhulgas kirjandusel, insener-tehnilistel uuringutel ja patentidel;

(16) „üldsus“ – üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja nende isikute ühendused, kauplejad või rühmad;

(17) „keskkonnatoime“ – teatava toote või tooterühma või kaupleja või sektori toime, mis on seotud selle toote või tooterühma või selle kaupleja või sektori tegevuse keskkonnaaspektide või -mõjudega;

(18) „keskkonnaaspekt“ – kaupleja või sektori tegevuse osa või toodete või tooterühmade element, millel on või võib olla vastasmõju keskkonnaga;

(19) „keskkonnamõju“ – keskkonna positiivne või negatiivne muutus, mis on täielikult või osaliselt põhjustatud kaupleja või sektori tegevusest või tootest või tooterühmast selle olelusringi jooksul.

Artikkel 3

Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kauplejad teevad hindamise sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks. Selle hindamise raames:

– täpsustatakse, kas väide on seotud kogu toote, toote osa või toote teatavate aspektidega või kaupleja kõigi tegevustega või nende tegevuste teatava osa või aspektiga, vastavalt sellele, mis on väite puhul asjakohane;

– tuginetakse laialdaselt tunnustatud teaduslikele tõenditele, kasutatakse täpset teavet ja võetakse arvesse asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid;

– tõendatakse, et keskkonnamõju, -aspekt või -toime, mille kohta väide esitatakse, on olelusringi seisukohast oluline;

– võetakse arvesse kõiki keskkonnaaspekte või -mõjusid, mis on olulised keskkonnatoime hindamiseks, kui väide esitatakse keskkonnatoime kohta;

– tõendatakse, et väide ei ole samaväärne nõuetega, mis on tooterühma kuuluvate toodete või sektori kauplejate suhtes õigusaktidega kehtestatud;

– saadakse teave selle kohta, kas toode või kaupleja, mille kohta väide esitatakse, on väites käsitletava keskkonnamõju, -aspekti või -toime poolest oluliselt paremate tulemustega kui asjaomase tooterühma toodete või asjaomase sektori kauplejate puhul levinud tava korral;

– tehakse kindlaks, kas väites käsitletava keskkonnamõju, -aspekti või -toime parandamine põhjustab olulist kahju seoses keskkonnamõjuga, mida avaldatakse kliimamuutuste, ressursside tarbimise ja ringluse, vee- ja mereressursside kestliku kasutamise ja kaitse, saaste, elurikkuse, loomade heaolu ning ökosüsteemide seisukohast;

– käsitletakse kasvuhoonegaaside heite kompenseerimist kui täiendavat keskkonnateavet kasvuhoonegaaside heitest eraldi ja täpsustatakse, kas kasutatud kompenseerimine on seotud kasvuhoonegaaside heite vähendamise või nende gaaside sidumisega, ning kirjeldatakse, kuidas on heite kompenseerimine, millele tuginetakse, väga usaldusväärne ja õigesti arvestatud, et kajastada väidetavat mõju kliimale;

– kasutatakse keskkonnamõju, -aspekti või -toime puhul, mille kohta väide esitatakse, kauplejale kättesaadavat esmast teavet;

– kasutatakse juhul, kui esmane teave ei ole kättesaadav, keskkonnamõju, -aspekti või -toime puhul asjakohast teisest teavet, mis on selle toote või kaupleja, mille kohta väide esitatakse, konkreetset väärtusahelat esindav.

2. Kui tõendatakse, et on olemas olulised keskkonnamõjud, mida väide ei hõlma, kuid lõike 1 punktis c osutatud hindamiseks ei ole laialdaselt tunnustatud teaduslikke tõendeid, võtab mõne muu aspekti kohta väidet esitav kaupleja arvesse kättesaadavat teavet ja vajaduse korral ajakohastab hinnangut kooskõlas lõikega 1 siis, kui laialdaselt tunnustatud teaduslikud tõendid on kättesaadavad.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõudeid ei kohaldata kauplejate suhtes, kes on mikroettevõtjad komisjoni soovituse 2003/361/EÜ[44] tähenduses, välja arvatud juhul, kui nad taotlevad kontrollimist, et saada vastavussertifikaat kooskõlas artikliga 10.

4. Kui keskkonnaväidete arengu korrapärasest seirest, millele on osutatud artiklis 20, ilmneb konkreetsete väidete puhul erinevusi lõikes 1 sätestatud nõuete kohaldamises ja sellised erinevused takistavad siseturu toimimist või kui komisjon teeb kindlaks, et nõuete puudumine konkreetsete väidete kohta põhjustab tarbijate laialdast eksitamist, võib komisjon võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada lõikes 1 sätestatud sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõudeid järgmiselt:

– määrata kindlaks eeskirjad keskkonnaaspektide, -mõjude ja -toime hindamiseks, sealhulgas määrates kindlaks tegevused, protsessid, materjalid, heitkogused või toote kasutusviisid, mis mõjutavad oluliselt või ei saa mõjutada asjakohaseid keskkonnamõjusid või -aspekte või asjakohast keskkonnatoimet;

– määrata kindlaks, milliste keskkonnaaspektide või -mõjude kohta tuleb esitada esmast teavet, ning määrata kindlaks kriteeriumid, mille alusel saab hinnata esmase ja teisese teabe täpsust, või

– kehtestada teatavate tooterühmade ja sektorite jaoks konkreetsed olelusringil põhinevad sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise eeskirjad.

5. Kui komisjon täpsustab kooskõlas eelmise lõikega veelgi sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõudeid, võtab ta arvesse teaduslikku või muud kättesaadavat tehnilist teavet, sealhulgas asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, ning arvestab vajaduse korral järgmisega:

(a) konkreetset metoodilist lähenemisviisi nõudvate sektorite ja toodete eripära;

(b) konkreetsete tooterühmade või sektorite võimalik panus liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisse;

– liidu õigusaktidest tulenev asjakohane teave;

– see, kui lihtne on väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (edaspidi „VKEd“) saada teavet ja andmeid hindamise tegemiseks ning kasutada seda teavet ja neid andmeid.

[44] Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Artikkel 4

Võrdlevate sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamine

1. Selliste sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamine, milles väidetakse või antakse mõista, et tootel või kauplejal on väiksem keskkonnamõju või parem keskkonnatoime kui teistel toodetel või kauplejatel (edaspidi „võrdlevad keskkonnaväited“), peab lisaks artiklis 3 sätestatud nõuetele vastama järgmistele nõuetele:

   – teave ja andmed, mida kasutatakse nende toodete või kauplejate keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hindamiseks, millega võrdlus tehakse, on samaväärsed teabe ja andmetega, mida kasutatakse selle toote või kaupleja keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hindamiseks, mille kohta väide esitatakse;

   – andmed, mida kasutatakse toodete või kauplejate keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hindamiseks, on loodud või kogutud samaväärsel viisil andmetega, mida kasutatakse nende toodete või kauplejate keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hindamiseks, millega võrdlus tehakse;

   – omavahel võrreldavate toodete ja kauplejate väärtusahela etappide hõlmatus on samaväärne ning tagab, et kõigi toodete ja kauplejate puhul võetakse arvesse kõige olulisemaid etappe;

   – omavahel võrreldavate toodete ja kauplejate keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hõlmatus on samaväärne ning tagab, et kõigi toodete ja kauplejate puhul võetakse arvesse olulisimaid keskkonnamõjusid või -aspekte või olulisimat keskkonnatoimet;

   – võrdluses kasutatud eeldused on võrreldavate toodete ja kauplejate puhul määratud samaväärsel viisil.

2. Kui võrdlev keskkonnaväide on seotud väites käsitletava toote keskkonnamõju, -aspekti või -toime paranemisega võrreldes sama kaupleja, turul enam mitte tegutseva konkureeriva kaupleja või tarbijatele enam mitte müüva kaupleja muu toote keskkonnamõju, -aspekti või -toimega, selgitatakse väite põhjenduses, kuidas see parendus mõjutab väites käsitletava toote muid asjakohaseid keskkonnamõjusid või -aspekte või muud asjakohast keskkonnatoimet, ning esitatakse selgelt võrdlusaasta.

3. Käesolevas artiklis sätestatud nõudeid ei kohaldata kauplejate suhtes, kes on mikroettevõtjad komisjoni soovituse 2003/361/EÜ[45] tähenduses, välja arvatud juhul, kui nad taotlevad kontrollimist, et saada vastavussertifikaat kooskõlas artikliga 10.

Artikkel 5

Sõnaselgete keskkonnaväidete edastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kaupleja on kohustatud edastama sõnaselge keskkonnaväite kooskõlas käesolevas artiklis sätestatud nõuetega.

[45] Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

2. Sõnaselged keskkonnaväited võivad hõlmata üksnes selliseid keskkonnamõjusid ja -aspekte või sellist keskkonnatoimet, mis on põhjendatud kooskõlas artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud nõuetega ning mis on kooskõlas artikli 3 lõike 1 punktiga c või d tehtud kindlaks asjaomase toote või kaupleja seisukohast olulistena.

3. Kui sõnaselge keskkonnaväide on seotud lõpptootega ja kasutusetapp on üks selle toote kõige asjakohasemaid olelusringi etappe, peab väide sisaldama teavet selle kohta, kuidas tarbija peaks toodet kasutama, et saavutada toote eeldatav keskkonnatoime. See teave tehakse kättesaadavaks koos väitega.

4. Kui sõnaselge keskkonnaväide on seotud toote või kaupleja tulevase keskkonnatoimega, peab see sisaldama ajaliselt piiritletud kohustust teha parendusi oma tegevuses ja väärtusahelates.

5. Sõnaselgeid keskkonnaväiteid toote või kaupleja kumulatiivse keskkonnamõju kohta keskkonnamõjude koondnäitaja põhjal saab esitada üksnes siis, kui järgitakse sellise koondnäitaja arvutamiseks liidu õiguses kehtestatud eeskirju.

6. Teave sõnaselges keskkonnaväites käsitletava toote või kaupleja ning põhjenduse kohta tehakse kättesaadavaks koos väitega kas füüsilisel kujul või veebilingi, QR-koodi või nendega samaväärsel kujul.

   See teave hõlmab vähemalt järgmist:

   – väitega hõlmatud keskkonnaaspektid, -mõjud või -toime;

   – asjaomased liidu või rahvusvahelised standardid, kui see on asjakohane;

   – väitega hõlmatud keskkonnamõjude, -aspektide või -toime hindamiseks, mõõtmiseks ja seireks kasutatud alusuuringud või arvutused, jätmata välja selliste uuringute või arvutuste tulemusi, ja selgitused nende ulatuse, eelduste ja piirangute kohta, välja arvatud juhul, kui teave on ärisaladus kooskõlas direktiivi (EL) 2016/943[46] artikli 2 lõikega 1;

   – lühiselgitus selle kohta, kuidas saavutatakse parendused, mille kohta väide esitatakse;

   – väite põhjendamisega seotud vastavussertifikaat, millele on osutatud artiklis 10, ja vastavussertifikaadi koostanud kontrollija kontaktandmed;

   – selliste kliimaga seotud sõnaselgete keskkonnaväidete puhul, mis tuginevad kasvuhoonegaaside heite kompenseerimisele, teave selle kohta, mil määral need väited kompenseerimisele tuginevad ja kas kompenseerimine on seotud kasvuhoonegaaside heite vähendamise või nende gaaside sidumisega;

   – hindamise kokkuvõte, mis sisaldab käesolevas lõikes loetletud elemente, on selge ja arusaadav tarbijatele, kellele väide on suunatud, ning on esitatud vähemalt ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus väide esitatakse.

7. Lõigetes 2, 3 ja 6 sätestatud nõudeid ei kohaldata kauplejate suhtes, kes on mikroettevõtjad komisjoni soovituse 2003/361/EÜ tähenduses, välja arvatud juhul, kui nad taotlevad kontrollimist, et saada vastavussertifikaat kooskõlas artikliga 10.

[46] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

8. Kui teatava keskkonnamõju, -aspekti või -toime põhjendamise suhtes kohaldatakse artikli 3 lõike 4 punktides a ja c osutatud delegeeritud õigusaktidega kehtestatud eeskirju, võib komisjon võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada artiklis 5 sätestatud sõnaselgete keskkonnaväidete edastamise nõudeid ja määrata veelgi täpsemalt kindlaks teave, mida saab või tuleb edastada sellise keskkonnamõju, -aspekti või -toime kohta, tagamaks, et tarbijaid ei eksitata.

Artikkel 6

Võrdlevate sõnaselgete keskkonnaväidete edastamine

Võrdlevad keskkonnaväited ei tohi olla seotud väites käsitletava toote keskkonnamõju, -aspekti või -toime paranemisega võrreldes sama kaupleja või turul enam mitte tegutseva konkureeriva kaupleja või tarbijatele enam mitte müüva kaupleja muu toote keskkonnamõju, -aspekti või -toimega, välja arvatud juhul, kui need väited põhinevad tõenditel, mis tõendavad, et paranemine on oluline ja saavutatud viimase viie aasta jooksul.

Artikkel 7

Keskkonnamärgised

1. Liikmesriigid tagavad, et keskkonnamärgised vastavad artiklites 3–6 sätestatud nõuetele ja neid kontrollitakse kooskõlas artikliga 10.

2. Ainult sellistel keskkonnamärgistel, mis on antud liidu õiguse alusel loodud keskkonnamärgisesüsteemide alusel, võib esitada toote või kaupleja kohta hinnangu või hinde toote või kaupleja keskkonnamõjude koondnäitaja põhjal.

Artikkel 8

Keskkonnamärgisesüsteemidele esitatavad nõuded

1. Keskkonnamärgisesüsteem on sertifitseerimissüsteem, mis tõendab, et toode, protsess või kaupleja vastab keskkonnamärgise nõuetele.

2. Keskkonnamärgisesüsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

– teave keskkonnamärgisesüsteemi omandilise kuuluvuse ja otsuseid tegevate organite kohta on läbipaistev, tasuta kättesaadav, kergesti mõistetav ja piisavalt üksikasjalik;

– teave keskkonnamärgisesüsteemi eesmärkide kohta ning keskkonnamärgisesüsteemi nõuetele vastavuse järelevalveks kehtestatud nõuete ja menetluste kohta on läbipaistev, tasuta kättesaadav, kergesti mõistetav ja piisavalt üksikasjalik;

– keskkonnamärgisesüsteemidega liitumise tingimused on proportsionaalsed ettevõtte suuruse ja käibega, et mitte jätta välja väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid;

– keskkonnamärgisesüsteemi nõuded on välja töötanud asjatundjad, kes suudavad tagada nende nõuete teadusliku usaldusväärsuse, ning need on esitatud konsulteerimiseks heterogeensele sidusrühmade rühmale, kes on need läbi vaadanud ja kinnitanud nende asjakohasust ühiskonna seisukohast;

– keskkonnamärgisesüsteemil on olemas kaebuste ja vaidluste lahendamise mehhanism;

– keskkonnamärgisesüsteemi raames kehtestatakse menetlused nõuetele mittevastavusega tegelemiseks ning nähakse ette keskkonnamärgise kehtetuks tunnistamine või peatamine süsteemi nõuete pideva ja ilmselge täitmata jätmise korral.

3. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev*] ei loo liikmesriikide ametiasutused uusi riiklikke ega piirkondlikke keskkonnamärgisesüsteeme. Enne seda kuupäeva loodud riiklike või piirkondlike keskkonnamärgisesüsteemide raames võib siiski jätkata keskkonnamärgiste andmist liidu turul, tingimusel et need vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

   Alates esimeses lõigus osutatud kuupäevast võib keskkonnamärgisesüsteeme luua üksnes liidu õiguse alusel.

4. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev*] peavad kõik kolmandate riikide ametiasutuste loodud uued keskkonnamärgisesüsteemid, mille raames antakse liidu turul kasutamiseks mõeldud keskkonnamärgiseid, saama enne liidu turule sisenemist komisjoni heakskiidu, tagamaks, et need märgised annavad võrreldes lõikes 3 osutatud olemasolevate liidu, riiklike või piirkondlike süsteemidega lisaväärtust oma keskkonnaalaste eesmärkide poolest, sealhulgas eelkõige hõlmatud keskkonnamõjude, -aspektide või -toime või teatava tooterühma või sektori hõlmatuse poolest, ning vastavad käesoleva direktiivi nõuetele. Kolmandate riikide ametiasutuste poolt enne seda kuupäeva loodud keskkonnamärgisesüsteemide raames võib siiski jätkata liidu turul kasutamiseks mõeldud keskkonnamärgiste andmist, tingimusel et need vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

5. Liikmesriigid tagavad, et eraettevõtjate poolt pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev*] loodud keskkonnamärgisesüsteemid kiidetakse heaks üksnes juhul, kui need süsteemid annavad võrreldes lõikes 3 osutatud olemasolevate liidu, riiklike või piirkondlike süsteemidega lisaväärtust oma keskkonnaalaste eesmärkide poolest, sealhulgas eelkõige hõlmatud keskkonnamõjude, keskkonnaaspektide või keskkonnatoime või teatava tooterühma või sektori hõlmatuse poolest, ja selle poolest, kuivõrd need suudavad toetada VKEde roheüleminekut, ning kui need vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

   Seda uute keskkonnamärgisesüsteemide heakskiitmise menetlust kohaldatakse liidus ja kolmandates riikides eraettevõtjate loodud süsteemide suhtes.

   Liikmesriigid teatavad komisjonile, kui uued eraalgatuslikud süsteemid on heaks kiidetud.

6. Lõigetes 4 ja 5 osutatud heakskiidu saamiseks esitavad uute keskkonnamärgisesüsteemide haldajad tõendavad dokumendid, mis sisaldavad järgmist:

– süsteemi väljatöötamise põhjendus;

– süsteemi kavandatav kohaldamisala;

– tõendid selle kohta, et süsteem annab lisaväärtust, nagu on ette nähtud lõikega 4 kolmandate riikide ametiasutuste loodud keskkonnamärgisesüsteemide puhul või lõikega 5 eraettevõtjate loodud keskkonnamärgisesüsteemide puhul;

– ettepanek keskkonnamärgise väljatöötamise ja andmise kavandatavate kriteeriumide ja metoodika kohta ning eeldatav mõju turule;

– keskkonnamärgisesüsteemi omandilise kuuluvuse ja otsuseid tegevate organite üksikasjalik kirjeldus.

Esimeses lõigus osutatud dokumendid esitatakse lõikes 4 osutatud süsteemide puhul komisjonile ja lõikes 5 osutatud süsteemide puhul liikmesriikide ametiasutustele koos keskkonnamärgisesüsteemide vastavussertifikaadiga, mis on koostatud kooskõlas artikliga 10.

7. Komisjon avaldab ja ajakohastab loetelu ametlikult tunnustatud keskkonnamärgistest, mida on lubatud kasutada liidu turul pärast [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev*] vastavalt lõigetele 3, 4 ja 5.

8. Selleks et tagada ühetaoline kohaldamine kogu liidus, võtab komisjon vastu rakendusaktid, et:

– sätestada üksikasjalikud nõuded keskkonnamärgisesüsteemide heakskiitmiseks vastavalt lõigetes 4 ja 5 osutatud kriteeriumidele;

– määrata täpsemalt kindlaks lõikes 6 osutatud tõendavate dokumentide vorm ja sisu;

– sätestada üksikasjalikud eeskirjad lõikes 4 osutatud heakskiitmise menetluse kohta.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 19 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 9

Sõnaselgete keskkonnaväidete põhjenduse läbivaatamine

Liikmesriigid tagavad, et kauplejad vaatavad sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatud teabe läbi ja ajakohastavad seda juhul, kui esineb asjaolusid, mis võivad mõjutada väite täpsust, ning hiljemalt viie aasta möödumisel artikli 5 lõikes 6 osutatud teabe esitamise kuupäevast. Läbivaatamise käigus vaatab kaupleja üle kasutatud alusteabe, et tagada täielik vastavus artiklite 3 ja 4 nõuetele.

Ajakohastatud sõnaselget keskkonnaväidet kontrollitakse kooskõlas artikliga 10.

Artikkel 10

Keskkonnaväidete põhjenduse ja edastuse ning keskkonnamärgisesüsteemide kontrollimine ja sertifitseerimine

1. Liikmesriigid kehtestavad menetlused, et kontrollida sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamist ja edastamist artiklites 3–7 sätestatud nõuete alusel.

2. Liikmesriigid kehtestavad menetlused, et kontrollida keskkonnamärgisesüsteemide vastavust artiklis 8 sätestatud nõuetele.

3. Nende kauplejate suhtes, kes on mikroettevõtjad komisjoni soovituse 2003/361/EÜ tähenduses, kohaldatakse kontrolli- ja sertifitseerimisnõudeid üksnes juhul, kui nad seda taotlevad.

4. Kontrollija, kes vastab artiklis 11 sätestatud nõuetele, teeb kontrolli lõigetes 1 ja 2 osutatud menetluste kohaselt enne, kui kaupleja keskkonnaväite avalikustab või keskkonnamärgise kasutusele võtab.

5. Kontrollimisel võtab kontrollija arvesse sõnaselge keskkonnaväite või keskkonnamärgise laadi ja sisu.

6. Pärast kontrolli lõpetamist koostab tõendaja vajaduse korral vastavussertifikaadi, mis tõendab, et sõnaselge keskkonnaväide või keskkonnamärgis vastab käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele.

7. Käesoleva direktiivi kohaldamise ja selle täitmise tagamise eest vastutavad pädevad asutused tunnustavad vastavussertifikaati. Liikmesriigid teatavad vastavussertifikaatide loetelu määrusega (EL) nr 1024/2012 loodud siseturu infosüsteemi kaudu.

8. Vastavussertifikaat ei piira keskkonnaväite hindamist riigi ametiasutuste või kohtute poolt kooskõlas direktiiviga 2005/29/EÜ.

9. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et sätestada üksikasjad lõikes 5 osutatud vastavussertifikaadi vormi ja sellise vastavussertifikaadi väljaandmise tehniliste vahendite kohta. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 19 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 11

Kontrollija

1. Kontrollija on määruse (EÜ) nr 765/2008[47] kohaselt akrediteeritud kolmandast isikust vastavushindamisasutus.

2. Akrediteerimine hõlmab eelkõige lõikes 3 sätestatud nõuetele vastavuse hindamist.

3. Kontrollija peab vastama järgmistele nõuetele:

   (a) kontrollija on keskkonnaväidet kandvast tootest või keskkonnaväitega seotud kauplejast sõltumatu;

   (b) kontrollija, tema juhtkond ja kontrolliülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei osale tegevuses, mis võib olla vastuolus nende otsuste sõltumatuse ja usaldusväärsusega kontrollitoimingutes;

   (c) kontrollija ja tema töötajad teevad kontrollitoiminguid suurima erialase usaldusväärsuse ja nõutava tehnilise pädevusega ega allu surveavaldustele ega ahvatlustele, eelkõige rahalistele, mis võivad nende otsuseid või kontrollitoimingute tulemusi mõjutada;

   (d) kontrollijal on vajalikud oskused, seadmed ja taristu, et teha kontrollitoimingud, milleks ta on akrediteeritud;

   (e) kontrollijal on piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga kogenud töötajaid, kes vastutavad kontrolliülesannete täitmise eest;

[47] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

(f) kontrollija töötajad hoiavad ametisaladust kogu kontrolliülesannete täitmisel saadud teabe suhtes;

(g) kui kontrollija kasutab kontrollimisega seotud konkreetsete ülesannete täitmiseks alltöövõtjat või tütarettevõtjat, vastutab ta täielikult alltöövõtja või tütarettevõtja täidetavate ülesannete eest ning hindab ja jälgib alltöövõtja või tütarettevõtja kvalifikatsiooni ja nende tehtud tööd.

Artikkel 12

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et aidata väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid. Need meetmed hõlmavad vähemalt suuniseid või samalaadseid mehhanisme, et suurendada teadlikkust sellest, kuidas täita sõnaselgeid keskkonnaväiteid käsitlevaid nõudeid. Ilma et see piiraks kohaldatavate riigiabieeskirjade kohaldamist, võivad sellised meetmed hõlmata ka järgmist:

a) rahaline toetus;

b) juurdepääs rahastusele;

c) juhtimisalane ja töötajate erikoolitus;

d) korralduslik ja tehniline tugi.

Artikkel 13

Pädevate asutuste määramine ja kooskõlastusmehhanism

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad käesoleva direktiivi kohaldamise ja täitmise tagamise eest.

2. Artiklite 5 ja 6 täitmise tagamiseks võivad liikmesriigid määrata riigi ametiasutused või kohtud, kes vastutavad direktiivi 2005/29/EÜ täitmise tagamise eest. Sellisel juhul võivad liikmesriigid teha erandeid käesoleva direktiivi artiklitest 14–17 ja kohaldada täitmise tagamise eeskirju, mis on vastu võetud kooskõlas direktiivi 2005/29/EÜ artiklitega 11–13.

3. Kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks pädev asutus, tagab liikmesriik, et iga asutuse ülesanded on selgelt piiritletud ning et on loodud asjakohased teabevahetus- ja kooskõlastusmehhanismid.

4. Liikmesriigid teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele viivitamata oma pädevate asutuste nimed ja nende pädevusvaldkonnad.

Artikkel 14

Pädevate asutuste volitused

1. Liikmesriigid annavad oma pädevatele asutustele inspekteerimis- ja täitmise tagamise volitused, mis on vajalikud, et tagada vastavus käesolevale direktiivile.

2. Pädevatele asutustele lõike 1 alusel antud volitused hõlmavad vähemalt järgmist:

a) õigus saada juurdepääs asjakohastele käesoleva direktiivi rikkumisega seotud mis tahes vormis või vormingus dokumentidele, andmetele ja teabele, olenemata nende talletamiseks kasutatavast andmekandjast või kohast, ning õigus teha või saada nende koopiaid;

b) õigus nõuda igalt füüsiliselt või juriidiliselt isikult asjakohaste mis tahes vormis või vormingus teabe, andmete või dokumentide esitamist, olenemata nende talletamiseks kasutatavast andmekandjast või kohast, eesmärgiga teha kindlaks, kas on esinenud või esineb käesoleva direktiivi rikkumine, ja selgitada välja sellise rikkumise üksikasjad;

c) õigus alustada omal algatusel uurimisi või menetlusi, et lõpetada või keelata käesoleva direktiivi rikkumised;

d) õigus nõuda kauplejatelt piisavate ja tõhusate parandusmeetmete rakendamist ning muude asjakohaste meetmete võtmist, et lõpetada käesoleva direktiivi rikkumine;

e) õigus kohaldada seoses käesoleva direktiivi rikkumistega vajaduse korral esialgset õiguskaitset;

f) õigus määrata käesoleva direktiivi rikkumiste eest karistusi kooskõlas artikliga 17.

3. Pädevad asutused võivad kasutada oma uurimistes tõenditena mis tahes teavet, dokumente, järeldusi, avaldusi või uurimisteavet, olenemata nende talletamise vormist ja andmekandjast.

Artikkel 15

Nõuetele vastavuse järelevalve meetmed

1. Liikmesriikide pädevad asutused, mis on määratud kooskõlas artikliga 13, teevad esitatud sõnaselgete keskkonnaväidete ja kasutatavate keskkonnamärgisesüsteemide korrapäraseid kontrolle liidu turul. Aruanded, milles kirjeldatakse üksikasjalikult nende kontrollide tulemusi, tehakse üldsusele internetis kättesaadavaks.

2. Kui liikmesriigi pädevad asutused avastavad käesolevas direktiivis sätestatud kohustuse rikkumise, teevad nad hindamise, mis hõlmab kõiki käesolevas direktiivis sätestatud asjakohaseid nõudeid.

3. Kui pädevad asutused leiavad pärast esimeses lõigus osutatud hindamist, et sõnaselge keskkonnaväite põhjendus ja edastus või keskkonnamärgisesüsteem ei vasta käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele, teavitavad nad väite esitanud kauplejat mittevastavusest ning nõuavad, et kaupleja võtaks 30 päeva jooksul kõik asjakohased parandusmeetmed, et viia sõnaselge keskkonnaväide või keskkonnamärgisesüsteem käesoleva direktiiviga vastavusse või lõpetada nõuetele mittevastava sõnaselge keskkonnaväite kasutamine ja sellele viitamine. Sellised meetmed peavad olema võimalikult tõhusad ja kiired ning neis tuleb samal ajal järgida proportsionaalsuse põhimõtet ja õigust olla ära kuulatud.

Artikkel 16

Kaebuste menetlemine ja õiguskaitse kättesaadavus

1. Füüsilistel või juriidilistel isikutel või organisatsioonidel, kellel on liidu või siseriikliku õiguse kohaselt õigustatud huvi, on õigus esitada pädevatele asutustele põhjendatud kaebusi, kui nad objektiivsete asjaolude põhjal leiavad, et kaupleja ei täida käesoleva direktiivi sätteid.

2. Esimese lõigu kohaldamisel loetakse, et valitsusvälistel üksustel või organisatsioonidel, kes edendavad inimeste tervise, keskkonna- või tarbijakaitset ja vastavad siseriikliku õiguse nõuetele, on piisav huvi.

3. Pädevad asutused hindavad lõikes 1 osutatud põhjendatud kaebust ja võtavad vajaduse korral vajalikke meetmeid, sealhulgas isiku või organisatsiooni inspekteerimine ja ärakuulamine, et neid kaebusi kontrollida. Kui nõuete mittetäitmine leiab kinnitust, võtavad pädevad asutused vajalikke meetmeid kooskõlas artikliga 15.

4. Pädevad asutused teatavad võimalikult kiiresti ja igal juhul kooskõlas siseriiklike õigusaktide asjakohaste sätetega lõikes 1 osutatud isikule või organisatsioonile, kes kaebuse esitas, oma otsusest rahuldada või lükata tagasi kaebuses esitatud taotlus võtta meetmeid ning põhjendavad oma otsust.

5. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud isikul või organisatsioonil, kes esitab põhjendatud kaebuse, on võimalus pöörduda kohtu või muu sõltumatu ja erapooletu avalik-õigusliku asutuse poole, kes on pädev kontrollima pädeva asutuse poolt käesoleva direktiivi alusel tehtud otsuste, toimingute või tegematajätmiste menetluslikku ja sisulist õiguspärasust, ilma et see piiraks selliste siseriiklike õigusnormide kohaldamist, mille kohaselt tuleb enne kohtumenetluse algatamist läbida halduslikku läbivaatamise menetlused. Kohtulik läbivaatamine peab olema aus, õiglane, õigeaegne ja tasuta või mitte üle jõu käivalt kulukas ning tagama piisavad ja tõhusad õiguskaitsevahendid, sealhulgas vajaduse korral esialgse õiguskaitse.

6. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele tehakse kättesaadavaks praktiline teave võimaluste kohta kasutada käesolevas artiklis osutatud halduslikku ja kohtuliku läbivaatamise menetlusi.

Artikkel 17

Karistused

1. Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad direktiivist 2008/99/EÜ[48], kehtestavad liikmesriigid käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike sätete rikkumiste eest kohaldatavaid karistusi käsitlevad eeskirjad ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriikide pädevad asutused võtavad rikkumiste korral määratavate karistuste liigi ja taseme kindlaksmääramisel nõuetekohaselt arvesse järgmist:

[48] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

a) rikkumise laad, raskusaste, ulatus ja kestus;

b) see, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes hooletusest, ning kaupleja võetud meetmed tarbijate kantud kahju leevendamiseks või heastamiseks, kui see on asjakohane;

c) vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisundi tugevus, mida näitab näiteks vastutava juriidilise isiku kogukäive või vastutava füüsilise isiku aastane sissetulek;

d) vastutavate isikute poolt rikkumisest saadud majanduslik kasu;

e) vastutava füüsilise või juriidilise isiku varasemad rikkumised;

f) juhtumi asjaolude suhtes kohaldatavad muud raskendavad või kergendavad tegurid;

g) kui see on asjakohane, kauplejale teistes liikmesriikides sama rikkumise eest määratud karistused piiriüleste juhtumite puhul, kui teave selliste karistuste kohta on kättesaadav määrusega (EL) 2017/2394 loodud mehhanismi kaudu.

3. Liikmesriigid näevad ette, et käesoleva direktiivi rikkumistest tulenevad karistused ja meetmed hõlmavad järgmist:

(a) trahvid, mis jätavad vastutavad isikud tegelikult ilma nende toime pandud rikkumiste kaudu saadud majanduslikust kasust, ning suuremad trahvid korduvate rikkumiste korral;

(b) kaupleja poolt asjaomaste toodetega seotud tehingust saadud tulu konfiskeerimine;

(c) kuni 12 kuuks ajutine kõrvalejätmine riigihankemenetlustest ja juurdepääsust avaliku sektori poolsele rahastamisele, sealhulgas hankemenetlustele, toetustele ja kontsessioonidele.

Punkti a kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et karistuste määramisel kooskõlas määruse (EL) 2017/2394[49] artikliga 21 on selliste trahvide maksimumsuurus vähemalt 4 % kaupleja aastakäibest asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides.

Artikkel 18

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 3 lõikes 4 ja artikli 5 lõikes 8 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev*]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

[49] ELT L 345 27.12.2017, lk 1.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 3 lõikes 4 ja artikli 5 lõikes 8 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Artikli 3 lõike 4 ja artikli 5 lõike 8 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole [kahe kuu] jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega [kahe kuu] võrra.

Artikkel 19

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 20

Seire

1. Liikmesriigid jälgivad korrapäraselt käesoleva direktiivi kohaldamist, tuginedes järgmisele:

   a) ülevaade sellest, millist liiki sõnaselgete keskkonnaväidete ja keskkonnamärgisesüsteemide kohta on esitatud põhjendatud kaebusi kooskõlas artikliga 16;

   b) ülevaade sõnaselgetest keskkonnaväidetest ja keskkonnamärgisesüsteemidest, mille puhul pädevad asutused on nõudnud kauplejalt parandusmeetmete võtmist kooskõlas artikliga 15 või määranud karistuse kooskõlas artikliga 17.

2. Lõikes 1 osutatud teabes peavad olema ära märgitud sõnaselge keskkonnaväide või keskkonnamärgisesüsteem, väidetava rikkumise laad, parandusmeetmete laad ja kestus ning määratud karistus, kui see on asjakohane.

3. Liikmesriigid esitavad lõikes 1 osutatud teabe komisjonile igal aastal.

4. Tuginedes lõike 3 kohaselt kogutud teabele ja liikmesriikide poolt artikli 15 lõike 1 kohaselt kättesaadavaks tehtud teabele ning vajaduse korral lisakonsultatsioonidele pädevate asutustega, avaldab Euroopa Keskkonnaamet iga kahe aasta järel aruande, mis sisaldab hinnangut sõnaselgete keskkonnaväidete ja keskkonnamärgisesüsteemide arengu kohta igas liikmesriigis ja kogu liidus. Aruanne

peab võimaldama eristamist vastavalt väite esitanud kaupleja suurusele ja põhjenduse kvaliteedile.

Artikkel 21

Hindamine ja läbivaatamine

1. Hiljemalt kuupäevaks [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva*] hindab komisjon käesolevat direktiivi lähtuvalt eesmärkidest, mida sellega soovitakse saavutada, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamisi järeldusi sisaldava aruande.

2. Lõikes 1 osutatud aruandes hinnatakse, kas käesoleva direktiiviga on saavutanud selle eesmärk, eelkõige seoses järgmisega:

   a) tagatakse, et toote või kaupleja keskkonnatoime kohta esitatud sõnaselged keskkonnaväited põhinevad usaldusväärsel, võrreldaval ja kontrollitaval teabel;

   b) tagatakse, et keskkonnamärgisesüsteemid põhinevad sertifitseerimissüsteemidel ja vastavad artiklis 8 sätestatud asjakohastele nõuetele;

   c) tagatakse, et liikmesriigid kiidavad uued eraalgatuslikud keskkonnamärgisesüsteemid selliste toodete või kauplejate jaoks, mis on juba hõlmatud olemasolevate süsteemidega, heaks ainult juhul, kui need pakuvad lisaväärtust võrreldes olemasolevate süsteemidega;

   d) kehtestatakse eeskirjad sõnaselgete keskkonnaväidete edastamise kohta liidu turul ning välditakse topeltkulusid selliste väidete edastamisel;

   e) tugevdatakse siseturu toimimist.

3. Kui komisjon peab seda asjakohaseks, lisatakse lõikes 1 osutatud aruandele seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi asjakohaste sätete muutmiseks, sealhulgas kaalutakse täiendavaid sätteid, mis käsitlevad järgmist:

   a) võimaluste loomine ring-, bio- ja rohemajanduse jaoks, hinnates, kas on asjakohane ja teostatav kehtestada kohustus kasutada keskkonnaväidete põhjendamisel ühist ja vajaduse korral olelusringil põhinevat meetodit;

   b) mürgivabale keskkonnale ülemineku hõlbustamine, kaaludes keskkonnaväidete kasutamise keelamist ohtlikke aineid sisaldavate toodete puhul, välja arvatud juhul, kui nende kasutamist peetakse ühiskonna jaoks oluliseks vastavalt kriteeriumidele, mille töötab välja komisjon;

   c) selliste nõuete täiendav ühtlustamine, mis käsitlevad seda, kuidas põhjendatakse konkreetseid sõnaselgeid keskkonnaväiteid selliste keskkonnaaspektide või -mõjude kohta nagu vastupidavus, korduskasutatavus, parandatavus, ringlussevõetavus, ringlussevõetud materjali sisaldus, loodusliku materjali, sealhulgas kiu kasutamine, keskkonnatoime või kestlikkus, bioressursipõhised elemendid, biolagunevus, elurikkus ning jäätmetekke vältimine ja vähendamine.

Artikkel 22

Määruse (EL) nr 1024/2012 muutmine

Määruse (EL) nr 1024/2012 lisasse lisatakse järgmine punkt:

„X.[väljaannete talitus, palun lisada järjekorras järgmine number] Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... aasta direktiiv (EL) ... sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (ELT L ..., kuupäev, lk): artikli 13 lõige 3 ja artikkel 15.“

Artikkel 23

Määruse (EL) 2017/2394 muutmine

Määruse (EL) nr 2017/2394 lisasse lisatakse järgmine punkt:

„X.[väljaannete talitus, palun lisada järjekorras järgmine number] Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... aasta direktiiv (EL) ... sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (ELT L ..., kuupäev, lk).“

Artikkel 24

Direktiivi (EL) 2020/1828 muutmine

Direktiivi (EL) 2020/1828 I lisasse lisatakse järgmine punkt:

„X)[väljaannete talitus, palun lisada järjekorras järgmine number] Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... aasta direktiiv (EL) ... sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta (ELT L ..., kuupäev, lk).“

Artikkel 25

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *18 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva*]. Liikmesriigid edastavad nende normide teksti viivitamata komisjonile.

   Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva*].

   Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 26

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 27

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Keskkonnaväited: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

09 – Keskkond ja kliimamuutused[116]

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ **uut meedet**

☐ **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[117]**

☐ **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ **ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Algatuse eesmärk on tõsta keskkonnakaitse taset ja aidata kiirendada ELis roheüleminekut puhtale ja kliimaneutraalsele ringmajandusele; kaitsta tarbijaid ja ettevõtjaid rohepesu eest ning võimaldada tarbijatel anda oma panus roheüleminekusse teadlike ostuotsustega, mis põhinevad usaldusväärsetel keskkonnaväidetel ja -märgistel; suurendada õiguskindlust keskkonnaväidete ja võrdsete konkurentsitingimuste suhtes siseturul, parandada nende ettevõtjate konkurentsivõimet, kes teevad jõupingutusi oma toodete ja tegevuse keskkonnakestlikkuse suurendamiseks, ning luua kulude kokkuhoiu võimalusi piiriülese kaubandusega tegelevatele ettevõtjatele. Ettepanek täiendab ebaausate kaubandustavade direktiivi kavandatud muudatusi.

1.4.2. Erieesmärgid

Kehtestada vabatahtlikke keskkonnaväiteid käsitlevad ELi normid, mida kohaldatakse Euroopa Liidus tegutsevate kauplejate (v.a mikroettevõtjad mõne sätte puhul) suhtes keskkonnaväidete/keskkonnamärgisesüsteemide põhjendamisel, edastamisel ja kontrollimisel.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Erieesmärkide saavutamise korral saaks rohkem turuosalisi kasutada oma otsuste tegemises usaldusväärset keskkonnateavet (nt ostuotsused, tarnijate valik või koostöö tarnijate ja äripartneritega, tootekujundus, hankevalikud).

---

116 Keskkonnaväidete puhul on algatuse õiguslik alus ühtne turg, kuid eelarvevahendid pärinevad jaotisest 09 – Keskkond ja kliimameetmed.

117 Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Tarbijad saaksid usaldada ostetavate toodete kohta esitatud keskkonnaväiteid, mis võimaldaks neil keskkonnakaalutlusi oma ostuotsuste tegemisel süstemaatilisemalt arvesse võtta.

See tooks kaasa suurema nõudluse keskkonnasäästlikumate toodete ja lahenduste järele, mis soodustaks roheliste turgude kasvu. See avaks võimalused suurema tõhususe ja parema keskkonnatoime saavutamiseks tarneahelas. See aitaks kaasa üldeesmärgile avada ring- ja rohelise majanduse võimalused. Keskkonnaväidete suhtes ELi lähenemisviisi kehtestamine aitaks saavutada üldist eesmärki tugevdada siseturu, eelkõige roheliste turgude toimimist.

Ühine ELi lähenemisviis, mis vastab usaldusväärsuse, võrreldavuse ja kontrollitavuse eesmärgile, muudaks väidete kontrollimise täitevasutuste jaoks lihtsamaks, mis suurendaks veelgi nende väidete mõju. See tugevdaks veelgi toodete ja kauplejate keskkonnatoime parandamise tõuketegureid, mis aitab kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisele.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

1. Tooteid ja ettevõtjaid käsitlevad keskkonnaväited on usaldusväärsed, võrreldavad ja kontrollitavad: usaldusväärsete keskkonnaväidete osakaalu suurenemine ja vastavalt vähenev eksitavate keskkonnaväidete osakaal, mida jälgitakse järgmise abil:

o roheväidete algatuse nõuetele vastavate (või mittevastavate) keskkonnaväidete arv;

o roheväidete algatuse tulemuslik rakendamine;

o nende riigi ametiasutuste osakaal, kes leiavad, et direktiiv on muutnud rohepesu tõkestamise lihtsamaks.

2. **Teabe kasutajad usaldavad keskkonnateavet:** teabe kasutajate (tarbijad, ettevõtjad, investorid, haldusasutused ja valitsusvälised organisatsioonid) suurem usaldus keskkonnaväidete vastu, mida jälgitakse järgmise kaudu:

o kui suur on tarbijate usaldus keskkonnaväidete vastu;

o kui suur on tarbijate usaldus kestlikkusmärgiste vastu;

o kui suur on teiste teabekasutajate (ettevõtjad, investorid, haldusasutused, valitsusvälised organisatsioonid) usaldus kohaldamisalasse kuuluvate keskkonnaväidete vastu.

3. Paraneb toodete ja organisatsioonide keskkonnatoime: tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjade ja toote keskkonnajalajälje (PEF) ning organisatsiooni keskkonnajalajälje profiili tulemuste võrdlusväärtuste positiivne areng, mis näitab toodete ja organisatsioonide keskkonnasõbralikumaks muutumise suundumust; ELi tarbimise jalajälje vähenemine (vastavalt Teadusuuringute Ühiskeskuse väljatöötatud tarbimisjalajälje näitajale), mis hõlmab kõiki keskkonnajalajälje määramise meetodite 16 keskkonnamõju näitajat. Seda jälgitakse järgmiste näitajate abil:

o tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjadega seotud võrdlusaluste väärtuste areng;

o keskkonnajalajälje profiili tulemuste areng ajas toote keskkonnajalajälje ja organisatsiooni keskkonnajalajälje puhul;

o tarbimise jalajälje areng ELis.

4. **Roheliste turgude ees seisvad takistused vähenevad:** vähenevad mitme meetodi järgimisega ja keskkonnateabe esitamisega seotud takistused. Seda jälgitakse järgmiste näitajate abil:

o ettevõtete tajumine keskkonnasäästlike toodete siseturul.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Lühiajalised vajadused

Liikmesriikidel on direktiivi ülevõtmiseks aega kaks aastat. Käesolev ettepanek on tihedalt seotud ebaausate kaubandustavade direktiivi läbivaatamisega, mille ettepaneku esitas komisjon 2022. aasta märtsis, ja eeldatakse, et need kaks direktiivi võidakse koos üle võtta.

Lisaks keskkonnaväidete põhjendamist ja edastamist käsitlevate normide ülevõtmisele peavad liikmesriigid kehtestama menetluse turule lastud toodete/kauplejate kohta esitatud keskkonnaväidete ja ökomärgisesüsteemide põhjendamise kontrollimiseks ning määrama pädevad asutused ja koordineerimismehhanismi.

Ettepanekuga nähakse ette, et vabatahtlikke keskkonnaväiteid tuleb põhjendada artiklis 3 sätestatud erinõuetele vastava hindamise alusel. Juhtudel kui komisjon võtab vastu delegeeritud õigusaktid, millega kehtestatakse konkreetsete tooterühmade või sektorite olelusringipõhised normid, võivad ettevõtjad põhjendada keskkonnamõju käsitlevaid konkreetseid väiteid nende alusel.

Käesoleva direktiivi rakendamise toetamiseks ja varsti pärast selle jõustumist võtab komisjon vastu rakendusakti, et esitada üksikasjad sellise sertifikaadi vormi kohta, mille keskkonnaväidete kontrollija artikli 12 kohaselt väljastab.

Jooksvad vajadused

Pädevad asutused on kohustatud ELi turul kasutatavaid keskkonnaväiteid korrapäraselt kontrollima.

Liikmesriikidel on kohustus teha direktiivi kohaldamise üle korrapärast järelevalvet, võttes aluseks ülevaate täitevasutustele teatavaks tehtud keskkonnaväidetest ning ülevaate keskkonnaväidetest, mille puhul täitevasutused on nõudnud vastutavalt organisatsioonilt parandusmeetmete võtmist, ja mille suhtes nad on vajaduse korral võtnud täitemeetmeid. Liikmesriigid esitavad selle teabe igal aastal komisjonile.

Viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva hindab komisjon direktiivi selles seatud eesmärkide valguses ning esitab peamiste järelduste kohta aruande ning vajaduse korral seadusandliku ettepaneku direktiivi asjakohaste sätete muutmiseks.

Komisjonil on õigus võtta artikli 3 lõike 4 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et täpsustada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõudeid. See on pidev protsess edasiste põhjendamismeetodite väljatöötamiseks.

Ühtlasi antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte ja rakendusakte, et täiendada keskkonnamärgisesüsteemidele esitatavaid nõudeid kooskõlas artikli 8 lõigetega 8 ja 9.

1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Oluline on tagada ettevõtjatele võrdsed võimalused seoses keskkonnaväite esitamise nõuetega, sealhulgas kasutatavale teabele ja andmetele esitatavate nõuetega, kehtestades ELi siseturul ühtsed normid.

Otsustades praeguse olukorra põhjal ja juhul, kui liikmesriigid peaksid tegutsema igaüks eraldi, on suur oht, et lõpuks on palju konkureerivaid süsteeme, mis põhinevad erinevatel ja võrreldamatutel meetoditel ja lähenemisviisidel, mis toob kaasa siseturu killustumise, eriti piiriüleste toodete puhul, millega kaubeldakse siseturul, mis suurendab riski, et teadlikkus ja teavitamise tase toodete ja organisatsioonide keskkonnatoimest on ELis ebaühtlane, ning toob kaasa lisakulud piiriüleselt kauplevatele ettevõtjatele (eriti kui nad peavad kasutama erinevaid meetodeid või järgima erinevate märgisesüsteemide nõudeid).

ELi tasandi meetmete puudumise korral seisavad turuosalised jätkuvalt silmitsi eksitava teabega keskkonnaaspektide kohta, samas kui siseturul olevad tõkked ei lase ettevõtjatel tegutseda samaväärsetes tingimustes. Lisaks ei ole teatavaid aspekte, nagu konkreetsete väidete aluseks olevate meetodite väljatöötamine ja (vajaduse korral) seotud andmebaaside loomine, võimalik saavutada riigi tasandil, võttes arvesse nende ulatust toodete, sektorite või geograafiliste piirkondade mõttes.

Ühiste ELi tasandi nõuete kehtestamisel on selge lisaväärtus, sest ühtlustatud ja hästi toimiva ELi siseturuga loodaks ELis tegutsevatele ettevõtjatele võrdsed tingimused.

Eeldatakse, et pärast ELi tasandi meetmete võtmist ei võta liikmesriigid ühepoolselt erimeetmeid ning et direktiiv vähendab ühtse turu õigusliku killustumise ohtu ning toob valitsustele ja erasektorile kulude kokkuhoidu.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Algatus täiendab ebaausate kaubandustavade direktiivis muudatuste tegemise ettepanekut, mille Euroopa Komisjon esitas Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Algatus tugineb ebaausate kaubandustavade direktiivi rakendamisel saadud kogemustele ning vajadusele sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise, edastamise ja kontrollimise erinormide järele. Ka rakendatakse selles ökomärgisesüsteemide levikuga seoses saadud kogemusi. Muud saadud kogemused on seotud ELi ökomärgise, keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemi ning keskkonnajalajälje määramise meetodite arendamisega.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Algatus on osa Euroopa rohelisest kokkuleppest, millest juhindutakse ELi taastestrateegias. Rohelises kokkuleppes tunnistatakse eeliseid, mida annab investeerimine liidu konkurentsivõimelisse kestlikkusse, ehitades üles õiglasema, keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema Euroopa.

Algatust rahastatakse mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 (Loodusvarad ja keskkond) jaotise 9 (Keskkond ja kliimameetmed) all. Nagu allpool kirjeldatud, nõuab rakendamine täiendavaid inimressursse, kulutusi programmist LIFE ja mõningaid toetuskulusid EEAs. EEA toetuse vastav kasv tasaarvestatakse ELi keskkonna ja kliimameetmete programmist (LIFE).

Ettevõtjatele võidakse keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise nõuete täitmisel toetust pakkuda muude poliitikavaldkondade raames, nt nagu on sätestatud artikli 3 kohastes delegeeritud õigusaktides, eelkõige ELi rahastusega, mida antakse ettevõtjatele, eeskätt VKEdele, innovatsiooni ja investeeringute jaoks. Euroopa Regionaalarengu Fond täiendab aruka spetsialiseerumise ning programmide LIFE ja „Euroopa horisont“ kaudu erasektori innovatsiooni rahastamist ja toetab kogu innovatsioonitsüklit, et tuua turule lahendusi. Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames alustati 2022. aastal kooskõlastatud meetmega CIRPASS, mille eesmärk on avada võimalused uuenduslike töövoogude jaoks, eelkõige et edendada materiaalsete kaupade voo ringlust, aga ka tarbijate teavitamiseks, määratledes valdkonnaülese tooteandmete mudeli digitaalse tootepassi jaoks, mille kasulikkus ringmajanduse jaoks on tõestatud.

Innovatsioonifond on üks maailma suurimaid rahastamisprogramme uuenduslike vähese CO_2 heitega tehnoloogiavõimaluste ja lahenduste tutvustamiseks. Aastatel 2020–2030 antakse fondist ligikaudu 10 miljardit eurot toetust, et tuua turule tööstuslikke lahendusi Euroopa CO_2 heite vähendamiseks ja kliimaneutraalsusele ülemineku toetamiseks.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Selleks et uurida koostööd teiste talituste ja ametitega, hinnati mitut võimalust, sealhulgas seda, et keskkonna peadirektoraadi talituste peale jäävad ainult andmekogumite hankimise kombineeritud teenused. Väljavalitud parim võimalus hõlmab andmekogudega seotud teenuste hankimist keskkonna peadirektoraadi poolt ja toetust EEA-le, et ta saaks eksperditeadmisi töötajatelt.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024–2027,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid[118]

☒ **Otsene eelarve täitmine** komisjoni poolt

– ☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Jagatud eelarve täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

[118] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Algatused hõlmavad hankeid, halduskokkulepet Teadusuuringute Ühiskeskusega, EEA toetuse suurendamist ja mõju komisjoni inimressurssidele. Kohaldatakse seda liiki kulude puhul kehtivaid standardnorme.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Ei kohaldata – vt eespool.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Ei kohaldata – vt eespool.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Ei kohaldata – vt eespool.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Ei kohaldata – vt eespool.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

<u>Järjestage</u> mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[119]	EFTA riigid[120]	kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[121]	muud kolmandad riigid	muu sihtotstarbeline tulu
3	09 02 02 – Ringmajandus ja elukvaliteet	Liigendatud	JAH	EI	JAH	EI
3	09 10 02 – Euroopa Keskkonnaamet	Liigendatud	JAH	JAH	EI	EI
7	20 01 02 01 – Töötasu ja hüvitised	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 01 03 – Ajutiselt institutsiooni juurde lähetatud riiklikud avalikud teenistujad	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 06 02 – Koosolekud, eksperdirühmad	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

–

[119] Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

[120] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

[121] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**3**	Loodusvarad ja keskkond

DG: ENV			**2024**	**2025**	**2026**	**2027 ja pärast seda**	**KOKKU**
○Tegevusassigneeringud							
09 02 02 – Ringmajandus ja elukvaliteet	Kulukohustused	(1)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
	Maksed	(2)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
Mitmeaastase finantsraamistiku assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=(1)	2,540	**6,964**	**5,**264	**5,214**	**19,982**
	Maksed	=(2)	2,540	**6,964**	**5,**264	**5,214**	**19,982**

Eespool esitatud summa on vajalik järgmiste meetmete rahastamiseks.

- Selliste keskkonnajalajälje sekundaarsete andmekogumite hankimine, mis pakuvad ressursside tarbimise ja põhiprotsessidega kaasnevate heitkoguste kohta keskmisi põhiandmeid, mida paljud ettevõtjad saavad kasutada oma väärtusahelate hindamiseks, andmete kogumine ja arendamine võimalike andmelünkade täitmiseks ning keskkonnajalajälje andmebaasi IT-platvormi arendamise ning andmebaasi pidamise kulud perioodil 2026–2027 (10 095 miljonit eurot). Juurdepääs keskkonnajalajälje andmekogumitele aitab ettevõtjatel, eriti VKEdel, järgida keskkonnaväidete direktiivi kulutõhusamal ja vähem koormaval viisil. Lihtne juurdepääs toodete keskkonnatoimet käsitlevatele kvaliteetsetele andmetele on oluline vahend, mis võimaldab kõigil, kuid iseäranis VKEdel, oma keskkonnaväiteid kindlalt põhjendada ja see ei ole seotud küsimusega, kas käesoleva keskkonnaväiteid käsitleva ettepaneku artiklil 3 põhinevad delegeeritud õigusaktid on kehtestatud või mitte. Juurdepääs keskkonnajalajälje andmekogumitele toetab ka muude

keskkonnakestlikkust käsitlevate ning tarbijatel õigeid valikuid teha aitavate ELi poliitikameetmete, näiteks kestlike toodete ökodisaini määruse ettepaneku rakendamist[122]. Kestlike toodete ökodisaini määruses on sätestatud võimalus kehtestada teabele esitatavad kohustuslikud nõuded, mis võivad olla seotud ka märgistamisnõuetega, ning selle tulemusel paraneb digitaalsete tootepasside kaudu liikuv teabevoog. Keskkonnajalajälje andmekogumid toetavad arvutusi ning teabe- ja toimivusnõuete kehtestamist nt seoses CO_2 jalajälje ja keskkonnajalajäljega, nagu on ette nähtud kestlike toodete ökodisaini määruse ettepanekuga, tuginedes kvaliteetsetele teiseste andmete ühtlustatud kogumikele.

- Sidusrühmade poolt põhjendamisel rakendatud meetodite kasutamist käsitlevate ning keskkonnaväidete direktiivi hindamisega seotud uuringute ja küsitluste hankimine (0,150 miljonit eurot).
- JRC-l on oluline roll komisjoni toetamisel vajaliku tehnilise tööga. Eeldatakse, et halduskokkulepe läheb maksma umbes 1,700 miljonit eurot.
- Oluline kulu on ka haldus- ja tehniline tugi delegeeritud õigusaktide ettevalmistamiseks vastavalt artikli 3 lõikele 4, et täpsustada sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõudeid, millega kehtestatakse teatavatele tooterühmadele või sektoritele olelusringipõhised normid. See eelarverida hõlmab kuue sellise delegeeritud õigusakti ettevalmistamist (6,827 miljonit eurot).
- Kõrvalmeetmed, et aidata VKEdel käesoleva direktiiviga kohaneda, sealhulgas artikli 3 lõike 4 kohaselt delegeeritud õigusaktides kirjeldatud nõuetel põhinevate arvutusvahendite väljatöötamine (1,210 miljonit eurot).

Asutus: EEA			**2025**	**2026**	**2027**	**KOKKU**
Jaotis 1. Personalikulud	Kulukohustused	(1a)	0,180	0,367	0,375	**0,922**
	Maksed	(2a)	0,180	0,367	0,375	0,922
Jaotis 2. Taristu	Kulukohustused	(1b)				
	Maksed	(2b)				
Jaotis 3. Tegevuskulud	Kulukohustused	(1c)	0,095	0,065	0,065	**0,225**
	Maksed	(2c)	0,095	0,065	0,065	**0,225**

122 Kättesaadav aadressil https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-ecodesign-sustainable-products-regulation_en.

Asutuse EEA assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 1c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**
	Maksed	= 2a + 2b + 2c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**

EEA kulud hõlmavad kaht täiendavat täistööaja ekvivalenti (1 TA ja 1 CA) ning tegevuskulusid, mis on seotud pärast direktiivi rakendamist ELi turule toodud keskkonnaväidete seirega kooskõlas artikli 20 lõikega 4. EEA ülesanne on analüüsida liikmesriikide esitatud teavet üksikasjalikult vastavalt artikli 20 lõigetele 1–3 ja avaldada iga kahe aasta järel aruanne keskkonnaväidete arengu kohta ELis. See hinnang sisaldab enamikku tõendeid selle kohta, et liikmesriigid koostavad iga kahe aasta tagant aruanded ja esitavad need küsimustike kaudu Euroopa tasandile. EEA esitab need küsimustikud kokkuleppel keskkonna peadirektoraadiga ja teeb need kättesaadavaks standardse elektroonilise vahendi abil. Liikmesriikide edastatav teave koosneb nende riiklikel turgudel esitatud väidete statistikast ning valevaleväidete laadi ja rakendatud parandusmeetmete kvalitatiivsest kirjeldusest. Nende töötajate ülesanded on püsiva iseloomuga ja seotud riikidelt saadud aruannetega ja analüütilise aruande koostamisega iga kahe aasta tagant, samuti taustal vajalikud abiülesanded (haldus, side, IT arendus, äritugi jne).

□ Tegevusassigneeringud KOKKU			**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOKKU**
	Kulukohustused	(4)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
	Maksed	(5)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–3 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	=4	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**7**	„Halduskulud“

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE’i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2024	**2025**	**2026**	**2027 ja**	**KOKKU**

					pärast seda	
DG: ENV						
□ Personalikulud		0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
□ Muud halduskulud		0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
Keskkonna peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

Keskkonna peadirektoraadi praegune personal koosneb kahest ametnikust (täistööaja ekvivalent) (AD), kes tegelevad poliitikaga seotud küsimustega, ja kahest ametnikust (täistööaja ekvivalent) (AD), kes tegelevad metoodiliste küsimustega. Need töötajad on olulised ka tulevikus ja peaksid täitma järgmisi ülesandeid:

- roheväidete algatusega seotud tegevus, nagu poliitika koordineerimine, roheväidete algatuse töökava (sealhulgas konkreetsete väidetega seotud lisanõuete väljatöötamise osaline hõlmamine), meeskonna koordineerimine, seire, suhtlemine sidusrühmadega. Need tegevused nõuavad ressursina kaht ametnikku (täistööaja ekvivalent);
- keskkonnajalajälje ja muude keskkonnaväidete põhjendamise meetodite edasiarendamine kooskõlas artikliga 3: eksperdirühmade juhtimine, üleminekuetapi tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjade / organisatsiooni keskkonnajalajälje leidmise sektoripõhiste eeskirjade haldamine (sealhulgas komisjoni lisaülesanne seoses vastuvõtmisega, kui osad on artikli 3 lõike 4 kohaselt delegeeritud õigusaktidesse inkorporeeritud, et tulevikus sõnaselgete keskkonnaväite põhjendamise nõudeid täpsustada). Need tegevused nõuavad ressursina üht ametnikku (täistööaja ekvivalent);
- keskkonnajalajälje teiseste andmete haldamine: lepingute haldamine, andmete kontroll, andmebaasi koostamine jne. Need tegevused nõuavad ressursina üht ametnikku (täistööaja ekvivalent).

Üldiselt eeldab olelusringi hindamisega seotud ülesannete (nt meetodite ja andmete arendamine) ning keskkonnaväidete põhjendamise meetodite ja andmete väljatöötamisega seotud ülesannete täitmine tehnilisi/teaduslikke eriteadmisi ja doktorikraadi tasemel teaduslikku kvalifikatsiooni ning aastatepikkust kogemust selles valdkonnas. Selliste töötajate kaasamine lepingulise töötaja tingimustel ei ole võimalik. Seetõttu tuleks neid ülesandeid täita ametniku ametikoha tasemel ja juhul, kui asutuses ei ole spetsialiseeritud töötajaid leida, tuleks need ametikohad avada ajutistele teenistujatele.

Seetõttu taotleb keskkonna peadirektoraat lisatöötajaid (**3 AD ja 1 END** vastavalt allolevate ametikohtade jaotusele), kes:

- koostavad vastavalt artikli 3 lõikele 4 ligikaudu 6–7 delegeeritud õigusakti sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise nõuete täiendavaks täpsustamiseks, et reguleerida konkreetseid väiteid, nt parandatavuse, ringlussevõetavuse, vastupidavuse kohta, või konkreetsete olelusringipõhiste normide kehtestamiseks teatavate tooterühmade ja sektorite jaoks;
- valmistavad ette rakendusaktid, milles sätestatakse asjakohased menetlused, mille alusel annavad riigi ametiasutused uutele erasektori märgisesüsteemidele heakskiidu, ning väidete ja märgisesüsteemide vastavussertifikaadi vorm;
- koostavad delegeeritud õigusakte, millega täpsustatakse artiklis 8 osutatud keskkonnamärgisesüsteemide heakskiitmise kriteeriume, et tagada ühtne kohaldamine kogu liidus;
- hindavad teatatud keskkonnamärgisesüsteeme, mille kolmandate riikide ametiasutused on loonud liidu turul kasutamiseks, ja valmistavad ette komisjoni vastavad heakskiitmisotsused, eesmärgiga tagada, et need süsteemid annavad lisaväärtust nende keskkonnaalaste eesmärkide ja keskkonnamõju, keskkonnaaspektide või keskkonnatoime hõlmatuse poolest või teatava tooterühma või sektori puhul ning vastavad käesoleva direktiivi nõuetele;
- teevad järelevalvet ettevalmistavate, läbivaatamisuuringute ja muude delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisega seotud uuringute üle;
- arendavad ja haldavad keskkonnajalajälje andmebaasi, mis on asjakohane selle ja muude poliitikameetmete jaoks, nagu kestlike toodete ökodisaini määrus, akude ja patareide määrus või taksonoomiamäärus.

Lisaks on selle poliitikaga seotud kaks eksperdirühma ja iga eksperdirühma eelarve peaks katma kolm koosolekut aastas.

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2024	**2025**	**2026**	**2027 ja pärast seda**	**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**

RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **N**		Aasta **N + 1**		Aasta **N + 2**		Aasta **N + 3**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[123]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[124] ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

123 Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

124 Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärgid“. „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju EEA ja komisjoni haldusassigneeringutele

3.2.3.1. Hinnanguline mõju EEA inimressurssidele

☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2025	**2026**	**2027**	**KOKKU**
Ajutised teenistujad (AD palgaastmed)	0,117	0,240	0,244	**0,602**
Ajutised teenistujad (AST palgaastmed)				
Lepingulised töötajad	0,063	0,128	0,130	**0,320**
Riikide lähetatud eksperdid				
KOKKU	**0,180**	**0,367**	**0,375**	**0,922**

Personalivajadused (täistööajale taandatud töötajad):

	2025	**2026**	**2027**	**KOKKU**
Ajutised teenistujad (AD palgaastmed)	1	1	1	
Ajutised teenistujad (AST palgaastmed)				
Lepingulised töötajad	1	1	1	
Riikide lähetatud eksperdid				
KOKKU	**2**	**2**	**2**	

3.2.3.2. Hinnanguline haldusassigneeringute vajadus komisjonis

3.2.3.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2024	**2025**	**2026**	**2027 ja pärast seda**	**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
Muud halduskulud	0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud[125]	–	–	–	–	–
Personalikulud					
Muud halduskulud					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	–	–	–	–	–
KOKKU	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

[125] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.4. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		2024	**2025**	**2026**	**2027 ja pärast seda**
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		3	3	3	3
20 01 02 03 (delegatsioonides)					
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)					
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)					
Muud eelarveread (märkige)					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)		1	1	1	1
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)					
XX 01 xx **yy zz** 126	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)					
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)					
Muud eelarveread (märkige)					
KOKKU		4	4	4	4

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Vrd punktis 3.2.1 esitatud selgitus H7 kohta.
Koosseisuvälised töötajad	Vrd punktis 3.2.1 esitatud selgitus H7 kohta.

126 Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Täiendava toetuse maksmiseks EEA-le kasutatakse programmi LIFE vahendeid (eelarverida 09 02 02).

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ☒ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

– ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**[127]	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

[127] N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.

– ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

☐ omavahenditele

☐ muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[128]						
		Aasta **N**	Aasta **N + 1**	Aasta **N + 2**	Aasta **N + 3**	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel ….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[128] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.